

Προβληματισμοί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

HELLENIC INSTITUTE for STRATEGIC STUDIES

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Πατησίων 88, 104 34 Αθήναι

Ευρώ 0,01

Τεύχος **120**^{ον}

Άρθρα

Τι μάθαμε από τον πόλεμο στην Ουκρανία, οι Ε.Δ. και η αμυντική μας βιομηχανία

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννη Αθ. Μπαλτζώη

Το τίμημα του «Μένουμε Ευρώπη»

Του Γιώργου Χαρβαλιά

Lebensraum, νέος κατακλυσμOS- Άφαντοι οι κιβωτοί

Του Παναγιώτη Καραφωτιά

Ο Αντιαεροπορικός Θόλος, η «Ασπίδα του Αχιλλέα»

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννη Μπαλτζώη

Οι Εξοπλισμοί και το “αύριον” των Ελλήνων

Του Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ

Το “βαθύ κράτος” των Βρυξελλών σε διάσταση με την πραγματικότητα

Της κ. Ελένης Σαββάκη

Το ανεκτίμητο δώρο του Ντόναλντ Τραμπ στην Ελλάδα

Της Μαρίας Νεγρεπόντη-Δελιβάνη

Τα κάστρα πέφτουν από μέσα

Του Κωνσταντίνου Γκουνάγια

Η ρομποτική επανάσταση στον πόλεμο – Τα μαθήματα

της Ουκρανίας

Του Κώστα Γρίβα

Coudenhove Kalergi. Η Γενοκτονία των λαών της

Ευρώπης

Της κ. Μαρίας Νεγρεπόντη-Δελιβάνη

Η αυτοδιάλυση του ΡΚΚ, ο ένοπλος αγώνας και η

σφυρηλάτηση κουρδικής εθνικής συνείδησης

Του Σταύρου Λυγερού

Οικονομική αυτάρκεια-Εταιρική παγκοσμιοποίηση-

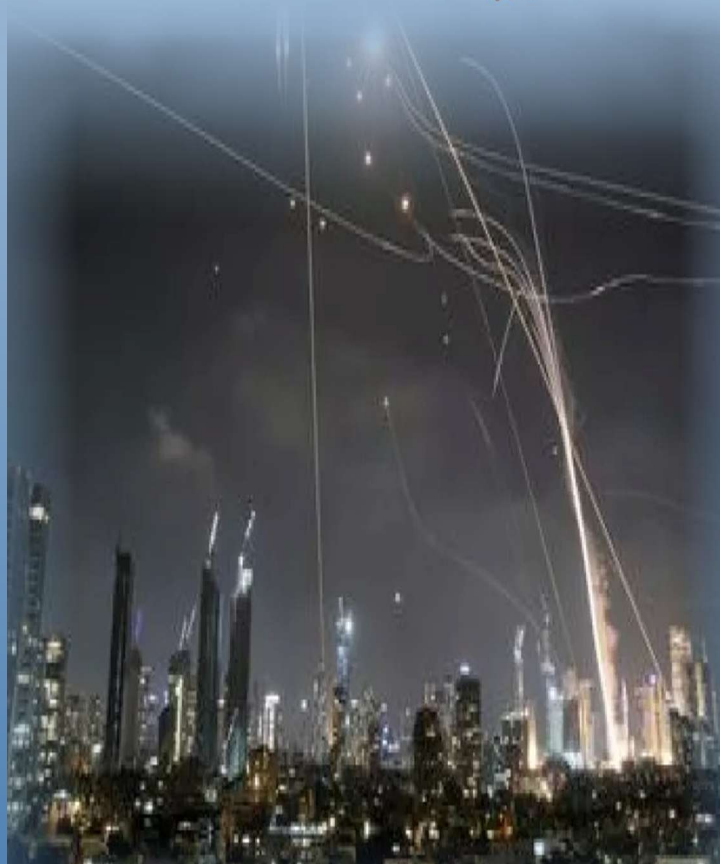
Δίδυμα ελλείμματα

Του Χρήστου Κανελλόπουλου

Δοκίμια

Περί της θεωρίας του τρελού

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Οι Προβληματισμοί του Εκδότη

Αγαπητά μέλη και φίλοι

Οι παγκόσμιες εξελίξεις και ιδιαίτερα αυτές που αφορούν το δικό μας γεωπολιτικό σύμπλοκο ήταν καθοριστικές και καταγιστικές, που αλλάζουν την κατάσταση σε πολλά γεωπολιτικά πεδία. Ας τα εξετάσουμε συνοπτικά:

Α. ΗΠΑ και Πολιτική Τραμπ. Η πολιτική Τραμπ ξεκίνησε εντυπωσιακά με απειλές προς τους πάντες, με αιχμή του δόρατος τους δασμούς και κατέληξε σε πολλές περιπτώσεις σε συμβιβασμούς και εκατέρωθεν παραχωρήσεις, όπως με Ε.Ε., Αγγλία, Κίνα κλπ. Οι προσπάθειες για την ειρήνη τόσο στην Μέση Ανατολή, όσο και στην Ουκρανία, κατέληξαν, παρά τις εργώδεις προσπάθειες του έμπειρου διπλωμάτη Γουίτκοφ, σε στασιμότητα και μάλλον χειρότερη την γενική κατάσταση. Εκείνο που κρίνεται ιδιαίτερα ανησυχητικό και ενδεχομένως επικίνδυνο για τις ΗΠΑ, είναι οι ταραχές στο Λος Άντζελες, στην Καλιφόρνια, στις περιοχές που κατοικούν Λατίνοι. Ο Τραμπ εφαρμόζοντας απαρέγκλιτα τις προεκλογικές του διακηρύξεις και υποσχέσεις, για απελάσεις εκατοντάδων χιλιάδων παράνομων μεταναστών, δια της αρμόδιας κυβερνητικής υπηρεσίας I.C.E. (Immigration and Customs Enforcement), προκάλεσε την αντίδραση των μεταναστών (παράνομων και νομίμων), κατά άλλους υποκινήθηκαν, που συγκρούστηκαν με την Αστυνομία. Ο πρόεδρος Τραμπ, αποφάσισε την αποστολή ανδρών της Εθνοφρουράς και κατόπιν δυνάμεις πεζοναυτών στην πόλη, για την αποκατάσταση της τάξης, κατηγορώντας τον κυβερνήτη της Καλιφόρνιας Γκάβιν Νιούσομ, ως παντελώς ανίκανο και υπεύθυνο της κατάστασης, υπονοώντας ακόμη ότι πίσω από τις ταραχές βρίσκεται το Δημοκρατικό κόμμα και ιδιαίτερα ο Νιούσομ, ηγετικό στέλεχος των Δημοκρατικών. Σε ότι μας αφορά, η επιλογή της πρέσβης των ΗΠΑ στην Ελλάδα Κίμπερλι Γκίλφοϊλ, δεν ήλθε ακόμη, αφού, δεν πέρασε ακρόαση για έγκριση από την Γερουσία, γεγονός που ερμηνεύεται από πολλούς ότι η Ελλάδα, λόγω της λανθασμένης επιλογής της ελληνικής κυβέρνησης και στήριξη των δημοκρατικών επιλογών, καθώς και σύμπλευσης και με το λεγόμενο «κόμμα του πολέμου» της Ευρώπης. Έτσι, αφήνεται να εννοηθεί, ότι ο πρόεδρος Τραμπ δεν συμπεριλαμβάνει την Ελλάδα, στις χώρες που θεωρεί ότι αξίζουν να στηρίζει, κάτι που είναι εις βάρος των εθνικών μας συμφερόντων.

Β. Μέση Ανατολή. Η κατάσταση παραμένει περίπου σταθερή, έως κακή και επικίνδυνη. Η συμφωνία με την Χαμάς δεν επετεύχθη, για απελευθέρωση 10 ζωντανών ισραηλινών ομήρων και 18 νεκρών, με αντάλλαγμα 60 ημερών εκεχειρίας και απελευθέρωσης παλαιστίνιων κρατουμένων, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να συνεχίζονται, οι νεκροί να αυξάνονται και η ανθρωπιστική βοήθεια να φθάνει με το σταγονόμετρο και να δημιουργείται επισιτιστική κρίση, με τον φόβο ενός λιμού, που θα πλήξει αθώους πολίτες στην Γάζα και ιδιαίτερα μικρά παιδιά, που σαφώς υποσιτίζονται. Στην Συρία, ο προσωρινός πρόεδρος αλ Σάαα, πρώην τζιχαντιστής, πρώην Νο2 της Αλ Κάιντα, επικηρυγμένος με 10 εκατ. \$, έχει επαφές και συναντήσεις με δυτικούς ηγέτες κανονικότερα, ενώ συνεχίζονται οι εκκαθαρίσεις της οργάνωσης του, με 7.000 νεκρούς πολίτες, με την Δύση να σιωπά. Στο δε Ιράν, οι συνομιλίες με ΗΠΑ συνεχίζονται χωρίς ακόμη

επίτευξης συμφωνίας.

Γ. Πόλεμος Ισραήλ – Ιράν. Το Ισραήλ αιφνιδιάζοντας τους πάντες, εξαπολύει (αυτό που πάντα ήθελε) μια αιφνδιαστική και άκρως επιτυχημένη αεροπορική προσβολή κατά του Ιράν, με την ονομασία «Rising Lion» (ανερχόμενο λιοντάρι), μετά την (σπάνια) δήλωση του προέδρου της Διεθνούς Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, ότι το Ιράν έχει παραβιάσει τις συμφωνίες εποπτείας και παρεμποδίζει το έργο της επιτροπής, δίδοντας στο Ισραήλ παράθυρο πολιτικής νομιμοποίησης για την επίθεση. Πάνω από 200 ισραηλινά Α/Φ., όπως F-35I "Adir": Stealth μαχητικά 5ης γενιάς, F-15I "Ra'am": Βαρέως οπλισμένα μαχητικά μεγάλης ακτίνας,) F-16I "Sufa": Πολυλειτουργικά μαχητικά με ECM pods, Gulfstream Nachshon / G550 CAEW: Ιπτάμενα ραντάρ και Boeing 707 "Re'em": Ιπτάμενα τάνκερ εναέριων ανεφοδιασμών, συμμετείχαν σε μια μοναδική, πρωτοφανή, δύσκολη αλλά επιτυχημένη επιχείρηση. Στόχοι ήταν στρατιωτικές εγκαταστάσεις, συστήματα αεράμυνας, βληματικές δυνατότητες και εργοστάσια εμπλουτισμού ουρανίου, σημεία διοίκησης, η ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων και των Φρουρών της Επανάστασης, καθώς σημαντικοί πυρηνικοί επιστήμονες που ηγούντο στο πρόγραμμα Adan και Project 111 για τον εμπλουτισμό του Ουρανίου και την ικανότητα των βλημάτων να φέρουν πυρηνικές κεφαλές. Το αποτέλεσμα εκπληκτικό και εντυπωσιακό. Απόλυτος αιφνδιασμός του Ιράν, μηδενική αντίδραση, λόγω και της διείσδυσης ισραηλινών πρακτόρων στο Ιράν (συνεργαζόμενοι με την ιρανική αντίδραση κατά του καθεστώτος), με πρωτοποθέτηση επιθετικών drones και πυραύλων σε μυστικές τοποθεσίες εντός του Ιράν, θυμίζοντας την ουκρανική επιχείρηση «Ιστός της Αράχνης», που κατέστρεψαν το Α/Α σύστημα του Ιράν, σε συνδυασμό με «χακάρισμα» του λογισμικού των Α/Α συστημάτων του Ιράν, επιφέροντας την πλήρη αδράνεια του. Οι τοποθεσίες που κτυπήθηκαν, Τεχεράνη, Ισφαχάν, Νατάνζ, Μπαχτάραν, Χαμπχαράν στην πρώτη φάση, αφού ακολούθησαν και άλλες. Το αποτέλεσμα ήταν εντυπωσιακό. Πέραν των στρατιωτικών και πυρηνικών εγκαταστάσεων το Ισραήλ αποκεφάλισε πλήρως την στρατιωτική ηγεσία τόσο στις Ένοπλες Δυνάμεις, όσο και στους Φρουρούς της Επανάστασης, συνολικά 22 στρατιωτικοί ηγέτες και ακόμη 6 πυρηνικούς επιστήμονες, θυμίζοντας την επιτυχημένη εξάλειψη ολόκληρης της ηγεσίας της Χεζμπολάχ, συμπεριλαμβανομένου και του ηγέτη της Νασράλα. Το Ιράν απάντησε με συνεχείς πυραυλικές επιθέσεις, κτυπώντας και πόλεις του Ισραήλ, με αποτέλεσμα μέχρι τώρα 3 θανάτους και περίπου 50 τραυματιών πολιτών. Το δε Ισραήλ συνεχίζει τα κτυπήματα, με σκοπό την στρατιωτική εξουδετέρωση και την αλλαγή καθεστώτος του Ιράν.

Δ. Ουκρανία. Ο πόλεμος συνεχίζεται αμείλικτος και φονικότερος. Οι ρωσικές δυνάμεις προελαύνουν σε όλα τα μέτωπα, οι Ουκρανοί πάσχουν από λειψανδρία για αναπλήρωση απωλειών και η δεύτερη συνάντηση των αντιπροσωπειών των δύο πλευρών στην Κωνσταντινούπολη στις 2 Ιουνίου 2025, σηματοδότησε μια αποτυχία. Είχε προηγηθεί την προηγούμενη 1 Ιουνίου, μια απίστευτη και επιτυχημένη επιχείρηση των Ουκρανών, με προσβολή με drones κατά πέντε αεροδρομίων

Συνέχεια στην σελίδα 47

Ιδιοκτήτης: ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. ΚΩΔΙΚΟΣ 21-6037

Εκδότης-Διευθυντής: Ιωάννης Μπαλτζώης

Υπεύθυνος Συντάξεως: Κ. Αργυρόπουλος

Υπεύθυνος Τεχνικής Υποστηρίξεως: Α. Τόσιος

Συντ/κή Ομάδα: Γ. Δουδούμης, Δ. Ηλιόπουλος, Μ. Βλάχου

DTP-Καλλιτεχνικά: Κ. Αργυρόπουλος

Εκτύπωση: ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ Α.Ε. Τηλ: 2105743410

Διευθύνσεις

Γραφεία: 28ης Οκτωβρίου 88

TK 104 34 Αθήναι

Τηλέφωνα: 210 8211025

E-mail: elisme@elisme.gr

Διαδίκτυο: www.elisme.gr

Τι μάθαμε από τον πόλεμο στην Ουκρανία, οι Ε.Δ. και η αμυντική μας βιομηχανία

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννη Αθ. Μπαλτζώη
Προέδρου ΕΛΙΣΜΕ, M.Sc. του ΕΚΠΑ

Ο Ηράκλειτος θεωρεί τον πόλεμο ως δημιουργική δύναμη: Η σύγκρουση στοιχείων επιφέρει τη δημιουργία νέων στοιχείων. Από το μείγμα των διαφόρων στοιχείων εξαρτάται η μορφή ή η σύνθεση των νέων. Όλη η φράση είναι: «Πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι, πάντων δὲ βασιλεύς, καὶ τοὺς μὲν θεοὺς ἔδειξε τοὺς δὲ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν δούλους ἐποίησε τοὺς δὲ ἐλευθέρους» («Ο πόλεμος είναι ο πατέρας όλων, ο βασιλεύς πάντων, και άλλους κατέστησε θεούς και τους ανθρώπους, άλλους ἔκανε δούλους κι άλλους ἐλεύθερους»). Έτσι η φιλοσοφική φράση του Ηράκλειτου, κατέστη σπουδαίο γνωμικό ως παρηχητική έκφραση “πόλεμος πάντων πατήρ” και χρησιμοποιείται σήμερα ευρύτατα σ’ όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες (οικονομία, εμπόριο κ.λπ.) ως αγώνας επιβίωσης, όχι απαραίτητα με όπλα. Έτσι λοιπόν ο πόλεμος, αποτελεί το εργαστήριο δημιουργίας νέων εξελίξεων, καταστάσεων και γενικά αντιλήψεων για τους επόμενους πολέμους, αλλά και όλους τους τομείς ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Ανάλυση των πολέμων

Αναλύοντας τους δύο πολέμους στην Ευρώπη και Μέση Ανατολή και ιδιαίτερα τον πόλεμο στην Ουκρανία, διαπιστώνουμε ότι ανατρέπει όσα γνωρίζαμε και εφαρμόζαμε για τις πολεμικές αναμετρήσεις του τελευταίου αιώνα. Και καθίσταται υποχρέωση τόσο της Πολιτείας, όσο και των υπευθύνων για την άμυνα και την ασφάλεια (Γενικά Επιτελεία των Ε.Δ.) να μελετήσουν τα «lessons learned» και να ενσωματώσουν ταχύτατα, τα νέα δεδομένα, για να μην

υποστούμε απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, σε εθνική κυριαρχία, ίσως και αυτή την ύπαρξη της κρατικής οντότητας.

Μελετώντας το μέχρι τώρα δεδομένα και ενώ τόσο ο πόλεμος στην Ουκρανία συνεχίζεται, όσο και ο πόλεμος στην Γάζα, τόσο τα περίφημα «lessons learned» εμπλουτίζονται με νέα δεδομένα και εξελίσσονται, με νέες τακτικές, δόγματα και οπλικά συστήματα, που ορισμένα από αυτά είναι τα περίφημα «game changers», στοιχεία, που όχι μόνο κυριάρχησαν στα πεδία των επιχειρήσεων, αλλά αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες, που άλλαξαν την μορφή και την εξέλιξη του αγώνα.

Είδαμε επιγραμματικά νέες τακτικές και από τις δύο πλευρές, όπως χερσαίες και αεροπορικές επιθέσεις εξαφάνισης (Swarming), πολυεπίπεδες επιθέσεις, Φοβερή και αποτελεσματική χρήση UAN, Drones, Ψυχολογικές επιχειρήσεις και παραπληροφόρηση, κρυφές επιχειρήσεις κλπ. Νέα δόγματα, όπως ευελιξία και προσαρμοστικότητα, ενίσχυση καταδρομικών και αστικών επιχειρήσεων, αντάρτικων μεθόδων “Guerilla Warfare” και χρήση ασύμμετρων τακτικών Επίσης ενδεικτικά να αναφέρουμε και τα οπλικά συστήματα που απετέλεσαν τα «Game changers» του αγώνα και από τις δύο πλευρές. Από Ουκρανικής πλευράς (με την αμέριστη και αδιάληπτη ενίσχυση και παροχή οπλικών συστημάτων της Δύσης (Ε.Ε., NATO, λοιπές χώρες) θεωρούνται τα HIMARS (High Mobility Artillery Rocket System), τα αντιαεροπορικά A/A συστήματα (Patriot, NASAMS, IRIS-T κλπ), τα MEA (μη επανδρωμένα αεροχήματα), όπως Drones (FPV), περιπλανώμενα πυρομαχικά (loitering munitions), βαλλιστικοί πύραυλοι, όπως Storm Shadow, SCALP-

EG, ATGM (Anti Tank Guided Missiles),”όπως τα Javellin κλπ. Από ρωσικής πλευράς, οι υπερηχητικοί πύραυλοι Kin zhal, Zircon, Kalibr, τα Drones Lancet, Shahed 136/131, περιφερόμενα πυρομαχικά, το A/A S-400, οι βόμβες ολίσθησης (Glide Bombs), A/K πυροβολικό και MLRS με σημαντική υπεροχή και το ρωσικό T-90 M(Proryv).

Επιγραμματικά θα λέγαμε, ότι είδαμε σύγχρονες επιχειρήσεις με σύγχρονα οπτικά συστήματα και με τεχνητή νοημοσύνη, αλλά με τακτικές και μορφή Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (οχυρώσεις, άμυνα σημείου πολλές γραμμές άμυνας, χαρακώματα, ναρκοπέδια, A/T επί του εδάφους (δόντια δράκοντα), επιχειρήσεις στον αστικό ιστό κλπ. Το πυροβολικό καθίσταται κύριος παράγων των επιχειρήσεων με υπερβολικές καταναλώσεις πυρομαχικών και έλλειψη μεγάλων ελιγμών των M/K και ΤΘ σχηματισμών, επί του πεδίου. Ένας άλλο χαρακτηριστικό ήταν η χρήση μισθοφορικών οργανώσεων (επί πληρωμή) και η βοήθεια και συνδρομή συμμαχικών κρατών και των δύο πλευρών,, όπως τα δυτικά κράτη και το NATO για την Ουκρανία και η Κίνα και η Βόρεια Κορέα για την Ρωσία.

Η αμυντική βιομηχανία και η στήριξη της

Καταλήγοντας και με βάση όλα τα παραπάνω εκτιμάται ότι η Ελλάδα, διαβάζοντας και αναλύοντας όλα τα δεδομένα που αποκομίζουμε και από τους δύο πολέμους, θα πρέπει να αλλάξει δόγματα, τακτικές, αντιλήψεις και να αναδιαμορφώσει το ταχύτερον δυνατόν την αμυντική της βιομηχανία. Οι τεράστιες καταναλώσεις πυρομαχικών και οπλικών συστημάτων επιβάλλει την δημιουργία μιας ισχυρής, πρωτοπόρας, αποτελεσματικής και προσαρμοσμένης στις απαιτήσεις του σύγχρονου πολέμου, λαμβάνοντας υπόψη το γεωγραφικό ψηφιδωτό του ελλαδικού χώρου, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί σε περίπτωση που θα απαιτηθεί. Όταν χώρες με την δική των βαριά αμυντική βιομηχανία, όπως η Ρωσία και τι Ισραήλ, αναγκάζονται να ζητήσουν συνδρομή από άλλα κράτη σε οπτικά συστήματα, πυρομαχικά και κρίσιμα συστήματα, αντιλαμβανόμαστε την σπουδαιότητα ύπαρξης εγχώριας και υγιούς εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας.

Εδώ θα πρέπει η ελληνική πολιτεία να ενσκήψει και να συνδράμει σοβαρά και με κάθε προβλεπόμενο τρόπο στην εγχώρια αμυντική μας βιομηχανία, ώστε να μπορούν οι Ένοπλες Δυνάμεις μας να ανταποκριθούν σε ικανοποιητικό βαθμό στις απειλές της αναθεωρητικής, επιθετικής Τουρκίας, αν ποτέ απαιτηθεί. Έτσι η ανάγκη θεσμοθέτησης

σε νομοθετικό επίπεδο, του 25% που εξήγγειλε η κυβέρνηση, ώστε η ελληνική αμυντική βιομηχανία να αναλάβει μέρος του εξοπλιστικού προγράμματος, αποτελεί σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής και της αμυντικής αυτονομίας της χώρας. Και φυσικά για λόγους αναβάθμισης της διαφάνειας, επαναφορά της διαγωνιστικής διαδικασίας στην προμήθεια οπλικών συστημάτων. Η σύναψη συμβάσεων δεν θα είναι δυνατή, εάν οι ξένοι αμυντικοί οίκοι, δεν έχουν συμφωνήσει με ελληνικές βιομηχανίες, ώστε το 25% των προϊόντων τους να κατασκευάζεται εντός Ελλάδας.

Αυτό το μέτρο αποσκοπεί στην προώθηση της τεχνογνωσίας, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην ανάπτυξη περαιτέρω της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην μείωση της εξάρτησης από ξένες προμηθεύτριες χώρες. Η υιοθέτηση τέτοιων ρυθμίσεων αποτελεί μια στρατηγική επιλογή που ενισχύει την εθνική ασφάλεια και την οικονομική ανάπτυξη, και θα πρέπει να διασφαλίζει την τήρηση των προδιαγραφών και την αποτελεσματικότητα των συμβάσεων, ενώ παράλληλα να διατηρεί ανοιχτούς διαύλους συνεργασίας με τους διεθνείς εταίρους. Επιπλέον, η Ελλάδα, σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και συμμάχους όπως το NATO, επιδιώκει να ενισχύσει τη διαφάνεια, την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα στις αμυντικές προμήθειες, διασφαλίζοντας, ότι τα οπτικά συστήματα που αποκτώνται είναι τεχνολογικά σύγχρονα, αξιόπιστα, προσιτά και συμβατά με τα συστήματα των συμμάχων μας.

Καταλήγοντας να αναφέρουμε:

Οι πόλεμοι στην Ουκρανία και στην Γάζα, έχουν αλλάξει όλα τα δεδομένα, σε θέματα τακτικής, επιχειρήσεων, όπλων και πυρομαχικών.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις θα πρέπει να αφομοιώσουν τις διαπιστώσεις και τα νέα δεδομένα και να περάσουν ταχύτατα στην εκπαίδευση, στην οργάνωση και στον σχεδιασμό των σχεδίων μας.

Η θεσμοθέτηση του 25% συμπαραγωγής υποχρεωτικά των επιλεγέντων ξένων οπλικών συστημάτων από την εγχώρια αμυντική βιομηχανία είναι πολύ σωστό μέτρο, πολλαπλώς ωφέλιμο και να εφαρμόζεται απαρέγκλιτα.

Τέλος, διαπιστώνεται ότι δεν είναι απαραίτητα μόνο τα ακριβά οπτικά συστήματα, αλλά και τα νέα, μικρά, έξυπνα και φθηνά συστήματα, (π.χ. drones), που με σωστό, πρωτότυπο σχεδιασμό και χρήση μπορούν να αποδειχθούν game changers του αγώνα.

Game changers στις σύγχρονες πολεμικές επιχειρήσεις είναι τεχνολογικά ή τακτικά μέσα που μεταβάλλουν ριζικά την ισορροπία δυνάμεων στο πεδίο της μάχης. Τα Game changers είναι: Μη επανδρωμένα συστήματα (drones), Τεχνητή νοημοσύνη και αυτοματισμοί, Υπερηχητικά όπλα, Κυβερνοπόλεμος και Ηλεκτρονικός πόλεμος, Δορυφορική επιτήρηση και real-time δεδομένα.

Όλα αυτά λειτουργούν ασύμμετρα, δίνοντας συχνά στρατηγικό πλεονέκτημα σε μικρότερες δυνάμεις και ανατρέπουν την "παραδοσιακή" στρατιωτική αριθμητική.

το τίμημα του «Μένουμε Ευρώπη»

Του Γιώργου Χαρβαλιά*

Έχουν περάσει αισίως... 64 χρόνια από τότε που η Ελλάδα έδωσε την τύχη της με αυτό που ξεκίνησε ως πολλά υποσχόμενη Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα των λαών και εθνών, αλλά κατέληξε στη σημερινή απεχθή εκδοχή μιας σοβιετικού τύπου υπερεθνικής γραφειοκρατίας με τυπική έδρα τις Βρυξέλλες και ουσιαστικό υποβόλεα το Βερολίνο.

Φαντάζομαι λίγοι είναι αυτοί που θυμούνται ότι το μακρύ ταξίδι της ελληνικής ένταξης ξεκίνησε όχι το 1979, όταν υπογράφηκε η πράξη προσχώρησης στο Ζάππειο, αλλά πολύ νωρίτερα, το 1961, όταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, πρωθυπουργός και τότε, κατέστησε την Ελλάδα την πρώτη «συνδεδεμένη» χώρα με την Κοινή Αγορά των «Εξυ».

Εκείνη, όμως, η απόφαση δεν ήταν ακριβώς ομόθυμη σε όλες τις τάξεις του πολιτικού και ακαδημαϊκού φάσματος. Υπήρχαν σοβαρές προσωπικότητες που εξέφραζαν επιφυλάξεις για το μέλλον της Ορθόδοξης Ελλάδας σε μία λέσχη «Φράγκων», υπήρχαν και πρώιμες ευρωσκεπτικιστικές φωνές όπως του εξαιρετικού Σκυριανού ευπατριδή Μάνου Φάλταϊτς που εξέδιδε την επιθεώρηση «Οδηγητής» (ουδεμία σχέση με το ομώνυμο έντυπο της ΚΝΕ) και εκείνη την εποχή έγραφε το προφητικό δοκίμιο με τίτλο «Πανευρώπη και Κοινή Αγορά: Ο προάγγελος της οικονομικής μας καταστροφής και της εθνικής μας εκμηδενίσεως».

Στον «Οδηγητή» έγραφαν πολλοί διανοούμενοι, λογοτέχνες και συγγραφείς της εποχής, από τον μοναδικό Άγγελο Τερζάκη μέχρι τον πρωτοπρεσβύτερο πατέρα Πυρουνάκη και τον αναμορφωτή του εκπαιδευτικού μας συστήματος Ευάγγελο Παπανούτσο.

Δεν είχαν όλοι κοινές πολιτικές καταβολές, αλλά μοιράζονταν τις ίδιες πατριωτικές ανησυχίες, προβλέποντας ότι η «Ρωμιοσύνη»,

όπως έλεγε χαρακτηριστικά ο Παπανούτσος, θα σβήσει μέσα στο κράμα που θα δημιουργηθεί γιατί «θα γίνουμε “Ευρωπαίοι” στις αντιλήψεις, στους τρόπους, στη μόρφωση και στο τέλος δεν θα είναι δυνατόν να περισωθούν τα δικά μας

εθνικά κεφάλαια, συγκεκριμένα και απλά, η νεοελληνική γλώσσα και η Ορθοδοξία μας».

Ταυτόχρονα με αυτούς που ανησυχούσαν για τον εθνικό εκφυλισμό υπήρχαν και πολύ σοβαροί οικονομολόγοι-όχι μόνο αριστερής απόκλισης- που εξέφραζαν σοβα-

ρές ενστάσεις βλέποντας ότι η ελληνική παραγωγική βάση θα συνθλιβεί στις μυλόπετρες των βιομηχανικά ανεπτυγμένων χωρών. Οι απόψεις αυτών των ανθρώπων, που διέγνωναν από πολύ νωρίς τον εφιάλτη, φιλοξενούνταν χωρίς αποκλεισμούς και προκαταλήψεις ακόμα και σε έντυπα της αστικής ακαδημαϊκής διανοήσης όπως η εξαιρετική μηνιαία επιθεώρηση «Νέα Οικονομία» του Άγγελου Αγγελόπουλου. Δεν υπήρχε «εξοστρακισμός» απόψεων γιατί απλούστατα δεν υπήρχαν τότε πληρωμένα μέσα ενημέρωσης ή πανεπιστημιακοί και πολιτικοί «ευρω-τροχονόμοι» που θα έσπευδαν να ριζούν στην πυρά ως «ψεκασμένο» όποιον τολμούσε να αμφισβητήσει το κυρίαρχο αφήγημα.

Φωτεινά ελληνικά μυαλά που έβλεπαν μακριά είχαν συλλάβει, λοιπόν, το αδιέξοδο ήδη από τη δεκαετία του '60. Στη διαδρομή της ευρωπαϊκής ενοποίησης η Ελλάδα θα έπαιρνε γενναία οικονομική στήριξη αλλά με αντάλλαγμα την παραίτηση από βασικούς παραγωγικούς τομείς και επιλογές ανάπτυξης που θα της εξασφάλιζαν αυτάρκεια. Οι Έλληνες αγρότες και κτηνοτρόφοι θα επωφελούνταν προσωρινά μέσα από ένα φάσμα επιδοτήσεων, όπως αυτές οι σημερινές του ΟΠΕΚΕΠΕ που κατέληξαν στην τσέπη των επιτήδειων, αλλά τα ελληνικά αγροτοδιατροφικά προϊόντα θα εξαφανίζονταν ακόμα και

από την εσωτερική αγορά. Και η ελληνική βιομηχανία, χωρίς επιδοτήσεις και κίνητρα, θα έσβηνε μέσα σε ένα σκληρά ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Στην πράξη ο ελληνικός λαός παραιτήθηκε από το δικαίωμα να αποφασίζει τι είδους οικονομική ανάπτυξη επιθυμεί και επέτρεψε να επιλέγουν άλλοι τι είδους ανάπτυξη «του ταιριάζει». Έτσι, μέσα σε μερικές δεκαετίες, η πατρίδα μετατράπηκε σε ετεροπροσδιοριζόμενη αποικία μαζικού τουρισμού, χωρίς αξιολογή παραγωγική συγκρότηση, ενεργειακή αυτονομία και εξαγωγικό πλεόνασμα. Κι αυτός ο παραλογισμός ενισχύθηκε με τη δημιουργία μίας εγχώριας κάστας ευρω-δωσίλογων, που υποστηρίζουν ότι καλύτερα να αποφασίζουν οι ξένοι για το μέλλον της χώρας, γιατί εμείς είμαστε «ανώριμοι». Μαζί με τους «ευρωλιγούρηδες» ανδρώθηκε και μία τάξη σύγχρονων «μαυραγοριτών», δηλαδή επιτήδειων που έμαθαν να αρπάζουν τις επιδοτήσεις, να σιτίζονται από κοινοτικά προγράμματα, να χρηματοδοτούνται για να προβάλουν την «ευρωπαϊκή ιδέα» και να υπακούν στις «ντιρεκτίβες» μιας απρόσωπης πολυεθνικής γραφειοκρατίας, που τελικά όμως υπηρετεί τα συμφέροντα συγκεκριμένων «κυρίαρχων» κρατών.

Μετά την πτώση του στρατιωτικού καθεστώτος που έδωσε έμφαση στο «μοντέλο αυταρκειας» η κουβέντα ξανάρχισε, αλλά κινήθηκε σε στείρα ιδεολογικά στερεότυπα του τύπου «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο», μέχρι που σύσσωμο το πολιτικό κατεστημένο της χώρας αποφάσισε ότι η ένταξη είναι μονόδρομος.

Το κρίσιμο σημείο καμπής που ασφαλώς εξανέμισε κάθε προοπτική αυτόνομης ανάπτυξης σφραγίστηκε με τη βιαστική ένταξη της Ελλάδας στο κοινό νόμισμα, που ναρκοθέτησε την παραγωγική βάση της εθνικής οικονομίας και υποθήκευσε το μέλλον των ελληνικών εξαγωγών.

Τα Μνημόνια και το ξεπούλημα της εθνικής περιουσίας ήταν απλώς το όψιμο «τίμημα» (υπό τη μορφή παραδειγματικής τιμωρίας) για την ανοχή των ισχυρών της Ε.Ε. στην ισότιμη συμμετοχή ενός κράτους «β' κατηγορίας».

Σήμερα η συμμετοχή δεν είναι καν ισότιμη. Η Ελλάδα δεν έχει δικαίωμα λόγου και αρκείται στον ρόλο που της προσφέρουν με το αναπτυξιακό μοντέλο... Άγιου Δομνίκου σε βαλκανική εκδοχή. Δεν παράγει τίποτα, δεν εξα-

γει τίποτα, χτίζει μόνο ξενοδοχεία και εισάγει λεφούσια τουριστών, ολοένα και πιο χαμηλής εισοδηματικής στάθμης, που ευελπιστεί να της λύσουν το βιοποριστικό ζήτημα κατά την ίδια έννοια που οι εισαγόμενοι λαθρομετανάστες θα λύσουν-υποτίθεται-το δημογραφικό.

Αυτά, όμως, λίγο πολύ τα γνωρίζουμε. Το εντυπωσιακό είναι ότι ο αντίλογος σε αυτόν τον θλιβερό ρόλο που μας επιφυλάσσει η Ε.Ε. έχει πλήρως απαγορευτεί. Την ώρα που σε χώρες ακόμα και αναξιοπαθούσες, όπως η γειτονική Βουλγαρία, διατυπώνονται τεκμηριωμένες αντιρρήσεις για την είσοδο στο «ευρώ», στην Ελλάδα ο «μονόδρομος» καλά κρατεί. Οποιοσδήποτε τολμήσει έστω και να ψιθυρίσει ότι ήρθε η ώρα να «το δούμε αλλιώς» απομονώνεται ως μίσμα. Προσωπικά, με ελάχιστες εξαιρέσεις οικονομολόγων όπως ο μακαρίτης Θόδωρος Κατσάνεβας, η Μαρία Δελιβάνη, ο Νίκος Ιγγλέσης ή ο Δημήτρης Καζάκης, οι απόψεις των οποίων δαιμονοποιήθηκαν ή αποσιωπήθηκαν, δεν γνωρίζω κανέναν που να υποστηρίζει δημόσια ότι θα πρέπει να εξετάσουμε εναλλακτικές λύσεις, έξω από την ασφυκτική ομηρία του ευρώ. Τέτοιες κουβέντες έστω και υπό τη μορφή «άσκησης εργασίας» σχεδόν ποινικοποιούνται από την ευρωσιτιζόμενη κάστα πολιτικών, δημοσιογράφων, αλλά και ακαδημαϊκών που βλέπουν ως μόνη ρεαλιστική λύση να μείνουμε στα χάλια που είμαστε για να λέμε ότι «Μείναμε Ευρώπη».

Υπάρχει, όμως, μία θεμελιώδης διαφορά. Μέχρι χθες το πρόβλημα ήταν κατά βάση οικονομικό. Σήμερα, δυστυχώς, επεκτείνεται σε υπαρξιακά ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ίδια την επιβίωση του ελληνικού κράτους. Γιατί πλέον η Ελλάδα χωρίς κανένα δικαίωμα αντίρρησης καλείται να συμμετέχει σε αποφάσεις εξόφθαλμα αντίθετες με τα εθνικά της συμφέροντα. Αποφάσεις που αγγίζουν χορδές αυτοσυντήρησης, όπως η συμμετοχή σε πολεμικές περιπέτειες που δεν μας αφορούν ή ο εκβιασμός για εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας στον προαιώνιο εχθρό. Για πρώτη φορά δηλαδή από την περίοδο των Μνημονίων το ερώτημα δεν αφορά τη συμμετοχή μας στο κοινό νόμισμα, αλλά στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτή καθεαυτή...

* Ο δημοσιογράφος Γιώργος Χαρβαλιάς είναι συγγραφέας του βιβλίου «Γιαβόλ! Αίμα, Λήθη και Υποτέλεια».

Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε στην Κυριακάτικη Δημοκρατία στις 8-6-25.

Το ερώτημα των Ελλήνων πέραν της οικονομικής των Ελλήνων καταβαραθρώσεως είναι: ποίον είναι το ηθικόν έρεισμα της ΕΕ να σύρει σε πόλεμο την Ελλάδα κατ'έναντίον ενός ευρωπαϊκής δονκιχωτικής φαντασίας εχθρού με αγνώστου μορφής και μεγέθους απώλειες;

Lebensraum, νέος κατακλυσμός - Άφαντοι οι κιβωτοί

Του Παναγιώτη Καραφωτιά*

Οι πρόσφατες εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο αποκαλύπτουν μια σοβαρή ΑΝΑΤΡΟΠΗ στις διεθνείς σχέσεις με πρωταγωνιστές όχι τις Υπερδυνάμεις, που παρακολουθούν με ζωηρό ενδιαφέρον, αλλά κάποιες που επιδιώκουν να καταστούν Υπερδυνάμεις και υιοθετούν ένα νέο LEBENSRAUM (αναζήτηση ζωτικού χώρου), συγκεκριμένα η Τουρκία με τον νέο ιμπεριαλισμό της καθώς και η στενή ανέκαθεν σύμμαχός της Γερμανία. Αυτές, λοιπόν, είναι οι Δυνάμεις που θέλουν να εμπλέξουν την ανθρωπότητα σε νέες επικίνδυνες περιπέτειες στις οποίες θα επενδύσουν οι ήδη Υπερδυνάμεις γιατί έτσι εξυπηρετούν τα απάνθρωπα, πολεμοκάπηλα συμφέροντά τους.

Και προφανώς ετοιμάζουν στα σκοτεινά παρασκήνια έναν νέο τεχνητό κατακλυσμό, πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, στρατιωτικό, ενώ οι λαοί εξακολουθούν να ζουν με ψευδαισθήσεις περί πολιτισμού, ελευθερίας, δημοκρατίας, δικαιοσύνης. Πως αλλιώς δικαιολογούνται ο επανεξοπλισμός της Γερμανίας και η υποστήριξη της στην Ουκρανία, καθώς και το ίδιο στην Τουρκία, αλλά με τη διαφορά ότι η τελευταία τηρεί πονηρή στάση έναντι του πολέμου Ρωσίας-Ουκρανίας αναμένοντας ποια θα αναδειχθεί τελικά νικήτρια. Δεν αρκούν οι μεγάλες τραγωδίες των δυο ΠΠ, αλλά οι εξουσιομανείς και κερδομανείς πάσχουν στο να συνεχίσουν τις ανθρωποθυσίες. Και μιλάμε για εκατοντάδες χιλιάδες ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ θύματα!

Οι άνθρωποι έχουν χάσει την αξία τους μπροστά στην εξουσία και τα κέρδη ιδιαίτερα από το εμπόριο οπλικών συστημάτων. Πέραν από την Ουκρανία και τη Γάζα, με χιλιάδες νεκρά παιδιά, συνεχίζονται πολεμικές συγκρούσεις σε διάφορα μέρη του Πλανήτη με τις γνωστές τραγικές συνέπειες. Η δε αδιαφορία πολιτικών, θρησκευτικών κ.ά. ηγετών στο κόκκινο. Ο στυγνός ανταγωνισμός, ο ακραίος ατομικισμός, τα υλικά συμφέροντα και κατώτερα πάθη έχουν διαβρώσει και πορώσει ιδιαίτερα τον εγκέφαλο πολλών ηγετών. Και ο ΟΗΕ, που ιδρύθηκε ακριβώς για να σταματήσει τους πολέμους και να εδραιώσει την ειρήνη, απαξιωμένος είναι απών. Είναι δε ιδιαίτερα ανησυχητικό το γεγονός ότι απαξιώνεται από τον πρωτοφανή, *suí generis*, «Τραμπαλισμό», που, πέραν από τις ΗΠΑ, προκαλεί παγκόσμια αναταραχή, φοβία, ανασφάλεια με αποτέλεσμα τα

κράτη αντί να επιδιώκουν ειρήνη και συνεργασία, επανεξοπλίζονται για να επανεξοπλίζονται άσχετα αν θα καταλήξουν σε συγκρούσεις, που, ευτυχώς, έχουν αποτραπεί έως τώρα χάρη στον κίνδυνο πυρηνικού πολέμου. Όμως, ορισμένοι πορωμένοι ηγέτες ίσως επιδιώξουν κάτι τέτοιο αφού γνωρίζουν ότι το τέλος τους είναι προδιαγραμμένο λόγω των τρομερών εγκλημάτων τους (Ουκρανία, Γάζα) και θα προτιμήσουν από την «αγχόνη» το παράδειγμα του Σαμψών. «Αποθανέτω η ψυχή μου μετά των αλλοφύλων». Συναυτοκτονία!

Δυστυχώς, έχουν περάσει 80 χρόνια από την ίδρυση του ΟΗΕ, που, τηρουμένων των αναλογιών, έχει προσφέρει σημαντικό έργο ακόμη και στον πολιτικό-ειρηνευτικό τομέα όταν οι Μεγάλες Δυνάμεις συμφωνούσαν επειδή τα συμφέροντά τους συμπίπταν. Ας αναλογιστούμε, όμως, ότι σήμερα που ο ΟΗΕ απαρτίζεται από 193 Κράτη-Μέλη, αν τα 192 αποφασίσουν να σταλούν Ειρηνευτικές Δυνάμεις π.χ. στην Ουκρανία και στη Γάζα για να τερματιστούν οι ανθρωποθυσίες, ένα Κράτος-Μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας προβάλλει ΒΕΤΟ, δεν μπορεί να γίνει κάτι. Μια μόνον φορά συνέβη να παρακαμφθεί όταν, στην υπόθεση της Κορέας, ο Σοβιετικός Αντιπρόσωπος αποχώρησε από το Συμβούλιο Ασφαλείας, και οι ΗΠΑ παρέπεμψαν το ζήτημα στη Γενική Συνέλευση όπου πάρθηκε η «Απόφαση που Ενώνει για την Ειρήνη» “Uniting for Peace Resolution” και συγκροτήθηκε ειδικό εκστρατευτικό σώμα με τα γνωστά αποτελέσματα...

Και αν-Θεός φυλάξει- διαλυθεί ο ΟΗΕ, τότε θα δημιουργηθεί το χάος! Τι θα συμβεί αν οι δεκάδες Οργανώσεις του, που προσφέρουν σημαντικό έργο, τερματιστούν; Θα προκύψουν δραματικές συνέπειες για την πείνα, φτώχεια, αναλφabetισμό, προσφυγιά, παράνομη μετανάστευση; Όλα αυτά είναι υπό κάποιο έλεγχο χάρη στον ΟΗΕ και τις Οργανώσεις του, που θα μπορούσαν να τα επιλύσουν στη ρίζα τους αν τα Ισχυρά Κράτη-Μέλη συνηγορούσαν. Όμως, το αντίθετο συμβαίνει. Ιδιαίτερα τους πρόσφυγες και παράνομους μετανάστες τους χρησιμοποιούν σαν δόλωμα, σαν «Εφιάλτες» εντός των τειχών για να προκαλούν συγκρούσεις, ναρκωτικά, τρομοκρατία και άλλα εγκλήματα και κρίματα!

Με όσα, λοιπόν, πολύ περίεργα συμβαί-

νουν, και όχι σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και τον Χάρτη του ΟΗΕ, όπως η αδικαιολόγητη υποστήριξη Γερμανίας και Τουρκίας με τη βοήθεια ΗΠΑ, Η.Β. και Γαλλίας, τη στιγμή, μάλιστα, που τα νέο-ναζιστικά κόμματα σημειώνουν σημαντική αύξηση και απειλούν τη δημοκρατία, και την επιθυμία τους, ιδιαίτερα της πρώτης λόγω τύψεων και αισθημάτων ταπείνωσης εκ των αποτελεσμάτων των δυο ΠΠ, να ξαναγίνει Μεγάλη Δύναμη- και όχι μόνον- και να ηγηθεί της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, μήπως πρέπει να υιοθετήσουμε το σενάριο ότι θα επαναληφθεί ακόμη μια μεγάλη πολεμική τραγωδία; Πως, εξάλλου, –όπως προ-είπαμε – εξηγείται η φιλο-Τουρκική και φιλο-Ουκρανική της πολιτική, και-αντίθετα- η εχθρική της πολιτική απέναντι στο μεγάλο της θύμα στον Β'ΠΠ, την Ελλάδα, την άρνησή της για τις Πολεμικές Αποζημιώσεις, το Κυπριακό- να μην συνηγορεί για την εφαρμογή των αποφάσεων του ΟΗΕ- κ.λπ.; Να ξεχάσουμε το ρόλο της στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας; Διακατέχεται δε και από αισθήματα εκδικήσεως και, συνεπώς, μήπως, με τη συνέργεια άλλων πολεμοκάπηλων κυκλωμάτων, που συνέργησαν στην προδοτική «συμφωνία των Πρεσπών», στην απώλεια της Βορείου Ηπείρου, στην κρίση στο Κόσσοβο κ.λπ., προκαλέσει σύρραξη και στα Βαλκάνια, τη γνωστή «Πυριτιδαποθήκη»(Powder Kegg);

Και τόσα άλλα σοβαρά προβλήματα, η συνεργασία της Τουρκίας με τρομοκρατικές οργανώσεις, η κρίση στη Λιβύη και Συρία, οι ISIS, οι Χούτι, Κίνα και Ταϊβάν κ.α., που σηματοδοτούν δραματικές εξελίξεις. Υπάρχει, βέβαια, και το γνωστό σενάριο της προσπάθειας επίτευξης «συνασπισμού» κρατών εναντίον της Κίνας, που, όμως, φαίνεται να πάσχει σε πολλά σημεία.

Έχουμε επισημάνει επανειλημμένα το αξίωμα στις Διεθνείς Σχέσεις, ότι το συγγνό σύστημα ανταγωνισμού (καπιταλισμός) δεν μπορεί να επιβιώσει δίχως αντιπάλους, εχθρούς. Είναι δε γνωστό ότι ορισμένων κρατών η οικονομία

εξαρτάται σε όχι αμελητέο βαθμό από την εμπορία οπλικών συστημάτων. Επίσης, έχουμε επισημάνει τις προσπάθειες που έγιναν στην ΚτΕ και στον ΟΗΕ για να καταργηθεί ο πόλεμος γενικά, αλλά απέτυχαν απλά επειδή τα παραπάνω κυκλώματα τις εμπόδισαν. Οπότε, για ποια ειρήνη μιλάμε; Ζούμε συνέχεια με ψευδαισθήσεις, και θα θυσιάζονται χιλιάδες και εκατομμύρια ΑΝΘΡΩΠΟΙ για τα κέρδη άθεων, διεφθαρμένων, απάνθρωπων κυκλωμάτων που ορρωδούν προ ουδενός προκειμένου να κερδοσκοπήσουν. Αυτός είναι ο πολιτισμός και η δημοκρατία στον 21 αιώνα.

Όσον αφορά τον ΟΗΕ, προηγούμενα αναφέραμε την προσαγωγή του, σαν τον Χριστό, στον Πιλάτο και αργότερα την καταδίκη του και τη σταύρωσή του στο Γολγοθά. Να καταλήξουμε στον «θάνατο» και την «ταφή» του; Και ο Χριστός Αναστήθηκε, όμως ο ΟΗΕ θα τον ακολουθήσει ή θα παραμείνει σε άλλη διάσταση και οι πολεμοκάπηλοι θα μοιράσουν τα οστά του στους λαούς και θα ιδρύσουν νέο ΟΗΕ, όχι σαν Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, αλλά Οργανισμό Ηνωμένων Επιτηδείων ή Οργανισμό Ηνωμένων Εμπόρων;

Ας συνειδητοποιήσουμε, λοιπόν, ότι αν δε υπάρξει αποτελεσματική αντίδραση από τις γνήσιες δημοκρατικές Δυνάμεις, ένας νέος καταστροφικός ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ πλησιάζει, και, δυστυχώς, οι υπάρχουσες «Κιβωτοί» είναι άφαντοι ή μπάζουν νερά και θα βυθιστούν, οπότε δεν θα υπάρξει σωτηρία για τους λαούς, αλλά, ίσως, για ανθρωποειδή (ΟΡΚ) που θα επιζήσουν για λίγο σε αντιπυρηνικά καταφύγια. Και αλλοίμονο στις αδύναμες χώρες που οι ηγεσίες τους είναι ανίκανες ή εθελόδουλες και κάνουν λάθος επιλογές στις διεθνείς τους σχέσεις, παίρνουν μέρος σε διαμάχες που δεν πρέπει, και δεν έχουν ενότητα, ομοψυχία, ικανή διπλωματία και στρατιωτική ισχύ για να αποτρέψουν κάθε εχθρική ενέργεια.

• Ο Π.Ι.Καραφωτιάς είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, μέλος του ΕΛΙΣΜΕ.

Σχόλιον Συντάξεως: Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), αν και ιδρύθηκε με σκοπό τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, αντιμετωπίζει έντονη κριτική για αναποτελεσματικότητα στις σύγχρονες διεθνείς κρίσεις. Αυτή η κριτική δεν είναι αβάσιμη και εδράζεται σε συγκεκριμένους θεσμικούς, πολιτικούς και δομικούς λόγους, όπως :Παραλυσία του Συμβουλίου Ασφαλείας, Δομική αδυναμία επιβολής αποφάσεων, Πεπαλαιωμένο θεσμικό πλαίσιο, Πολιτικοποίηση και ιδεολογική χρήση (άδικη επιρροή των Μ.Δυνάμεων), Ανεπάρκεια χρηματοδότησης και γραφειοκρατία.

Συνεπώς η αναποτελεσματικότητα του ΟΗΕ δεν οφείλεται τόσο στην ιδέα του οργανισμού, όσο στη σύγκρουση γεωπολιτικών συμφερόντων και στη δομική δυσκαμψία των θεσμών του. Για να ξαναποκτήσει ρόλο ρυθμιστή, θα απαιτούνταν: Μεταρρύθμιση του Συμβουλίου Ασφαλείας, ενίσχυση των μηχανισμών επιβολής αποφάσεων και μεγαλύτερη αποδέσμευση από εθνικές στρατηγικές.

Ο Αντιαεροπορικός Θόλος, η «Ασπίδα του Αχιλλέα»

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννη Μπαλτζώη*

Προσφάτως, παρουσιάστηκε στην Ελληνική Βουλή ο 12ετής Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ), από τον πρωθυπουργό κ. Μητσοτάκη και τον Υπουργό Άμυνας κ. Δένδια. Το ΜΠΑΕ είναι το πρόγραμμα που καθορίζει την υφιστάμενη απειλή της χώρας και διαμορφώνει την αμυντική μας πολιτική, όπου πληροφορηθήκαμε ότι για τις αμυντικές δαπάνες μας σε βάθος 12ετίας, έως το 2037, προβλέπεται να δαπανηθούν περί τα 25 δισ. ευρώ. Στις ανακοινώσεις του κ. πρωθυπουργού και του κ. ΥΕΘΑ, δεν αποκαλύφθηκαν συγκεκριμένα οπλικά συστήματα αλλά η πολιτική που θα ακολουθηθεί για την καλύτερα άμυνα και ασφάλεια της πατρίδας. Για το μόνο πρόγραμμα που δόθηκαν περισσότερες πληροφορίες ήταν οι εξηγήσεις για τον περίφημο Α/Α (Αντιαεροπορικό) Θόλο. Έτσι, εμβληματική θέση στο αμυντικό μας πρόγραμμα έχει η δημιουργία μιας αντιπυραυλικής-αντιβαλλιστικής ομπρέλας, με την ονομασία «Ασπίδα του Αχιλλέα» που είχε ήδη προαναγγελθεί και μερικούς μήνες ενωρίτερα.

Ο ΜΠΑΕ επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς άξονες, όπως ανακοινώθηκε:

Α. Εξοπλιστικά προγράμματα που περιλαμβάνουν σύγχρονα όπλα, drones, αντιαεροπορικά και αντιπυραυλικά συστήματα.

Β. Τεχνολογική ενσωμάτωση σύγχρονων συστημάτων στις Ένοπλες Δυνάμεις, με προτεραιότητα την κυβερνοάμυνα.

Γ. Οι αμυντικές προμήθειες, θα πρέπει υποχρεωτικά να εμπεριέχουν συνεργασία με την εγχώρια αμυντική βιομηχανία, ώστε τα νέα οπλικά συστήματα να περιλαμβάνουν ελληνικά εξαρτήματα και τεχνογνωσία. Ο δε αρμόδιος Υπουργός Άμυνας κ. Δένδιας επεσήμανε emphatically, ότι η συμμετοχή της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, θα πρέπει να ανέρχεται σε όλα τα εξοπλιστικά σε ποσοστό τουλάχιστον 25%".

Δεν θα αναφερθούμε σε όλα τα αμυντικά προγράμματα, που κατά καιρούς ανακοινώθηκαν, αλλά σε αυτό που δόθηκε ιδιαίτερη σημασία, στον νέο Α/Α Θόλο προστασίας, που θα καλύπτει με ασφάλεια την χώρα, από τον Βόρειο Έβρο, μέχρι το Καστελόριζο, με την εμβληματική ονομασία «Ασπίδα του Αχιλλέα». Ένα πολύ φιλόδοξο και πρωτότυπο αντιαεροπορικό-αντιβαλλιστικό σύστημα και όχι μόνο, που θα ενσωματώνει και τα ήδη υφιστάμενα αντιαεροπορικά συστήματα που η Ελλάδα διαθέτει και είναι ενεργά. Όπως αναφέρει ο Όμηρος στην Ιλιάδα, ο Αχιλλέας, ο γενναιότερος ήρωας του έπους, χρησιμοποίησε κατά τον Τρωϊκό πόλεμο, μια πανίσχυρη ασπίδα που του σφυρηλάτησε ειδικά ο θεός Ήφαιστος, κατόπιν παραγγελίας της μητρός του, η οποία αποτελούνταν από πέντε διαφορετικά επίπεδα προστασίας. Έτσι λοιπόν και η «Ασπίδα του Αχιλλέα» που φιλοδοξεί το Υπουργείο άμυνας να υλοποιήσει, για την Α/Α προστασία του ελλαδικού χώρου, έχει στην κυριολεξία 5 πέντε επίπεδα

προστασίας, για την αντιμετώπιση όλων των μορφών των σύγχρονων απειλών. Ένας θόλος ουσιαστικά, που θα συνδυάζει τα υφιστάμενα υπάρχοντα μέσα αεράμυνας με νέες πρόσθετες δυνατότητες, που θα μπορεί να μας προστατεύει στα εξής πέντε επίπεδα:

Α. Αντιπυραυλικές-Αντιβαλλιστικές Απειλές.

Β. Αντί-MEA (Μη Επανδρωμένα Αεροσκάφη)

Γ. Εναντίον Απειλών εξ Αεροσκαφών.

Δ. Εναντίον Απειλών εκ Πλοίων

Ε. Εναντίον Απειλών εξ Υποβρυχίων

Και όπως ανέφερε ο κ. πρωθυπουργός στην Βουλή, «αυτό το σημαντικότερο έργο, που αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη επένδυση την οποία θα κάνουμε τα επόμενα χρόνια, είναι απαραίτητο να μπορεί να συμπεριλαμβάνει και εγχώρια προ-στιθέμενη αξία». Το κόστος της «Ασπίδας του Αχιλλέα», σύμφωνα με τις υφιστάμενες εκτιμήσεις και υπολογισμούς, θα ανέρχεται με τα σημερινά δεδομένα περίπου στα 2,8 δισ. ευρώ και θα περιλαμβάνει οπλικά συστήματα μεγάλου, μέσου και μικρού βεληνεκούς, δίκτυο ραντάρ που θα εντοπίζει και θα κατηγοριοποιεί όλους τους στόχους, προσβολή αυτών με την βοήθεια και της τεχνητής νοημοσύνης (AI), ενώ στο εν λόγω σύστημα προστίθενται και σύστημα παρακολούθησης απειλών υποθαλασσίων (Υποβρυχίων).

Είναι σαφές ότι οι ευρωπαϊκές δυνατότητες είναι περιορισμένες, όμως η Ελλάδα έχει μια στρατηγική συμμαχία με το Ισραήλ. Εκτιμάται, πιθανόν ως απότοκο της επίσκεψης του κ. Μητσοτάκη στην Ιερουσαλήμ και λόγω των εξαιρετικών και στρατηγικών μας σχέσεων με το Ισραήλ, να μας παρέξει τέτοιες δυνατότητες, αφού και πείρα διαθέτει και ισχυρή αμυντική βιομηχανία, κατασκευάζοντας τον περίφημο τριπλό θόλο του, που αποτελείται από τρία αντιαεροπορικά-αντιβαλλιστικά συστήματα: Το Iron Dome (Σιδερένιος Θόλος), για μικρές αποστάσεις, το David Sling (Η Σφενδόνη του Δαυίδ) για μεσαίες αποστάσεις και το Arrow 3 (Βέλος 3) για πολύ μεγάλες αποστάσεις. Η συνεργασία μας με το Ισραήλ θεωρείται επιβεβλημένη και ήδη μέσα από το ΕΛΚΑΚ, το Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης και Καινοτομίας, γίνονται σημαντικά βήματα για το πώς θα μπορέσουμε να αναπτύξουμε το οικοσύστημα των νεοφυών επιχειρήσεων γύρω από την άμυνα. Το πώς θα υλοποιηθεί τελικά, ποια συστήματα θα ενταχθούν στην «Ασπίδα του Αχιλλέα» και πώς θα είναι η τελική του μορφή, θα το γνωρίζουμε, όταν θα αρχίσει να υλοποιείται. Και μόνο το γεγονός, ότι οι ανακοινώσεις για την δημιουργία του Θόλου ενόχλησαν σφόδρα τους Τούρκους ιθύνοντες είναι θετικό σημάδι, ότι οι εξοπλισμοί κινούνται προς την σωστή και εθνικά απαραίτητη κατεύθυνση.

*Ο Ιωάννης Μπαλτζώης είναι Αντγος (ε.α.), M.Sc στην Γεωπολιτική, πρόεδρος του ΕΛΙΣΜΕ.

Οι Εξοπλισμοί και το “αύριον” των Ελλήνων

Του Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ
Αντιπροέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Η πρόσφατη ανακοίνωση του δωδεκαετούς εξοπλιστικού προγράμματος των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ), αξίας 25.8 δις €, σε συνδυασμό με την προσπάθεια ενισχύσεως της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας αποτελούν απαραίτητο βήμα για την εθνική αυτονομία και την δυνατότητα προασπίσεως των ζωτικών εθνικών μας συμφερόντων. Η αποτρεπτική στρατιωτική ισχύς έναντι της ισχυρής τουρκικής απειλής απαιτεί περαιτέρω τολμηρά βήματα, δεδομένου ότι από το προαναφερθέν ποσό, περί τα 11.5 δις € θα διατεθούν σε ήδη ανειλημμένες αμυντικές υποχρεώσεις.

Ελλάς και Κύπρος αντιμετωπίζουν την τουρκική αναθεωρητική πολιτική η οποία διαθέτει την βούληση και τα μέσα προκειμένου να επεκταθεί σε βάρος τους. Η πολιτική αυτή επιβεβαιώνεται διαρκώς με σειρά προκλήσεων και απειλών οι οποίες θέτουν τον ελληνισμό επί δεκαετίες σε άτυπη ομηρία ως προς την ενάσκηση της κυριαρχίας και των κυριαρχικών του δικαιωμάτων. Οι αυθαίρετες τουρκικές διεκδικήσεις συνοψίζονται στην μη επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης, την «Γαλάζια Πατρίδα», «Γκρίζες Ζώνες», αποστρατικοποίηση νήσων, θαλάσσιες ζώνες, «εθνική μειονότητα Θράκης», διχοτόμηση Κύπρου κ.λπ.. Οι διεκδικήσεις αυτές είναι δυναμικές και εξαναγκάζουν την Ελλάδα σε διαρκή αναβλητικότητα ενασκήσεως των δικαιωμάτων της (π.χ. επέκταση χωρικών υδάτων, εξορύξεις υδρογονανθράκων, αξιοποίηση βραχονησίδων, υποθαλάσσιοι αγωγοί και καλώδια, θαλάσσια πάρκα κ.α.). Ευτυχώς η κατάθεση στην ΕΕ του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού (την παραμονή της επιβολής καθημερινών προστίμων), αποτελεί σημαντική θετική εξέλιξη, αφού πέραν των αναπτυξιακών σκοπών του, αποτυπώνονται οι επίσημες θέσεις της χώρας (είχε προηγηθεί ο νόμος Μανιάτη του 2011) ως προς την ΑΟΖ/υφαλοκρηπίδα και καθίστανται κοινοτικό κείμενο.

Βασικά στοιχεία του 12ετούς εξοπλιστικού προγράμματος αποτελούν η «Ασπίδα του Αχιλλέα» (αντιαεροπορικό και αντιπυραυλικό σύστημα), τα αεροσκάφη (Α/Φ) F-35, η απόκτηση νέων Φρεγατών (Φ/Γ) (FDI και πιθανώς FREMM), εκσυγχρονισμοί Φ/Γ, υποβρυχίων (Υ/Β) και πυραυλακάτων (ΤΠΚ), απόκτηση νέων Υ/Β, ελικόπτερα (Ε/Π) Black Hawk, εκσυγχρονισμός F-16, συστήματα ηλεκτρονικού (Η/Ν) πολέμου και κυβερνοπολέμου, δορυφορικά συστήματα, μη επανδρωμένα συστήματα, όπλα, πυρομαχικά, ατομικός εξοπλισμός, συντήρηση υλικού κ.λπ.

Η αυτονόητη τρέχουσα ενίσχυση των ΕΔ είναι ιδιαίτερα δυσχερής αφού αυτές είχαν εγκαταλειφθεί για μία τουλάχιστον 15ετία. Η σχεδόν αποκλειστική επένδυση στο Διεθνές Δίκαιο και σε έξωθεν «προστάτες» όχι μόνο αφήνει ακάλυπτη την χώρα σε δυναμικές εχθρικές διεκδικήσεις με όρους ισχύος αλλά μειώνει το κύρος και το ειδικό διπλωματικό της βάρος στο πλαίσιο των συμμαχιών της. Σε κάθε περίπτωση η απάντηση προς όσους θέτουν το ψευδοδίλημμα «βούτυρο ή κανόνια» είναι ότι μία υγιής επένδυση στην αμυντική βιομηχανία είναι δυνατόν να αποτελέσει θεμελιώδη εθνικό αναπτυξιακό πυλώνα.

Η πρόσφατη επίσκεψη του Γάλλου υπουργού Άμυνας Σεμπαστιάν Λεκορνί συνοδεύθηκε από την επιβεβαίωση των λίαν θετικών διμερών σχέσεων, την αγορά 16 αντιπλοϊκών κατευθυ-

νομένων βλήμάτων (Κ/Β) EXOCET Block III C (για τις δύο τελευταίες ΤΠΚ τ. SUPER VITA), την παραγγελία και 4ης Φ/Γ FDI, καθώς και την πιθανότητα δημιουργίας γραμμής παραγωγής Φ/Γ FDI και Υ/Β στην Ελλάδα. Έγινε ακόμη αντιληπτή η ορθή πίεση της Ελλάδος προς την Γαλλία προκειμένου να είναι παρούσα στις εξελίξεις της Α. Μεσογείου, να μην πουλήσει τα Κ/Β ME-TEOR στην Τουρκία και επιπλέον να μην συμμετάσχει η τελευταία στο ευρωπαϊκό σύστημα ασφαλείας, για προφανείς λόγους.

Οι διμερείς αμυντικές συμφωνίες με ΗΠΑ και Γαλλία, η στρατιωτική συνεργασία των ΗΠΑ με την Κύπρο, οι στρατηγικές συμφωνίες με κράτη της περιοχής όπως το Ισραήλ, η Κύπρος, Αίγυπτος, ΗΑΕ και η αξιοποίηση της ελληνικής διασποράς κ.λπ., εντάσσονται στις θετικές και σκόπιμες εθνικές κινήσεις. Η τρέχουσα συγκυρία εμφανίζει σειρά στρατηγικών ευκαιριών όπως η πρωτοβουλία 3 + 1, η εχθρότητα Τουρκίας – Ισραήλ, η τουρκική στήριξη της τρομοκρατίας, η πρόταση της Chevron για αξιοποίηση υποθαλασσίων κοιτοπέδων νοτίως Κρήτης (πρακτική ακύρωση τουρκολιβυκού μνημονίου), η ηλεκτρική διασύνδεση GSI (εγκεκριμένο ευρωπαϊκό έργο) και ενδεχομένως ο υποθαλάσσιος αγωγός EASTMED, καθώς και ο επανεξοπλισμός της ΕΕ με τις σχετικές «ρήτρες διαφυγής». Εναπόκειται στην κυβέρνηση να αξιοποιήσει τις εν λόγω ευκαιρίες με ταχείες, συντονισμένες και αποφασιστικές κινήσεις, δίχως να «συμπλέει» με τους εκάστοτε τακτικισμούς της Άγκυρας (π.χ. μονομερής τήρηση «Διακηρύξεως Αθηνών» και «ήρεμα νερά» έναντι τουρκικής αδείας για κάθε εθνική κίνηση σε θαλάσσιες περιοχές) οι οποίοι της προσφέρουν διεθνές «άλλοθι» προς εκμετάλλευση.

Η ευρύτερη περιοχή της Α. Μεσογείου χαρακτηρίζεται από ρευστότητα την οποία επιτείνει ο ανταγωνισμός μεταξύ ΗΠΑ, Κίνας και Ρωσίας. Περιφερειακές αναθεωρητικές και αποσταθεροποιητικές δυνάμεις όπως η Τουρκία ενθαρρύνονται. Ο ελληνισμός χρειάζεται ώριμο πολιτικό σύστημα με διακομματικές στρατηγικές κατευθύνσεις και συνεπή υλοποίηση, βάσει χρονοδιαγραμμάτων και ανεξαρτήτως εναλλαγής κυβερνήσεων. Υπαρξιακά και ζωτικά εθνικά θέματα όπως το δημογραφικό, το μεταναστευτικό, η τουρκική απειλή και το Κυπριακό, η άμυνα και ασφάλεια, η παιδεία, οι παραμεθόριες περιοχές, η οικονομική ανάπτυξη, η ενέργεια, η τεχνολογία και οι συμμαχίες δεν ανήκουν στο πεδίο των κομματικών αψιμαχιών και ο χρονικός ορίζοντας οφείλει να είναι εθνικός και όχι προεκλογικός. Οι Έλληνες πρέπει να απαιτούν την πολιτική που διασφαλίζει αυτονομία, αυτάρκεια και ευημερία. Ενίοτε ο κίνδυνος μίας καταναλωτικής ευημερίας αποκομμένης από την Ιστορία, μετατρέπει τους ενσυνειδητούς πολίτες σε πολίτες του «καναπέ». Στο πλαίσιο του άναρχου διεθνούς συστήματος τίποτε δεν χαρίζεται, ενώ ο διαχρονικά δικαιωμένος Θουκυδίδης θέτει τα όρια εφαρμογής του Διεθνούς Δικαίου. Οι συμπολίτες μας θα πρέπει να αποκτήσουν φρόνημα, πρότυπα, αξίες και πνεύμα θυσίας. Καταλυτικός ο ρόλος της παιδείας αλλά και το παράδειγμα της ηγεσίας για την απόκτηση αυτών των κοινωνικών προσόντων τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για την ύπαρξη τολμηρής και εθνοκεντρικής πολιτικής βούλησεως, καθώς και ισχυρών Ενόπλων Δυνάμεων.

17 – Απριλίου – 2025

Το “βαθύ κράτος” των Βρυξελλών σε διάσταση με την πραγματικότητα

Της κ. Ελένης Σαββάκη

Ομότιμης καθηγήτριας Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

Η πράσινη ανάπτυξη απέτυχε, και τώρα αποφασίζεται μια στρατιωτικό-βιομηχανική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Και επειδή οι περισσότερες χώρες έχουν δημοσιονομικό έλλειμμα, το βαθύ κράτος των Βρυξελλών πρότεινε την ενεργοποίηση της “ρήτρας διαφυγής” από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που θα οδηγήσει στην αύξηση του δημόσιου χρέους και κατά συνέπεια του ελλείμματος όλων των χωρών της ΕΕ.

Η Γερμανία πρωτοστατεί υποσχόμενη τεράστια αύξηση αμυντικών δαπανών, αλλά οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι δεν έχουν ξεχάσει τις γερμανικές φρικαλεότητες στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ειδικά οι Ρώσοι δεν λησμονούν την εξόντωση 27 εκατομμυρίων Σοβιετικών από τους Γερμανούς. Και διερωτάται κανείς αν οι Γερμανοί τα θυμούνται όλα αυτά. Επιπλέον, ο Μερτς –υποσχόμενος την αύξηση αμυντικών δαπανών– θα διπλασιάσει το τρέχον χρέος της Γερμανίας από το τρέχον 62,4% του ΑΕΠ στο 125%, δηλαδή θα το φέρει στο ύψος χρέους της Ελλάδας όταν μπήκε στα Μνημόνια καθ’ υπόδειξη της Γερμανίας.

Οι μεγάλες αυτές δαπάνες της Γερμανίας αυξάνουν το κόστος δανεισμού σε όλη την ΕΕ, και η αδύναμη νότια Ευρώπη θα πληρώσει πρώτη το τίμημα. Ήδη, οι αποδόσεις των ελληνικών, ιταλικών, ισπανικών και πορτογαλικών ομολόγων αναφοράς είναι 30 μονάδες βάσης υψηλότερες στο τέλος του Μάρτη 2025 σε σύγκριση με την αρχή του μήνα. Όσο για τα επίπεδα χρέους προς ΑΕΠ στη Γαλλία και το Βέλγιο, έχουν αυξηθεί τόσο ώστε να προστίθενται πλέον κι αυτές οι χώρες στα PIGS.

Οι αποφάσεις των Βρυξελλών είναι σε διάσταση με τις απαιτήσεις κάποιων ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και κυρίως των Ευρωπαίων πολιτών (π.χ. κονδύλια για κοινωνικές παροχές και όχι για όπλα), αλλά και σε διάσταση με την πραγματικότητα (π.χ. συνέχιση βοήθειας στην Ουκρανία για να νικήσει την Ρωσία). Και πώς νομίζει η φον ντερ Λάιεν, ότι θα εξοπλίσει την Ουκρανία και μάλιστα άμεσα, αυξάνοντας τις ευρωπαϊκές αμυντικές δαπάνες σήμερα; Προ τριετίας, ντυμένη στα χρώματα της ουκρανικής σημαίας, είχε δηλώσει ότι οι Ρώσοι χρησιμοποιούν τσιπ από οικιακές συσκευές για να τις τοποθετήσουν στους πυραύλους τους!

Περί ευρωστρατού

Δεν καταλαβαίνει ότι θέλουν 10-20 χρόνια να μετατραπούν αυτές οι δαπάνες σε κάποιο σοβαρό εξοπλισμό στην Ευρώπη; Δεν βλέπουν οι ελίτ ότι μόνο Βρετανία και Γαλλία είναι ουσιαστικά στο παιχνίδι αποστολής βοήθειας στην Ουκρανία,

με τους γραφειοκράτες των Βρυξελλών να αυτο-σχεδιάζουν σε πανικό; Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες δεν συμφωνούν ούτε με την αποστολή ειρηνευτικών στρατευμάτων ούτε με την δημιουργία ευρωστρατού. Δεν βλέπουν ότι δεν υπάρχει ενωμένη Ευρώπη; Ότι υπάρχουν 27 κράτη-μέλη της ΕΕ και η Βρετανία, όλα κράτη με διαφορετικά συμφέροντα; Δεν βλέπουν ότι δεν υπάρχει συνολική Δύση, με ΗΠΑ υπέρ και ΕΕ κατά της λήξης του πολέμου στην Ουκρανία; Ότι χωρίς τις ΗΠΑ να δίνουν εντολές, η Ευρώπη είναι περισσότερο διασπασμένη παρά ποτέ;

Όσο για τον υποτιθέμενο ευρωστρατό, ακόμα και αν ξεχάσουμε ότι ο επανεξοπλισμός των κρατών-μελών της ΕΕ θα έχει σαν συνέπεια την κατάργηση των κοινωνικών παροχών χωρίς την άδεια των Ευρωπαίων, το ερώτημα προς την “ενωμένη” Ευρώπη είναι: Έστω ότι η φον ντερ Λάιεν δημιουργεί έναν ικανοποιητικό στρατό για την ΕΕ, θα έχει το δικαίωμα να τον στείλει στη μάχη; Και αν όχι εκείνη, ποιος θεσμός στην ΕΕ θα έχει το δικαίωμα να στείλει τον προτεινόμενο ευρωστρατό στη μάχη;

Όπως ερώτημα είναι και ποιος θεσμός θα εκπροσωπήσει την ΕΕ σε πιθανές διαπραγματεύσεις με την Ρωσία. Ποιος; Η Γερμανίδα φον ντερ Λάιεν, η Εσθονή αντιπρόεδρος Κάγια Κάλας, ο Μακρόν, ή ο Μερτς – αποκλείουμε Τάρμερ και Ερντογάν που συμμετέχουν στην συμμαχία προθύμων της Ευρώπης. Ποιο είναι το θεσμικό όργανο εντός της ΕΕ που θα αποφασίζει ποιος, που, και πότε θα ενεργεί στρατιωτικά, και πώς αυτό το θεσμικό όργανο θα υπόκειται σε δομές δημοκρατικού ελέγχου των κρατών-μελών;

Τις ίδιες απειλές έχουν όλα τα μέλη-κράτη της ΕΕ; Για παράδειγμα, οι Βαλτικές χώρες νομίζουν ότι απειλούνται από την Ρωσία, ενώ η Ελλάδα απειλείται εδώ και δεκαετίες από την Τουρκία. Στην ΕΕ που έχουμε δει να μην τηρούνται συμφωνίες και να παίζει βασικό ρόλο μόνο όποιος έχει δύναμη, το ερώτημα είναι: Αν η Ελλάδα δώσει τον εξοπλισμό της στην ευρωπαϊκή άμυνα τι θα λάβει την στιγμή που θα της επιτεθεί η Τουρκία; Και ας μην ξεχνάμε ότι πολλοί Ευρωπαίοι βλέπουν θετικά τη συμβολή της Τουρκίας στην ΕΕ.

Αποφάσεις αυθαίρετες

Ποιος ευρωπαϊκός θεσμός και με ποιες δημοκρατικές διαδικασίες αποφάσισε να δοθούν δισ. για βοήθεια των Ουκρανών εναντίον της εισβολής των Ρώσων και να μην δοθεί δεκάρα για βοήθεια των Κυπρίων εναντίον της εισβολής των Τούρκων; Ποιος έδωσε το δικαίωμα στο βαθύ κράτος των

Βρυξελλών να αποφασίζει για την αύξηση της αμυντικής χρηματοδότησης της ΕΕ; Ποιος έδωσε το δικαίωμα παραβίασης της εθνικής αμυντικής κυριαρχίας των κρατών-μελών; Γνωρίζουν οι Βρυξέλλες ότι οι πολίτες των κρατών-μελών έχουν εθνική συνείδηση; Για παράδειγμα, πρόσφατη δημοσκόπηση της Prorata αποκαλύπτει ότι το 74% των Ελλήνων νοιάζεται για όλους τους Έλληνες ανεξαρτήτως των πολιτικών τους πεποιθήσεων.

Και αυτό προς ενίσχυση της άποψης του καθηγητή Σύγχρονης Ιστορίας Γιώργου Μαργαρίτη, ο οποίος υπογραμμίζει τον ρόλο του “έθνους-κράτους”, με την έννοια ότι οι πολίτες κάθε κράτους «είμαστε καταδικασμένοι να κάνουμε και να υφιστάμεθα πράγματα από κοινού, πέρα από τα συμφέροντα κάθε επιμέρους κοινωνικής ομάδας». Και ποιος έδωσε το δικαίωμα στις Βρυξέλλες να αποφασίζουν για την παροχή ενέργειας στα κράτη-μέλη; Η φον ντερ Λάιεν ισχυρίζεται ότι δεν θα επιτρέψει την αποκατάσταση των αγωγών Nord Stream, που μετέφεραν φυσικό αέριο από τη Ρωσία στη Γερμανία, παρόλον ότι οι χώρες της ΕΕ πληρώνουν πολλαπλάσια για ενέργεια μετά την διακοπή παροχής του φτηνού ρωσικού φυσικού αερίου.

Ταυτόχρονα, οι ΗΠΑ διαπραγματεύονται την επανεκκίνηση του ρωσικού αγωγού με την υποστήριξη Αμερικανών επενδυτών. Κατά συνέπεια, αργά ή γρήγορα, θα γίνει επαναφορά των ενεργειακών ροών από την Ρωσία προς την Ευρώπη, μέσω αγωγών αμερικανικής ιδιοκτησίας. Κι αυτή είναι άλλη μια αυτοκτονική ενέργεια των Βρυξελλών. Το μόνο σίγουρο είναι ότι όπως η Ουκρανία κόστισε την καριέρα πολλών ηγετών στην Ευρώπη, έτσι και η συμμαχία προθύμων, το ευρωπαϊκό πολεμικό συμβούλιο, η άρση φρένου χρέους, ο επανεξοπλισμός της Γερμανίας, ο ευρωστρατός, τα δύο μέτρα και δύο σταθμά και οι εν γένει μονομερείς αποφάσεις της Κομισιόν, θα κοστίσουν την καριέρα πολλών σύγχρονων Ευρωπαίων ηγετών που δεν σέβονται τις απόψεις των πολιτών τους.

Και ενώ Μόσχα και Ουάσινγκτον εντείνουν τις διαπραγματεύσεις για την ειρήνη στην Ουκρανία, η ΕΕ βάζει όσα εμπόδια μπορεί. Δεδομένου ότι ο πόλεμος είναι χαμένος για την Ουκρανία, η “βοήθεια” της ΕΕ έχει μοναδικό αποτέλεσμα τον μάταιο θάνατο όλο και περισσότερων Ουκρανών.

Το βαθύ κράτος των Βρυξελλών, που μέχρι προ τριμήνου μας έλεγε ότι η Ρωσία κατέρρεε, τώρα προσπαθεί να πείσει τους Ευρωπαίους πολίτες ότι έχουν “υπαρξιακό” πρόβλημα λόγω ισχυρής Ρωσίας. Προφανώς, η φιλο-Ζελένσκι θέση της ΕΕ και η δαιμονοποίηση της Ρωσίας εκ μέρους των ελίτ της Ευρώπης, έχουν στόχο τη στρατιωτικοποίηση της Ευρώπης.

Γιατί η Ευρώπη απειλεί τη Ρωσία

Και τίθεται το ερώτημα: Πόσο μπορούν να εμπιστευτούν οι Ευρωπαίοι πολίτες τις εκτιμήσεις και αποφάσεις ΕΕ και Βρετανίας; Ιδού παραδείγματα επικίνδυνων τραγικών λαθών των ευρωπαϊκών ελίτ: Γαλλία και Βρετανία απειλούν την Ρωσία για χρήση των πυρηνικών τους. Μεταξύ άλλων απειλών, ο απόστρατος υποναύαρχος του Βρετανικού Βασιλικού Ναυτικού Chris Parry δήλωσε πρόσφατα ότι το πολεμικό ναυτικό του Ηνωμένου Βασιλείου διαθέτει υποβρύχια με βαλλιστικούς πυραύλους Trident II, που στοχεύουν τη Ρωσία και μπορούν να καταστρέψουν 40 ρωσικές πόλεις. Η Ρωσία απάντησε ότι 40 ρωσικοί θερμοπυρηνικοί πύραυλοι μπορούν να μετατρέψουν τη Βρετανία σε ραδιενεργή έρημο.

Ας εξετάσουμε του λόγου το αληθές. Βάσει της Non-Proliferation Treaty (Συνθήκης μη διάδοσης πυρηνικών όπλων), το μέγεθος πυρηνικού οπλοστασίου της Ρωσίας είναι 6.257 κεφαλές (με 1.456 ανεπτυγμένες), της Γαλλίας 290 (289 ανεπτυγμένες) και της Βρετανίας 225 (120 ανεπτυγμένες). Κατά συνέπεια, το πυρηνικό οπλοστάσιο της Ρωσίας υπερτερεί κατά πολύ του αντίστοιχου συνδυασμένου αγγλο-γαλλικού. Εν ολίγοις, Βρετανία και Γαλλία επιμένουν σε πολεμικές απειλές προς την Ρωσία, αγνοώντας(;) ότι η υλοποίηση των απειλών τους να σήμαινε την καταστροφή τους.

Το ισοζύγιο πυρηνικής ισχύος υποδεικνύει στην Ευρώπη ότι πρέπει, για ίδιον όφελος, να είναι φειδωλή με τις απειλές της εναντίον της Ρωσίας και να προτιμήσει τη διπλωματία. Να παραδεχτεί τόσο την ευθύνη της όσο και την πολιτική της ήττα στην ρωσο-ουκρανική σύγκρουση, όπως έκαναν οι ΗΠΑ. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι αν αποκατασταθούν οι σχέσεις της Ευρώπης με την Ρωσία και επιτευχθεί ειρηνική συνεργασία, τα οικονομικά και γεωστρατηγικά οφέλη θα είναι αμοιβαία.

Η ΕΕ με το να σκέπτεται με γεωπολιτικούς όρους μακράς προοπτικής (ReArm Europe- Readiness 2030), την στιγμή που βιώνει μία εν εξελίξει κατάσταση σημαίνει, ότι δεν έχει συνειδητοποιήσει τις πιέσεις που επιτακτικά επιβάλλονται και δημιουργούν τετελεσμένα στο Ουκρανικό θέατρον επιχειρήσεων. Συνεπώς η ουτοπική εκτίμηση ανωρίμων αλλ’υπευθύνων ηγετικών ομάδων θέτει άμεσα σε περιβάλλον αβεβαιότητας τον Δυτικό κόσμο, τον οποίον εκπροσωπούν. Κάποια διαπραγμάτευση με γνώμονα την αμοιβαία κατανόηση είναι μία απόδοση λογικής σκέψης.

Το ανεκτίμητο δώρο του Ντόναλντ Τραμπ στην Ελλάδα

Της Μαρίας Νεγρεπόντη-Δελιβάνη

Η Ελλάδα, από κοινού με την υπόλοιπη υφήλιο, εμφανίζεται δυσारेστημένη και σχεδόν τρομοκρατημένη, από τις δυσάρεστες επιπτώσεις, που φαντάζεται ότι θα υποστεί, εξαιτίας των μέτρων του Ντόναλντ Τραμπ. Και κατατρίβεται σε ανούσιες συζητήσεις για το πως θα τις προσπεράσει. Η αντιμετώπιση της Ελλάδας εκφράζεται τέλεια με το γνωμικό: «βλέπει το δέντρο και χάνει το δάσος».

Σπεύδω να προβάλω μια διαφορετική διάσταση των μέτρων Ντόναλντ Τραμπ ειδικά για την Ελλάδα, μήπως και εγκαίρως κατανοήσουμε το τι θα μπορούσαμε να επιτύχουμε, και σταματήσουμε τις ανούσιες αναζητήσεις. Αναφέρομαι σε θησαυρό, που λάμπει στο βάθος των προστατευτικών δασμών του νέου διεθνούς οικονομικού καθεστώτος, και που θα φώτιζε τα σκοτάδια της ρημαγμένης μας οικονομίας, αν τον τραβούσαμε στην επιφάνεια. Εξυπακούεται, φυσικά, κάτω από προϋποθέσεις.

Σε δύο ενότητες θα αναφερθώ, στη συνέχεια, στις κορυφαίες καταρχήν κακές επιλογές που μας έφεραν στο παρόν αναπτυξιακό αδιέξοδο, και στη συνέχεια στο πως ο προστατευτισμός του Τραμπ, θα μπορούσε να μας ανοίξει ορίζοντες αισιοδοξίας. Εξυπακούεται ότι το θέμα έχει πολυάριθμες πτυχές και ότι, αναγκαστικά, εδώ, θα αναφερθώ απλώς σε επικεφαλίδες του.

I. Μερικές από τις καταστρεπτικές μας επιλογές

Θα αρχίσω με την εισοδό μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η κριτική μου, σαφώς, δεν αναφέρεται στην εισοδό μας σε αυτήν, αλλά στο πρόωρο του εγχειρήματος μας. Δεδομένου ότι ανήκουμε στην Ευρώπη, σίγουρα έπρεπε να είμαστε μέλος της, παρότι η ίδια έχει δυστυχώς αποτύχει στο σύνολό της, έχοντας αθετήσει όλες τις αρχικές της υποσχέσεις (νομισματική σταθερότητα, πλήρη απασχόληση, δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος, εξάλειψη των διαφορών ανάπτυξης μεταξύ των κρατών-μελών και ειρήνη).

Να υπενθυμίσω ότι η ελληνική οικονομία, στις παραμονές της εισόδου της στην τότε ΕΟΚ, πρόσφερε σωρεία αποδείξεων υγιούς ανάπτυξης και σταδιακού περιορισμού των επί μέρους εγγενών αδυναμιών της. Είχα, τότε, κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου, σχετικά με τις δυσμενείς επιπτώσεις μιας πρόωρης εισόδου μας, όπως προκύπτει από την ακόλουθη επισήμανσή μου: «Γι' αυτό θα λέγαμε ναι στην ένταξη, γιατί εκεί ανήκουμε και εκεί είναι το μέλλον μας. Όχι, όμως, αμέσως... γιατί απλούστατα δεν είμαστε ακόμη έτοιμοι και δεν μας ικανοποιεί καθόλου ο ρόλος που μας προσφέρεται αυτή τη στιγμή: δηλαδή του επίσημου τακτικού μέλους της Κοινότητας αμέσως, που ισοδυναμεί με τον εσαεί ρόλο του παρακατιανού συγγενή» (Βλ. Ανάλυση της ελληνικής οικονομίας, 1981, σ. 470). Ακριβώς, η ίδια ένσταση αναφέρεται και στην εισοδό μας στην Ευρωζώνη.

Κρίνω περιττό να επεκταθώ, στη συνέχεια, και σε ορισμένα δολοφονικού περιεχομένου εδάφια των Μνημονίων, που μας αποτελειώνουν, δεδομένου ότι έχω ήδη κατά κόρον ασχοληθεί με αυτά.

Η απότομη, έτσι, έκθεση της ανώριμης, ακόμη, ελληνικής οικονομίας, στον χωρίς όρια, διεθνή ανταγωνισμό, σε συνδυασμό και με ορισμένες καταστρεπτικές, για τη γεωργία μας, εμπνεύσεις της ΚΑΠ, την οδήγησαν σε μακρόχρονο μαρασμό. Η πολλά υποσχόμενη, και λόγω ευνοϊκού κλίματος, γεωργία μας, υποχρεώθηκε να απεμπολήσει την μία μετά την άλλη τις παραδοσιακές της καλλιέργειες, για να μην πέσει η τιμή τους διεθνώς. Με τη σειρά της, και η τότε αναπτυσσόμενη βιομηχανία μας, πριν ακόμη προφτάσει να ενηλικιωθεί, με τη βοήθεια κάποιων προστατευτικών δασμών, έγινε βορά των πιο προηγμένων, βιομηχανικά, από την ίδια, οικονομιών. Το μονίμως, έκτοτε, ελλειμματικό εμπορικό μας ισοζύγιο με τον ευρωπαϊκό βορρά και ιδιαίτερα με τη Γερμανία προσφέρει μια από τις πολλές μορφές καταστροφής της οικονομίας, εξαιτίας της βεβιασμένης εισοδού μας στην ενωμένη Ευρώπη. Δηλαδή, πριν να έχουν προχωρήσει στοιχειωδώς, οι απαραίτητες προς τούτο προϋποθέσεις. Η καταστροφή, βέβαια, ολοκληρώθηκε με τα Μνημόνια. Και όχι μόνο εξαιτίας των πολύπλευρα απαράδεκτων απαιτήσεων των δανειστών μας, αλλά και εξαιτίας της επιβολής όρων, που καθιστούσαν αδύνατη την ανάπτυξη (Σύμφωνο Σταθερότητας, εντός της ΕΕ, και ακραίου βαθμού παγκοσμιοποίηση, διεθνώς).

Το αποτέλεσμα, σε πείσμα των συχνών αφηγημάτων περί δήθεν ανάπτυξης, που δήθεν προσελκύει τον διεθνή θαυμασμό για τα επιτεύγματά μας, είναι άκρως απογοητευτικό. Και τούτο, διότι όσοι διαθέτουν, έστω και στοιχειώδεις γνώσεις, γύρω από τις διεργασίες της αναπτυξιακής διαδικασίας, αδυνατούν να τις εντοπίσουν στην ελληνική περίπτωση. Συνοπτικά, η διαδικασία αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη και συνεργασία τριών βασικών τομέων παραγωγής, (πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς), που αναπτύσσονται διαδοχικά και που συμβάλλουν, από κοινού, στο αναπτυξιακό αποτέλεσμα.

Αντιθέτως, δεν είναι νοητή η αναφορά σε πορεία ανάπτυξης, όταν αυτή αφορά, σε έναν και μοναδικό τομέα, από τους τρεις βασικούς, ενόσω οι υπόλοιποι δύο εμφανίζονται θνησιγενείς. Και, ακόμη, ενόσω οι υπόλοιποι δύο έχουν διακόψει με βίαιο τρόπο την αναπτυξιακή τους πορεία, που ουδέποτε ολοκληρώθηκε. Πρόκειται για την ανθυγιεινή περίπτωση της ελληνικής οικονομίας, με τον πρωτογενή και δευτερογενή της τομείς να μαραζώνουν. Αλλά, και ταυτόχρονα να αδυνατούν να συναντήσουν οδό ανάπτυξης, εξαιτίας των αρνητικών, για αυτούς, συνθηκών, που επικρατούν στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία.

Η Ελλάδα έχασε, έτσι, αρκετές ευκαιρίες εξυγίανσης των αναπτυξιακών της βάσεων. Τις περισσότερες από αυτές, εξ αιτίας δικών της επιπόλαιων επιλογών, αλλά και μόνιμης υποτελούς συμπεριφοράς.

Και πριν από τον Τραμπ η Ελλάδα, ως ουραγός της ταχύτατα παρακμαζόμενης Ευρώπης, δεν είχε πια καμία ελπίδα επανασυνδεσης της με την ιδιαιτερότητα των αναπτυξιακών της απαιτήσεων.

I. Η μεγάλη ευκαιρία για την Ελλάδα έρχεται τώρα με τον Ντόναλντ Τραμπ

Και ξαφνικά έγινε ξαστεριά για την Ελλάδα, καθώς ο νέος πλανητάρχης έθεσε τέλος στην μακρά περίοδο της ακραίας μορφής παγκοσμιοποίησης, και των πολύπλευρα καταστρεπτικών της συνεπειών, επιβάλλοντας τον προστατευτισμό. Το αγωνιώδες ερώτημα, εδώ, πρέπει να είναι: έχει τα μάτια της ανοιχτά η πατρίδα μας, για να προχωρήσει προς το φως;

Υποστηρίζω, απλώς, αυτό, που κάθε μακρό οικονομολόγος με σοβαρές σπουδές πίσω του, θα είχε ήδη διαπιστώσει. Το γεγονός, δηλαδή, ότι ο προστατευτισμός ανοίγει μια νέα σελίδα για την πατρίδα μας, με περιεχόμενο που θα μπορούσε να αποδειχθεί ελπιδοφόρο. Με την προϋπόθεση, φυσικά, ότι θα αρπάξουμε, αδίστακτα, αυτή την θεόπεμπτη ευκαιρία και θα αναγάγαμε την αξιοποίησή της σε πρωταρχικό μας μέλημα. Αλλά, και αν στη συνέχεια απομακρύνουμε, με νύχια και δόντια, τα πολυάριθμα εμπόδια που θα συναντούσαμε καθοδόν.

Προστατευτισμός και νέα εκβιομηχάνιση της Δύσης

Θα ανατρέξω, αναγκαστικά, στο παρελθόν, για να επαναφέρω στο προσκήνιο θεωρίες, πεπτοιθήσεις και επιδιώξεις περασμένων αιώνων, που επικαιροποιούνται με τον Τραμπ, αλλά με κάποια δειλία, και με την ΕΕ. Αναφέρομαι στη θεωρία του Friedrich List (γύρω στα 1830), που όπως είναι γνωστό εκφράζει εθνικιστική άποψη για την οικονομία (απολύτως, άλλωστε, του συρμού τώρα).

Πρόκειται για την ανάγκη επιβολής προστατευτικών δασμών, προκειμένου να «ξαναγίνουν μεγάλες», προκειμένου να « ανακάμψουν από την παρακμή», προκειμένου να «προχωρήσουν σε δεύτερη εκβιομηχάνιση» κάποιες οικονομίες με προβλήματα. Να προστατευθούν, έτσι, με διαφορετική αναγκαστικά μορφή, ανάλογα με τα ειδικότερα προβλήματα της κάθε οικονομίας, επιλέγοντας το είδος, το ύψος και το μίγμα των προστατευτικών δασμών, που θα κριθεί το καταλληλότερο για την κάθε μια από αυτές. Και, φυσικά, δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι με βάση αυτή τη θεωρία του Friedrich List αναπτύχθηκαν και εκβιομηχανίστηκαν, στο παρελθόν, όλες σχεδόν οι οικονομίες της Δύσης (και όχι μόνο).

Δεν είναι του παρόντος η συζήτηση, που άλλωστε προοιωνίζεται μακρά, για το κατά πόσο το σχέδιο Τραμπ, που φαίνεται να ασπάζεται και η ΕΕ, έχει πιθανότητες επι-

τυχίας. Για τη ρημαγμένη, ωστόσο, από κάθε πλευρά, και χωρίς ελπίδες βελτίωσης της κατάστασής της, ελληνική οικονομία, αυτή η επαναφορά του παρελθόντος στο σήμερα, προσφέρει μια εξ ουρανού ευκαιρία. Και θα αποτελούσε ένα επιπλέον θανάσιμο αμάρτημα, ανάμεσα στα πολυάριθμα του παρελθόντος, εναντίον της χώρας μας, η μη άμεση αξιοποίησή του.

Τι επιβάλλεται να γίνει άμεσα:

*Επιστράτευση μακρό οικονομολόγων, με σοβαρές σπουδές στην ανάπτυξη

*Κατάρτιση μακροχρόνιου αναπτυξιακού προγράμματος για τον γεωργικό και τον βιομηχανικό τομέα (τριετούς, πενταετούς χρόνου και βλέπουμε)

*Εξειδίκευση των δασμών, που θα επιβληθούν, με βάση τις δυνατότητες και τις επιδιώξεις του γεωργικού και βιομηχανικού κλάδου

*Απαίτηση άμεσης επανεξέτασης των εγκληματικών εδαφίων των Μνημονίων, που αποτελούν κόλαφο για ευρωπαϊκή οικονομία του 21ου αιώνα, απαίτηση της χώρας μας ότι επιτέλους πρέπει να αποκτήσει δικαίωμα στην ανάπτυξη, τέλος φυσικά στην, όντως, αδιανόητη τακτική προπληρωμής του δανείου μας, και πλήθος-πλήθος άλλων, που θα ξαναδώσουν πνοή στην καταδικασμένη πατρίδα μας (και που όλα δείχνουν ότι ευνοούνται από τις γενικές προτιμήσεις του νέου πλανητάρχη)

*Υπενθύμιση της ΕΕ, έστω και με μονομερείς αποφάσεις μας, ότι η Ελλάδα πρέπει να ζήσει και όταν η ίδια δεν θα υπάρχει πια (ή, στην ευνοϊκότερη για την ίδια περίπτωση, θα έχει εξελιχθεί σε σαφώς καλύτερη έκδοσή της)

*Και βέβαια, αίτηση πολύπλευρης βοήθειας από τον Ντόναλντ Τραμπ (κάνοντας πρωταρχικό βραχυχρόνιο στόχο μας την εξασφάλιση επαφής μας με ανθρώπους του και δικούς μας κοντά του). Όχι τόσο για να προσπαθήσουμε να τον κάνουμε να λησμονήσει τις τόσο, μα τόσο εσφαλμένες ενέργειές μας, στον πόλεμο της Ουκρανίας και σε πλήθος άλλων (που φαίνεται ιδιαίτερος δύσκολο), αλλά πρωτίστως για να τον πληροφορήσουμε ότι ένα ολόκληρο έθνος αργοσβήνει, με κυρίαρχο τίμημα, αρχικά τη διάσωση ευρωπαϊκών τραπεζών και στη συνέχεια «ότι έγινε, δεν ξεγίνεται». Υποψιάζομαι, ότι για πλήθος λόγων, το ιστορικό καταστροφής της Ελλάδας θα τον ενδιαφέρει.

Τι θα χρειαστεί ένα τόσο μεγαλεπήβολο σχέδιο;

Φρονώ ότι τα ευκόλως εννοούμενα παραλείπονται. Τουλάχιστον σε ότι αφορά την έναρξη του εγχειρήματος.

Τελειώνοντας το τηλεγραφικού τύπου αυτό μήνυμα, τίθεται το ακόλουθο αγωνιώδες ερώτημα: «θα ορμήσουμε στο τρένο της σωτηρίας μας, που ήδη σαλπάρει, ή θα το δούμε να φεύγει, όπως φευ τόσες άλλες φορές στο παρελθόν»;

<https://www.newsbreak.gr/apopseis/874587/>

Τα κάστρα πέφτουν από μέσα

Του Κωνσταντίνου Γκουνάγια

Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ

Ομογενούς της Φινλανδίας

Εισαγωγή

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις σε όλο τον πλανήτη είναι ραγδαίες, αλληλένδετες. Είμαστε στο πέρασμα από το μονοπολικό γεωπολιτικό σύστημα σε πολυπολικό και όλοι οι σοβαροί παίκτες προσπαθούν να αναβαθμίσουν τον ρόλο τους στην υπό γένεση γεωπολιτική κατάσταση. Όλοι όμως; Όχι. Υπάρχει μία χώρα η οποία προσπαθεί να μην αναβαθμίσει την θέση της αλλά την μειώνει. Δυστυχώς η χώρα αυτή είναι η πατρίδα μας. Δεν ομιλώ για τον λαό της, αλλά για τις ελίτ.

Γράφονται πολλά και εδώ θα ήθελα να παραθέσω μία δική μου ανάγνωση των γεγονότων, ενός Έλληνα της διασποράς ο οποίος αξιολογεί τα τεκταινόμενα ανιδοτελώς.

Ο απλός παρατηρητής μπορεί να θεωρήσει τα γεγονότα σαν μία ακόμη ψηφίδα στην απομείωση του Ελληνικού γεωπολιτικού αποτυπώματος, αλλά όλα συνδέονται. Σε βάθος χρόνου θα παρατηρήσει μία σειρά γεγονότων, αλληλένδετων με μία κατεύθυνση.

Ορισμοί

Ο Ελληνικός λαός

Το Ελληνικό Έθνος βρίσκεται στη περιοχή εδώ και χιλιάδες χρόνια. Πολλοί προσπάθησαν, προσπαθούν και θα προσπαθούν να το εκμηδενίσουν. Αλλά το μικρό αυτό Έθνος αντιστέκεται. Όπως είπε ο καθηγητής Ι. Μάζης ο Έλληνας είναι «Πατριώτης, Αξιοπρεπής και Ελεύθερος».

Αυτό δημιουργεί γενική δυσανασχέτηση των φορέων αλλοίων συμφερόντων. Αν και τώρα η χώρα μας έχει καταντήσει «οσφυοκάμπτης» πάντοτε θυμούνται τον αντιστασιακό χαρακτήρα της σε όλες τις ιστορικές καμπές.

Η Γλώσσα

Έχει μία γλώσσα με τεράστιο βάθος που προωθεί την σκέψη και δεν την αφήνει να αλωθεί. Η γλώσσα εμπεριέχει ιστορικά στοιχεία και στοιχεία του πολιτισμού του λαού που την χρησιμοποιεί. Για τον λόγο αυτόν άλλωστε αν θέλεις να καταλάβεις την κουλτούρα ενός λαού μάθε την γλώσσα του. Η Ελληνική γλώσσα είναι φορέας ιστορικής μνήμης χιλιετιών και είναι και η πλέον περιγραφική γλώσσα με τεράστιο βάθος. Οι επι-

στήμες στηρίζονται στην Ελληνική γλώσσα.

Η θρησκεία

Η θρησκεία αποτελεί σε όλους τους λαούς ένα αφανή πυλώνα της κουλτούρας και τής σκέψης ενός λαού. Εδώ έρχεται να παίξει ρόλο η ετεροδοξία της Ελλάδας με τα άλλα μέλη την Ευρώπης. Μην λησμονούμε ότι οι περισσότεροι πόλεμοι ενδύονται τον μανδύα της θρησκείας. Η παπική Δύση προτίμησε να παραδοθεί η Κωνσταντινούπολη στους Οθωμανούς γιατί αυτό το ανυπότακτο Έθνος δεν άλλαξε το δόγμα του, γιατί να το βοηθήσει τώρα;

Ανήκουμε στην Δύση ή στην Ανατολή;

Αυτό το ερώτημα ταλανίζει των Ελληνική κοινωνία. Διχάζεται προσπαθώντας να βρεί τον δρόμο της χωρίς Ελληνοκεντρική «πυξίδα». Πολλοί αναφωνούν, αυτοί που ακολουθούν τα αφηγήματα των ελίτ, «δεν θα γίνουμε ποτέ Ευρώπη». Γιατί να γίνουμε Ευρώπη; Η Ευρώπη είναι ένα πολιτιστικά ετερόφωτο σύστημα βασισμένο στον Ελληνικό πολιτισμό και διαστρεβλωμένο, χωρίς ανθρωποκεντρική χροιά. Ακόμη και το όνομα είναι δανεισμένο από την Ελληνική μυθολογία.

Άποψη μου, όχι Εθνικιστική, είναι ότι η Ελλάδα δεν ανήκει στην Δύση, ούτε στην Ανατολή. Η Ελλάδα είναι μια χώρα και ένα Έθνος με δικό του πρόσημο και κουλτούρα. Η Ελλάδα πάντοτε ήταν σε σταυροδρόμι πολιτισμών και έχει δώσει και έχει πάρει από αυτούς. Εδώ έγκειται η διαφορετικότητα μας. Η Ευρώπη έχει δώσει πολλά πχ Διαφωτισμό αλλά αναπτύχθηκε πάνω στον Ελληνικό πολιτισμό. Δεν το ανέπτυξε.

Το σύμπλοκο Ελληνισμού /Τουρκίας

Το σύμπλοκο Ελληνισμού /Τουρκίας αποτελείται από τον Ελληνισμό (Ελλάς και Κύπρος) και τη Τουρκία. Η Τουρκία είναι αναθεωρητική δύναμη και θέλει να εδραιωθεί πρώτιστα σαν περιφερειακός ηγεμόνας και με απώτερο σκοπό να καταστεί παγκόσμια δύναμη. Προς τούτο η Τουρκία εργάζεται με βάση μακρόπνοα σχέδια για να πετύχει τους στόχους της. Χρησιμοποιεί πολύ καλά την μέθοδο της πολιορκίας και του εκφοβισμού με θετικά για αυτήν αποτελέσματα.

Η Ελλάδα δεν απαιτεί τίποτα, ούτε δείχνει

να έχει κάποιο σταθερό σχέδιο. Η εξωτερική πολιτική χρησιμοποιείται για μικροκομματικούς σκοπούς με αποτέλεσμα η χώρα να άγεται και να τρέχει πίσω από τις εξελίξεις.

Βασικός αρωγός της Τουρκίας είναι η Ευρώπη, με επίκουρο την Γαλλία λόγω των συμφερόντων της στην Ανατολική Μεσόγειο, λόγω της μεγάλης αγοράς της Τουρκίας και του δυναμισμού του πληθυσμού όσον αφορά τις νέες ηλικίες και μάλιστα ενδιαφέρει ιδιαίτερα την Γερμανία. Επίσης η Βρετανία η οποία τώρα είναι απλά το «μακρύ χέρι» των ΗΠΑ οι οποίες θεωρούν την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου σαν ενιαίο χώρο και όχι σαν χώρο που αποτελείται από χώρες. Η αντίθεση της Γερμανοκρατούμενης Ευρώπης και ιδίως της Γερμανίας εδράζεται σε ιστορικούς και θρησκευτικούς λόγους. Εδώ εισέρχεται και ο παράγων Ελληνικός λαός, ο οποίος είναι ανυπότακτος και φεύ σκεπτόμενος και πάντοτε αντιστασιακός.

Με βάση τα παραπάνω ο μόνος τρόπος των παραδοσιακών φίλων της Τουρκίας (Γερμανία και Βρετανία) είναι να αλώσουν την Ελλάδα εσωτερικά. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούν την Ελληνική ελίτ.

Ο εσωτερικός κίνδυνος

Το Ελληνικό κράτος από της συστάσεώς του έδωσε το στίγμα προτεκτοράτου. Εξ ου και οι πολιτικές ελίτ ήταν υποταγμένες σε κάποια Μεγάλη δύναμη. Ας θυμηθούμε τα πρώτα κόμματα ΦιλοΓαλλικό, ΦιλοΑγγλικό, ΦιλοΡωσικό αλλά έλειπε τελείως το ΦιλοΕλληνικό. Στην σημερινή εποχή η οικονομική ελίτ της Ελλάδας δεν είναι εθνοκεντρική με το ενδιαφέρον της να εστιάζεται στην αποκόμιση κέρδους ακόμη και σε βάρος της Ελλάδας και μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις έχοντας ιδιαίτερες σχέσεις με την Τουρκία. Η εξάρτηση των πολιτικών ελίτ με ξένα κέντρα εξουσίας και του οικονομικού συστήματος αποτελούν ακόμα ένα μεγαλύτερο κίνδυνο.

Τα αφηγήματα

Η Γεωπολιτική και γεωστρατηγική θέση της χώρας

Σε αντίθεση με το αφήγημα το οποίο προσπαθεί να μας σερβίρει η Ελληνική ελίτ «Μία μικρή χώρα (Ελλάδα) που γειτνιάζει με μία μεγάλη χώρα (Τουρκία) και η οποία Τουρκία τυχαίνει να έχει μεγάλη γεωπολιτική και γεωστρατηγική σημασία για τις μεγάλες δυνάμεις και για αυτό δίνουν μεγαλύτερο βάρος στην Τουρκία», χωλαίνει. Μία ματιά στον αλάνθαστο χάρτη θα θέσει τα πράγματα στην βάση τους.

Ναι η Τουρκία είναι σε θέση κλειδί.

Ναί η Τουρκία ελέγχει τα στενά και έτσι έχει

τον έλεγχο ροής προς και από την Μαύρη Θάλασσα.

Χωρίς όμως την Ελλάδα η οποία δεσπόζει από την γεωγραφική της θέση σε όλη την Μεσόγειο και το Αιγαίο η γεωστρατηγική σημασία της Τουρκίας μειώνεται κατά πολύ. Αυτό κατά την γνώμη μου είναι το οποίο θέλει να αποκτήσει η Τουρκία με την «Γαλάζια Πατρίδα» περισσότερο από τον ενεργειακό πλούτο, χωρίς ο πλούτος αυτός να της είναι αδιάφορος. Ούτως ή άλλως η Τουρκία ήταν και είναι ένα έθνος αρπακτικό. Η Ελλάδα αποτελεί κόμβο και ανάχωμα για την έξοδο των Κεντρικών Ευρωπαϊκών χερσαίων δυνάμεων (βλέπε Γερμανία) προς την Μεσόγειο. Η δε Γερμανία πάντα ήταν εχθρική προς τη Ελλάδα, την μικρή αυτή χώρα που αντιστέκεται. Την βρήκε μπροστά στις βλέψεις της σε δύο Παγκόσμιους πολέμους. Στον Β Παγκόσμιο πόλεμο η «μικρή» Ελλάδα έφερε στον άξονα την πρώτη ήττα και καθυστέρησε την Γερμανία με αποτέλεσμα να τους βρεί ο «στρατηγός χειμώνας» στην Ρωσία. Εξ ου και η μήνις και μνησικακία εναντίον της Ελλάδας κατά την οικονομική κρίση.

Η θέση της Ελλάδας αναβαθμίζεται με τον άξονα IMEC, το ενεργειακό άξονα East Med καθώς και την αλλαγή της ενεργειακής πολιτικής των ΗΠΑ (Drill Baby, Drill) με τα δυνητικά κοιτάσματα φυσικού αερίου και πετρελαίου.

Η Ελλάδα είναι μία μικρή χώρα

Ναι Η Ελλάδα είναι μία μικρή χώρα αλλά με τεράστια Ιστορία. Η «μικρή» Ελλάδα έχει να επιδείξει πολλές ανατροπές σε ανισορροπίες δυνάμεων. Θα ήθελα να θυμίσω στις ελίτ τον Μαραθώνα, τις Θερμοπύλες, την Σαλαμίνα, τις Πλαταιές, την Μυκάλη, τα Γαυγάμηλα, τον Γρανικό, το έπος του 1940, σαν μόνο μερικά παραδείγματα τα οποία οι φοβικές ελίτ οι οποίες από φόβο μην «χάσουν την κουτάλα και τα ζουμιά» επιλεκτικά ξεχνούν.

Θα ήθελα εδώ να τους παραθέσω κάτι από τον Κωστή Παλαμά, αν τον γνωρίζουν πιο πολύ αμφιβάλλω:

«Η μεγαλοσύνη των λαών δεν μετρίεται με το στρέμμα

Με της καρδιάς το πύρωμα μετρίεται και με το αίμα»

Απομείωση του γεωπολιτικού αποτυπώματος της Ελλάδας

Η συστηματική απομείωση της γεωπολιτικής ισχύος της Ελλάδας στο πέρασμα του χρόνου.

Ιδιαίτερα μετά την έλευση στην εξουσία του Γερμανόφιλου, προσφάτως αποθανόντος κυ-

ρίου Σημίτη, γίνονται προσπάθειες μείωσης της γεωπολιτικής σημασίας της Ελλάδας.

Σύμφωνα με την Συστημική Γεωπολιτική ανάλυση οι πυλώνες της Γεωπολιτικής ισχύος είναι Ασφάλεια, Οικονομία, Πολιτική και Πολιτισμός/Πληροφορία.

Ασφάλεια

Ένοπλες δυνάμεις: Οι Ελληνικές ένοπλες δυνάμεις ήταν και πιστεύω είναι ακόμη, αν και φοβάμαι όχι για πολύ ακόμη, σε κατάσταση ισχύος. Όλοι γνωρίζουμε ότι δεν τολμούν να κάνουν τίποτε αν δεν είναι σίγουροι ούτε και το εσωτερικό τους πολιτικό σύστημα μπορεί να αντέξει μία ήττα από την Ελλάδα σε μία εμπλοκή. Γίνονται βεβαίως «φιλότιμες» προσπάθειες από την ελίτ για απομείωση της ισχύος. Μπορεί η κυβέρνηση να προβαίνει σε αγορές οπλικών συστημάτων, μερικές ορθές, αλλά πάντα χωρίς ολοκληρωμένη σκέψη και πάντα χρησιμοποιώντας την λεγόμενη διπλωματία των εξοπλισμών η οποία ποτέ δεν απέδωσε, ούτε και πρόκειται να αποδώσει. Η κυριότερη προσπάθεια απομείωσης της στρατιωτικής ισχύος είναι ο εξευτελισμός των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων, με μισθολόγιο για γέλια, ή καλύτερα για κλάματα, με αποτέλεσμα μείωση του ηθικού. Το ηθικό είναι πολλαπλασιαστής δυνάμεως. Μία κυβέρνηση «των αρίστων» θα έπρεπε να γνωρίζει ότι το προσωπικό με ακμαίο το εθνικό φρόνημα είναι πολλαπλασιαστής ισχύος. Άλλωστε όσα και οπλικά συστήματα να υπάρχουν διαθέσιμα, αν δεν υπάρχουν οι χειριστές είναι άχρηστα. Ερώτηση κρίσεως: Δεν γνωρίζουν τα παραπάνω οπότε είναι ανίκανοι για την θέση που κατέχουν ή μήπως γίνεται εκ του πονηρού; Κανείς δεν θέλει να πιστέψει το δεύτερο αλλά και ο πρώτο είναι εξίσου επικίνδυνο για την χώρα.

Εσωτερική ασφάλεια

Κίνδυνοι για την εσωτερική ασφάλεια είναι το μεταναστευτικό κύμα, και η υπογεννητικότητα. Τα μέτρα που παίρνονται είναι σπασμωδικά χωρίς «μπούσουλα».

Αλλοίωση της συνοχής της Ελληνικής κοινωνίας και διάβρωση του κοινωνικού ιστού.

Η είσοδος στην Ελλάδα όλων αυτών των παράτυπων παράνομων μεταναστών, μαζί με πράκτορες της Τουρκίας, αποτελούν βόμβα στα θεμέλια της συνοχής της Ελληνικής κοινωνίας. Ομιλώ για παράνομους μετανάστες βάσει του Διεθνούς Δικαίου για το οποίο κόπτονται οι ελίτ. Το Διεθνές δίκαιο ορίζει ότι η αίτηση ασύλου γίνεται στην πρώτη ασφαλή χώρα. Συνεπώς οι ερχόμενοι από ασφαλή χώρα την Τουρκία στην Ελλάδα μετατρέπονται σε παράνομους. Επίσης το

σύνηθες μορφωτικό επίπεδο όλων αυτών είναι χαμηλό με αποτέλεσμα να σύρονται από την θρησκοληψία τους. Μπορεί οι ελίτ να μιλάνε για θρησκευτικές ελευθερίες (κατανοητές και δεκτές) αλλά το ισλάμ δεν είναι μόνο θρησκευτικό σύστημα αλλά και δικαϊκό. Αυτομάτως οι νόμοι των ανθρώπων είναι υποδεέστεροι των νόμων του θεού άρα δεν υπάρχει ανάγκη συμμόρφωσης σε αυτούς. Υπάρχουν και εξαιρέσεις βέβαια.

Αποτέλεσμα η μη ενσωμάτωσή τους στον κοινωνικό ιστό. Στην Φινλανδία υπάρχουν άτομα δεύτερης και τρίτης γενιάς τα οποία δεν ομιλούν την γλώσσα.

Δημογραφικό

Η νέα γενιά φεύγει από την Ελλάδα γιατί η πολιτική ελίτ της έχει αποκλείσει το όνειρο. Δεν της δίνει καμία προοπτική και όραμα. Η Γενιά αυτή είναι στην πιο γόνιμη ηλικία, για να μην αναφερθούμε στο κόστος εκπαίδευσης των νέων αυτών οι οποίοι δίνουν το παραγόμενο έργο αυτής της εκπαίδευσης που πλήρωσε ο Ελληνικός λαός προς όφελος άλλων.

Η έλλειψη οράματος οδηγεί και στην υπογεννητικότητα.

Η κυβέρνηση αντί να δώσει το όραμα στους Έλληνες να κάνουν παιδιά, προσβλέπει στους μετανάστες για να λύσουν το δημογραφικό!

Οικονομία

Από την δεκαετία του 1970 έχει ξεκινήσει αποβιομηχάνιση της χώρας με αποτέλεσμα να εισάγουμε σχεδόν τα πάντα. Υπήρχαν καλές Ελληνικές βιομηχανίες πχ Πίτσος, Ιζόλα, Εσκιμό αλλά το ελληνικό μεταπρατικό κεφάλαιο κατάφερε να τις «σβήσει». Η οικονομία στηρίζεται μόνο στον τουρισμό και μάλιστα στον φθινό τουρισμό. Αποτέλεσμα τελμάτωση των εισοδημάτων, όχι εξειδίκευση. Η Ελλάδα έχει όλα τα εχέγγυα να αναδημιουργήσει το πρωτογενή τομέα της με προϊόντα υψηλής ποιότητας.

Η μεταποίηση έχει πεθάνει και η αμυντική βιομηχανία οδηγείται βάσει σχεδίου στην απαξίωση.

Η θεωρία της άνισης οικονομικής ανάπτυξης σε όλο της το μεγαλείο και με φανερά τα αποτελέσματα. Υποδούλωση ενός λαού χωρίς χρήση όπλων.

Το όχι τόσο μακρινό 1975 η Ελλάδα και η Τουρκία είχαν ίδιο ΑΕΠ και το 2025 η Τουρκία σχεδόν τετραπλάσιο!

Πολιτική

Ο Friedrich Ratzel αναφέρει για την Ελλάδα, ότι έχει κάνει παντού προόδους, όπου η

άθλια κυβέρνηση της δεν έχει αναμειχθεί. Το Ελληνικό πολιτικό σύστημα έχει τελματώσει και αναπαράγεται με την οικογενειοκρατία. Λείπει το όραμα. Λείπει το Εθνικό όραμα. Απλά μένει το όραμα των ελίτ.

Κατευνασμός:

Ο κατευνασμός θα μπορούσε δυνητικά να γίνει εργαλείο για κέρδος χρόνου προς προετοιμασία, για περιορισμένο χρονικό διάστημα και δυνατό μήνυμα αποτροπής αν καταπατηθούν οι ευδιάκριτες κόκκινες γραμμές. Έτσι ενήργησε ο Κένεντυ στην κρίση των πυραύλων στην Κούβα. Η Ρωσία έκανε πίσω όταν έλαβε μήνυμα από το Ρώσο πρέσβη στην Ουάσιγκτον, μετά από συνάντηση με το αδερφό του προέδρου, ότι οι ΗΠΑ δεν μπλοφάρουν και θα κάνουν χρήση στρατιωτικών μέσων.

Συμμαχίες

Η κυβέρνηση κόπτεται ότι η Ελλάδα έχει χτίσει συμμαχίες. Λησμονούν όμως ότι οι συμμαχίες είναι αμφίδρομες. Μία συμμαχία γίνεται με σκοπό όλα τα μέλη να καταστούν συντελεστές συλλογικής ισχύος.

Στρατιωτικές συμμαχίες: Πως αυτό είναι δυνατόν όταν οι ίδιοι μειώνουν την ισχύ των Ελληνικών ενόπλων δυνάμεων; Ποιος θα εκλάβει τις Ελληνικές ένοπλες δυνάμεις σαν ουσιαστικό σύμμαχο αν δεν μπορούν να παρέχουν επιπλέον ισχύ στην συμμαχία και όταν όλες οι ενέργειες δείχνουν ότι δεν έχει την διάθεση να χρησιμοποιήσει την ισχύ; Πως θα στηριχθεί κάποιος σε μία συμμαχία με χώρα φοβική; Όταν παρατηρεί την Τουρκία την επιδεικνύουσα την σημαία της στην Ανατολική Μεσόγειο με το *Oruc Reis* και μάλιστα τελευταίως με τα περιστατικά στην Κάσο η δε φοβική Ελλάδα να μην αντιδρά. Μπορεί κανείς να τον ψέξει τον άλλον επειδή δεν εμπιστεύεται την Ελλάδα;

Πολιτικές συμμαχίες: Ποιος θα πάρει στα σοβαρά μία χώρα όταν η χώρα αυτή έχει καταντήσει δουλοπαροικία και είναι ο δεδομένος «οσφυοκάμπτης»; Απλά θα κοιτάξει να λύσει τα ζητήματα με την χώρα η οποία απαιτεί και δημιουργεί προβλήματα στην συνοχή. Ας θυμηθούμε την παραβολή του Ασώτου Υιού ή την θυσία της Ιφιγένειας. Η Ελλάδα οδηγείται σαν Ιφιγένεια στο θυσιαστήριο και το πολιτικό σύστημα όχι μόνο δεν αντιδρά αλλά και «σέρνει τον χορό».

Πολιτισμός

Η Ελλάδα, όπως είπε ο καθηγητής Ι. Μάζης, έχει ένα πυρηνικό όπλο αλλά όχι μόνο δεν το χρησιμοποιεί αλλά κάνει ότι είναι δυνατόν όχι

να μην το χρησιμοποιήσει αλλά και να το παροπλίσει.

Παιδεία:

Η κατανόηση της λέξεως Παιδεία δεν είναι ξεκάθαρη. Παιδεία δεν είναι μόνο η εκπαίδευση, είναι η ανάπτυξη της ευγένειας, του πολιτισμού. Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια και το διδακτικό τους προσωπικό παράγουν έργο, παράγουν σκεπτόμενους ανθρώπους και αυτό δεν είναι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Το «σύστημα» δεν χρειάζεται σκεπτόμενους επιστήμονες, απλά ειδήμονες ενός αντικειμένου χωρίς σκέψη. Εξ ου και η ταχεία αποδόμηση του δημόσιου συστήματος παιδείας προς όφελος του ιδιωτικού. Βλέπουμε πχ στις ΗΠΑ την αντίδραση ενάντια στους φοιτητές οι οποίοι χρησιμοποίησαν την «φαιά ουσία» για να στηλιτεύσουν την σφαγή στην Γάζα και υποστήριξαν τους Παλαιστίνιους.

Γλώσσα:

Η προσπάθεια αλλοίωσης της Ελληνικής γλώσσας αποσκοπεί στην ήπια υποδούλωση. Όταν ιθύνων λέει ότι τα Αρχαία Ελληνικά είναι νεκρή γλώσσα δείχνει πρώτον το ποιόν του λέγοντος και την ελλιπή πνευματική του κατάρτιση. Η αποκοπή από την διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας αποκόπτει την νεότερη από την βάση της από τις ρίζες της. Η νεοελληνική μπορεί να ομιλείται διαφορετικά αλλά έχει την ίδια βάση. Είναι συνέχεια και εξέλιξη μίας γλώσσας της οποίας το βάθος είναι τόσο μεγάλο όσο και το βάθος της Ελληνικής φιλοσοφίας. Αντί να βοηθηθεί και να γίνει ένα από τα πολιτιστικά όπλα της Ελλάδας καταστρέφεται. Το βάθος της σκέψης ισούται με το βάθος της γλώσσας.

Μην λησμονούμε ότι ο Λένιν, αν ενθυμούμαι σωστά τον λέγοντα, είπε ότι αν θέλεις να κατακτήσεις έναν λαό κατέστρεψε την γλώσσα του.

Όσον αφορά τις ελίτ που «κόπτονται για την Ελλάδα» δεν θα μπορούσε να είναι πιο περιγραφικός ξανά ο Κωστής Παλαμάς

***Δεν έχεις Όλυμπε θεούς, μηδέ λεβέντες Όσσα
ραγιάδες έχεις μάνα γή, σκυφτούς για το χαράτσι,
κούφιοι και οκνοί καταφρονάν, την θεία τρα-
χιά σου γλώσσα,
των Ευρωπαίων περίγελα και των αρχαίων
παλιάτσοι...***

Η ελπίδα όμως πεθαίνει τελευταία και ελπίζω η πατρίδα να αλλάξει πορεία και να λάβει την θέση που της αξίζει.

Η Γερμανία Δρα: πρέπει να φοβόμαστε την στρατιωτική ισχύ της Γερμανίας;

Του George Friedman

Η απόφαση της Γερμανίας να αναπτύξει μόνιμη δύναμη 5.000 στρατιωτών στη Λιθουανία είναι εξαιρετικά σημαντική, καθώς σηματοδοτεί την είσοδο σε μια νέα φάση της γεωπολιτικής εποχής που διανύουμε. Ένα από τα θεμελιώδη ερωτήματα αυτής της εποχής είναι το κατά πόσον οι Ηνωμένες Πολιτείες θα περιορίσουν τη στρατιωτική και οικονομική τους εμπλοκή στο παγκόσμιο σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό, η Ουάσιγκτον έχει απαιτήσει από την Ευρώπη να αναλάβει την κύρια ευθύνη για την ασφάλειά της και έχει κάνει τις πρώτες κινήσεις για την αναδιαμόρφωση της διεθνούς οικονομικής τάξης που είχε θεσπιστεί μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ώστε να διευκολυνθεί αυτή η μετάβαση. Μέχρι σήμερα αναμέναμε να δούμε πώς θα αντιδράσει η Ευρώπη.

Η γερμανική ανάπτυξη είναι η πρώτη απάντηση. Το μέγεθος της δύναμης δεν έχει ως στόχο την αποτροπή πλήρους ρωσικής επίθεσης – προφανώς –, αλλά επιδιώκει να προκαλέσει μια ευρύτερη ευρωπαϊκή κινητοποίηση και να ενισχύσει την επιφυλακή στη Μόσχα. Με την κίνηση αυτή, η Γερμανία καθιερώνει μια απτή στρατιωτική δέσμευση στην Ευρώπη, κι έτσι προκύπτει το ερώτημα: πρόκειται για την πρώτη σε μια σειρά ευρωπαϊκών ενεργειών ή για μια απομονωμένη πράξη; Όπως έχω υποστηρίξει, «Ευρώπη» είναι απλώς η ονομασία μιας ηπείρου – μιας γεωγραφικής ενότητας λίγο μεγαλύτερης από τις ηπειρωτικές ΗΠΑ, η οποία περιλαμβάνει 44 κυρίαρχα κράτη. Μια συντονισμένη ευρωπαϊκή απάντηση θα είχε διαφορετική σημασία από 44 μεμονωμένες.

Εξίσου σημαντικό θα είναι να δούμε όχι τόσο την αντίδραση ολόκληρου του NATO, αλλά εκείνη των τεσσάρων ισχυρότερων και γεωγραφικά κρίσιμων κρατών του: του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Πολωνίας. Αν και παραμένει απίθανο να εγκαταστήσουν μόνιμες στρατιωτικές δυνάμεις σε θέσεις που να εμποδίζουν ρωσική προέλαση προς Δυσμάς, ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει καταστήσει αυτή την προοπτική πιο ρεαλιστική.

Ακόμα κι αν η ενέργεια της Γερμανίας

παραμένει μεμονωμένη, συνιστά καίρια μεταστροφή στην ευρωπαϊκή ισορροπία. Η χώρα αυτή υπήρξε, έστω και σταδιακά λιγότερο, ένα κράτος-παρίας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο – θα έλεγε κανείς, ήδη από τον Α'. Ξεκίνησε εχθροπραξίες και στους δύο πολέμους, εναντίον χωρών που σήμερα είναι μέλη του NATO, εναντίον άλλων που βρίσκονται εκτός της Συμμαχίας, και – κυρίως – κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν επανήλθε αμέσως ως κυρίαρχο κράτος, αλλά παρέμεινε διαιρεμένη και υπό κατοχή από τη Δύση και τη Σοβιετική Ένωση μέχρι τη δεκαετία του 1990. Μετά την επανένωση, κατέστη γρήγορα οικονομικό επίκεντρο της ευρωπαϊκής ηπείρου. Αν και το βάρος της την καθιστά πρώτη μεταξύ ίσων στην ΕΕ, η Γερμανία υπήρξε προσεκτική ως προς την άσκηση στρατιωτικής ισχύος. Η Ευρώπη έχει μακρά μνήμη, και για αιώνες η ιστορία της ήταν μια ιστορία συνεχών πολέμων. Η απόφαση της Γερμανίας να αναπτύξει στρατεύματα στην Ευρώπη – απόφαση που έγινε δεκτή θετικά τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες – παραβιάζει την προηγούμενη δέσμευσή της σε μετριοπαθείς φιλοδοξίες ηγεσίας.

Με απλά λόγια, η ανάπτυξη στρατευμάτων στη Λιθουανία ενδέχεται να προαναγγέλλει την επανεμφάνιση της Γερμανίας ως γεωπολιτικής δύναμης.

Αν μια τέτοια δέσμευση είχε γίνει από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία ή την Πολωνία, ίσως να μη δίναμε τόση σημασία. Όμως τη δέσμευση αυτή την ανέλαβε η Γερμανία, κι έτσι η Ευρώπη καλείται πλέον να εξετάσει όχι μόνο τι επιθυμούν οι Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και τι ενδέχεται να εξελιχθεί σε αυτό που «θέλει η Γερμανία». Είναι πιθανό ο φόβος για την ισχύ της Γερμανίας να ανήκει στο παρελθόν – αλλά δεν είμαι καθόλου βέβαιος ότι ισχύει κάτι τέτοιο. Υπάρχει, βέβαια, και το «ρωσικό ζήτημα» που πρέπει να ληφθεί υπόψη. Η απόφαση αποστολής στρατευμάτων στη Λιθουανία βασίστηκε σε προσεκτική στρατηγική σκέψη. Η Λιθουανία συνορεύει με τη Λετονία, την Πολωνία και τη Λευ-

κορωσία· δεν έχει σύνορα ούτε με τη Ρωσία ούτε με την Ουκρανία. Αν η Ρωσία, για παράδειγμα, κινηθεί ταχύτατα για να καταλάβει την Ουκρανία και στη συνέχεια να ανακτήσει τα κράτη που άλλοτε ανήκαν στη Σοβιετική Ένωση, ή αν επιχειρήσει να επανακτήσει επιρροή στις ευρωπαϊκές δορυφορικές χώρες που κατείχε στο παρελθόν, τότε μια γερμανική τεθωρακισμένη ταξιαρχία με μόνιμη βάση στη Λιθουανία θα ανέβαζε σημαντικά το διακύβευμα. Και πάλι, μια μόνο ταξιαρχία δεν θα μπορούσε να ανακόψει το σύνολο της ρωσικής στρατιωτικής μηχανής, όμως μια επίθεση στη Λιθουανία μέσω Λευκορωσίας θα ενείχε σοβαρό κίνδυνο επέμβασης του NATO – και κατά συνέπεια, των Ηνωμένων Πολιτειών. Είναι ένα εξαιρετικά στρατηγικό σημείο για την ανάπτυξη δυνάμεων και για να καταστήσει σαφές στη Ρωσία ότι η επεκτατική πολιτική θα έχει κόστος.

Παράλληλα, ούτε η Γερμανία ούτε η Λιθουανία συνορεύουν με την Ουκρανία, άρα η Μόσχα δεν μπορεί να ερμηνεύσει την κίνηση αυτή ως άμεση στρατιωτική απειλή για την Ουκρανία· ούτε μπορεί να απειλήσει τη Λιθουανία χωρίς να αποκαλύψει τις προθέσεις της στις υπόλοιπες χώρες. Αυτό παρέχει χρόνο αντίδρασης στο NATO, στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η Γερμανία ίσως έδωσε και ένα πρότυπο για την ευρωπαϊκή αυτοάμυνα: η ανάπτυξη στρατευμάτων σε προωθημένες θέσεις κοντά – αλλά όχι επάνω – στα ρωσικά σύνορα δείχνει ότι ενέργειες πέρα από την Ουκρανία θα δώσουν στις ευρωπαϊκές χώρες τη δυνατότητα να αντιδράσουν ταχέως, ενώ ταυτόχρονα θα διατηρηθεί η ευελιξία του NATO να απαντήσει κατά βούληση. (Όπως έχω πει στο παρελθόν, ίσως φαίνεται παράλογο να φανταστεί κανείς πως η

Ρωσία θα προχωρούσε πέρα από την Ουκρανία στις μέρες μας – όμως τα κράτη δεν χαράσσουν μακροπρόθεσμη στρατηγική βασιζόμενα στην αισιοδοξία.)

Η απόφαση των ΗΠΑ να αποσυρθούν από τον ρόλο του εγγυητή της ευρωπαϊκής ασφάλειας έχει δημιουργήσει κρίση στην ήπειρο. Ευτυχώς για την Ευρώπη, τα μέχρι στιγμής μέτρα των Ηνωμένων Πολιτειών έχουν υπάρξει ως επί το πλείστον ρητορικά· παρά την έντονη ρητορική, οι ΗΠΑ δεν έχουν αποσύρει στρατεύματα από το NATO και δεν έχουν ακόμη αποσαφηνίσει επακριβώς τη φύση των δηλώσεών τους. Παρ' όλα αυτά, τα κράτη παραμένουν κράτη, και θα ενεργούν πάντοτε βάσει του συμφέροντός τους. Μια συμμαχία όπως το NATO υπάρχει μόνο όταν τα κράτη-μέλη βλέπουν τον κόσμο με παρόμοιο τρόπο.

Η γερμανική ανάπτυξη στρατευμάτων μπορεί να αναγκάσει την Ευρώπη να αποφασίσει τι θα πράξει – κι η μη απόφαση είναι και αυτή μια απόφαση. Το σοκ που υπέστη η Ευρώπη έχει προκαλέσει τον ακριβώς αντίκτυπο που επιζητούσε. Η Γερμανία ενδέχεται να αποτελέσει πρότυπο προς μίμηση, όμως δεδομένου του ιστορικού παρελθόντος, είναι μάλλον απίθανο να της επιτραπεί να ηγηθεί. Οι Ευρωπαίοι έχουν μακρά μνήμη.

*Ο George Friedman είναι διεθνώς αναγνωρισμένος γεωπολιτικός αναλυτής και στρατηγικός σύμβουλος διεθνών υποθέσεων. Είναι ιδρυτής και πρόεδρος του Geopolitical Futures. Ο Dr. Friedman είναι επίσης συγγραφέας πολλών βιβλίων με μεγάλη απήχηση, συμπεριλαμβανομένων τίτλων που έχουν βρεθεί στη λίστα των best seller των New York Times.

– 27 Μαΐου 2025

geopoliticalfutures.com

Ιστορική βάση του φόβου

Η γερμανική ισχύς θεωρήθηκε συχνά αστάθμητος παράγων με επιθετικά γεωστρατηγικά χαρακτηριστικά.

Winston Churchill (περίπου 1934): "Η Γερμανία εξοπλίζεται πάλι και ο κόσμος κάνει πως δεν βλέπει." (Αναφορά στην ανοχή των Δυτικών Δυνάμεων στην άνοδο του ναζισμού.)

George F. Kennan (Αμερικανός διπλωμάτης και θεωρητικός Ψυχρού Πολέμου): "Ο γερμανικός милитаризмός είναι το πιο ισχυρό εργαλείο μετασχηματισμού της Ευρώπης σε πεδίο μάχης.

"Raymond Aron (Γάλλος πολιτικός φιλόσοφος): "Η Γερμανία αποτελεί κέντρο βάρους του ευρωπαϊκού πολιτικού σεισμογράφου. Όταν τρέμει εκεί, ολόκληρη η Ευρώπη ασθενεί.

"Σύγχρονη ευρωπαϊκή ρήση (ανώνυμη): "Κάθε φορά που η Γερμανία φορά ξανά τη στρατιωτική της στολή, η Ευρώπη ψάχνει για καταφύγιο.

"Γαλλική πολιτική παρατήρηση (μεταπολεμικά): "Προτιμούμε μία ισχυρή οικονομικά Γερμανία, αλλά αφοπλισμένη πολιτικά και στρατιωτικά.

Σκέψεις ενός πολίτου φουκαρά επί των εχθροπραξιών μεταξύ Ισραήλ και Ιράν

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Ερωτά ο πολίτης τον εαυτόν του: «Άραγε, τί μπορώ να σκεφτώ εγώ ο φουκαράς πάνω στην σκέψη μιας σκοτεινής πλευράς της ανθρωπολογικής σκέψης; Τί επίδραση έχει πάνω μου η σκέψη, ότι οι σκεπτόμενοι τον πόλεμο, σαν λύση προβλημάτων, που ταλανίζουν τον κόσμο είναι και η σωστή μέθοδος θεραπείας του αναστατωμένου μου θυμικού»;

Υπάρχει εκεί στην Μέση Ανατολή μία διαμάχη. Όπως πάντα. Αλλά κι αν δεν υπήρχε έπρεπε να εφευρεθεί. Διότι εκεί είναι τέτοιο το μωσαϊκό των φυλών, των δοξασιών, των φυσικών πηγών πλούτου και ενός ψυχικού ντετερμινισμού, όπως άλλωστε προκύπτει από μία ασυνείδητη ενόρμηση ή επιθυμία, η οποία -ως γεγονός- δεν είναι ποτέ το αποτέλεσμα τυχαίων συμβάντων, ώστε όλα αυτά να κατοπτρίζουν φυσικές, πολιτικές και ηθικές προκλήσεις.

Οι Ισραηλινοί υποστηρίζουν, ότι η αναγκαιότητα αυτής της διαμάχης υπηρετεί την διάσταση και μάλλον την πτυχή της υπάρξεώς των. Οι Ιρανοί βλέπουν τα πράγματα με ένα σύνθετο συναισθημα, στηριζόμενο σε κάποιο ιστορικό μεγαλείο μιας κραταιάς αυτοκρατορίας στον χώρο της Δυτικής Ασίας σε συνδυασμό με την σύγχρονη πρόσμεϊξη στοιχείων αναγόντων σε περιφερειακή ισχύ. Κάτι σαν επιδραστική ισχύ μιας νέου τύπου δυναμικής προερχομένης από θερμουργούς και ριψοκίνδυνους μουλάδες και κάποιους υπαινικτικούς θιασώτες μιας επιθετικής θεολογίας. Δεν εξηγείται αλλιώς η Ιρανική προσπάθεια υπερεξοπλισμών με τον παραπληρωματικό πλεονασμό των πυρηνικών όπλων.

Οι γεωπολιτικοί, οι γεωστρατηγικοί και οι γεωοικονομικοί στοχαστές εστιάζουν το ενδιαφέρον τους σε εκτιμήσεις ενός τύπου ερωτηματικού, όπως: Είναι μία σύγκρουση τοπική; Είναι περιφερειακή; Μήπως είναι προεισαγωγή σε ένα πόλεμο γενικευμένο με επίρροια πλανητική; Με παρενέργειες πάνω στην ζωή ανυποψιάστων πολιτών; Πολιτών αμετόχων σε υψηλά διανοήματα του τύπου, ότι ο «χώρος» έχει σημασία για την παγκόσμια πολιτική τάξη πραγμάτων;

Διότι λένε αυτοί οι στοχαστές, ότι αν κλείσουν οι Ιρανοί τα στενά του Χορμούζ και του Μπαμπ ελ Μαντέμπ, τότε η οικουμενική γεωοικονομία κλονίζεται. Επειδή αποτελούν στρατηγικής σημασίας θαλάσσιες οδούς. Επειδή αυτή η δυνατότητα του Ιράν να τα απειλήσει ή να τα διακόψει

μπορεί να έχει καταλυτικές συνέπειες για την παγκόσμια οικονομία και μάλιστα στον ενεργειακό τομέα. Αυτοί οι ειδικοί αναλυτές ανησυχούν (για λογαριασμό τίνος;), ότι εκτός των θαλασσιών οδών υπάρχουν αρκετά άλλα στρατηγικά ατού που μπορεί να χρησιμοποιήσει το Ιράν σε περίπτωση κλιμακώσεως ή πιέσεως από τον όποιο δυνητικό Δυτικό και επειγόντως συγκροτούμενο συνασπισμό. Ατού, όπως: Το Ιράν ήδη έχει επενδύσει στρατηγικά σε δίκτυα σιιτικών ομάδων (Proxy Forces) σε όλη τη Μέση Ανατολή, που λειτουργούν ως μοχλοί πιέσεως ή και αποσταθεροποιήσεως: Χεζμπολάχ στον Λίβανο. Χούθι στην Υεμένη. Σιιτικές πολιτοφυλακές στο Ιράκ. Αλ-Χασντ αλ-Σαάμπι και Καταϊμπ Χεζμπολάχ. Συριακές φιλοϊρανικές ομάδες. Αυτοί οι πληρεξούσιοι μπορούν να απειλήσουν ζωτικές αμερικανικές βάσεις ή να πλήξουν πετρελαϊκές υποδομές αντιπάλων, δημιουργώντας πίεση χωρίς άμεση εμπλοκή του ίδιου του Ιράν.

Το Ιράν διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα και πιο εξελιγμένα πυραυλικά προγράμματα στη Μέση Ανατολή. Περιλαμβάνει: Βαλλιστικούς πυραύλους (π.χ. Shahab, Fateh-110, Khorramshahr). πυραύλους cruise. Προηγμένα μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones) ικανά για πλήγματα μεγάλης ακρίβειας. Αυτό το οπλοστάσιο μπορεί να απειλήσει: Ισραηλινές και Σαουδαραβικές υποδομές. Βάσεις των ΗΠΑ στην περιοχή. Εμπορικές οδούς, συμπεριλαμβανομένων πετρελαιοφόρων. Ένας αριθμός εξ αυτών έχει εξουδετερωθεί από Ισραηλινές προσβολές πλην το αποθεματικό είναι μεγάλο και στην διάθεση της όποιας νέας διοικήσεως (η διοίκηση μπορεί να φονεύεται από προσβολές ακριβείας αλλά σύμφωνα με την αρχή της Λερναίας Ύδρας εξακολουθεί και υπάρχει σφριγηλή, αποφασιστική και εμμένουσα στον σκοπό της ιδέας ολικής καταστροφής του Ισραήλ.

Πλέον αυτών το Ιράν έχει αναπτύξει ικανότητες κυβερνοπολέμου μέσω ομάδων όπως οι APT33, APT34 (OilRig), και άλλες, διακεκριμένων δυνατοτήτων, όπως: Διεισδύσεως σε ενεργειακές και στρατιωτικές υποδομές. Επιθέσεων DDoS ή δολιοφθορών (cyber-sabotage). Διασποράς παραπληροφορήσεως.

Παρά το γεγονός των επιβληθεισών κυρώσεων, το Ιράν εξακολουθεί να εξάγει πετρέλαιο κυρίως στην Κίνα και σε άλλες χώρες μέσω "φαιών" (και ο νόων νοείται) καναλιών. Και προς ώρας μπο-

ρεί: Να αυξήσει ή να διακόψει παράνομες ροές για να επηρεάσει την προσφορά. Να απειλήσει με επιθέσεις ή δολιοφθορές σε αγωγούς άλλων κρατών (π.χ. Σαουδική Αραβία ή ΗΑΕ). Να ενισχύσει στρατηγικές σχέσεις με τη Ρωσία και την Κίνα ώστε να αμβλύνει τις επιπτώσεις των δυτικών κυρώσεων.

Η γεωγραφία του Ιράν το καθιστά "χώρα κλειδί": Συνορεύει με τον Καύκασο, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν. Έχει πρόσβαση στον Περσικό Κόλπο και στην Κασπία. Παίζει ρόλο στον διάδρομο Νότου-Βορρά (International North-South Transport Corridor – INSTC), ο οποίος ενδιαφέρει τη Ρωσία και την Ινδία ως εναλλακτική στον Σουέζ. Με όρους Mackinder και Nicholas Spykman το Ιράν είναι γεωγραφικά καταναμεμημένο στην Heartland κατά το Βόρειο τμήμα του και στην Rimland κατά το Νότιο.

Το Ιράν παρουσιάζεται ως "προστάτης" του σιιτικού Ισλάμ και αντιτίθεται στην "ηγεμονία" των ΗΠΑ και του Ισραήλ. Αυτό του δίνει ιδεολογική επιρροή: Σε σιιτικές κοινότητες σε όλη τη Μ. Ανατολή. Ως πηγή αντιδυτικής ρητορικής σε ομάδες με παρόμοια πολιτική κατεύθυνση.

Με άλλα λόγια το Ιράν έχει ένα πολυεπίπεδο οπλοστάσιο στρατηγικών εργαλείων: από στενά και πυραύλους, μέχρι proxies, ενεργειακό εκβιασμό, και κυβερνοεπιθέσεις. Αν πιεστεί στα άκρα -είτε λόγω σύγκρουσης με το Ισραήλ, είτε λόγω άμεσης εμπλοκής των ΗΠΑ και άλλων «ενδιαφερομένων»- μπορεί να χρησιμοποιήσει οποιονδήποτε από αυτούς τους μοχλούς.

Συνεπώς, ο πόλεμος μπορεί να αρχίζει εύκολα, όταν το θυμικό κατακαλύπτει την ήρεμη γεωπολιτική στάθμιση πραγμάτων αλλά δύσκολα τελειώνει. Με διευρυνόμενη την δυστυχία σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της υδρογείου. Οι μόνοι πανευτυχείς είναι οι σχεδιαστές, οι κατασκευαστές, οι έμποροι οπλικών συστημάτων και οι λοιποί παραπλεύρως εμπλεκόμενοι. Συνειρμικά να μη παραλείψουμε και ενίους πολιτικούς. Αυτούς τους αποδεχομένους ασμένως την αναλογούσα αυτοίς εκάστοτε προμήθεια (θρηνητική σκέψη του Έλληνα φουκαρά).

Σκέπτομαι αν μπορεί ένας πόλεμος σαν κι αυτόν να μηκυνθεί μέχρι εσχάτων; Θα μπορούσε. Πότε; Όταν οι στρατηγικές γενικεύσεις γίνουν πιο τολμηρές. Όταν οι πολιτικές διατυπώσεις γίνουν πιο αινιγματικές. Όταν δεν θα υπάρξουν ηθικές επιφυλάξεις και λοιπές διπλωματικές αποχρώσεις. Όταν παραμεριστούν οι σκέψεις για μετameλεις. Όταν οι αρχές στρατηγικής επιμένουν άκαμπτες.

Εγώ ο φουκαράς δεν καταλαβαίνω το μέγε-

θος της στρατηγικής του ελεγχόμενου χάους που έχει επιτύχει η Mossad εντός του Ιρανικού εδάφους. Πώς το συναίσθημα της στρατιωτικής επιβολής καθορίζει την φύση της σχέσεως εκτελεστού στρατού, συναινούντος λαού και αποφασίζουσας κυβερνήσεως. Δεν πολυκαταλαβαίνω το γεγονός, ότι η τεχνολογία έχει τόσο φονικό ρόλο στις στρατιωτικές επιχειρήσεις. Φοβάμαι ακόμη και να σκεφθώ μήπως η σκέψη μου αναγιγνώσκεται από τα τεχνολογικά επιτεύγματα με αποτέλεσμα να θίξει τους προαγωγούς της τεχνολογίας και με καταδώσουν στους big brothers.

Μπορώ ωστόσο να σκεφθώ, ότι το συμφέρον του NATO, της ΕΕ και άλλων «κυριάρχων» κρατών είναι επικεντρωμένο σε διαρκή αναζήτηση οδών αρπαγής ευκαιριών.

Και η πατρίδα μου; Ατυχώς η πατρίδα μου ουδέποτε είχε λόγον με βροντερή απήχηση. Σε ό,τι δήποτε συμβαίνει στην υφήλιο. Μόνον τότε, στην εποχή των Ελληνο-περσικών πολέμων στον Μαραθώνα και στην Σαλαμίνα όπου η πατρίδα μου προστάτευσε την τότε ασημαντη Δύση από τον Περσικό επιθετισμό.

Σήμερα τρέμω με την ιδέα του, ότι θα μειωθεί ο τουρισμός στην χώρα μου ένεκα του διδακτικού φαινομένου, που λέει: «πέταξε μία πεταλούδα στον Αμαζόνιο και ο πλαταγισμός των φτερών της προκάλεσε σεισμό στην Κίνα». Αλλά το κύριο πρόβλημα δεν ανιχνεύεται στα εξωτερικά ερεθίσματα. Είναι εδώ. Οι ελλοχεύοντες κίνδυνοι είναι εδώ! Είναι όλος ο ισλαμοδίαυτος, ο ισλαμιστολάγνος, ο ισλαμοεξαρτώμενος. Είναι αυτός ο λαθραίως εισελθών παράγων, ο οποίος είναι ανεξέλεγκτος και δυνητικός εκτελεστής ξένων σχεδιάσεων εις βάρος ζωτικών ελληνικών στόχων. Όπως ένας επί του πεδίου δρων χειριστής συστημάτων drones με αποστολές μοντέλου Ουκρανών στο βάθος της Ρωσικής επικρατείας και ταυτοσήμως με αποστολές Ισραηλινών καταδρομέων και πρακτόρων εντός Ιρανικού εδάφους. Αλλά ο κύριος εχθρός της Ελλάδος είμαι εγώ, διότι έχω επιδείξει ασυγχώρητο βαθμό ανεκτικότητας σ'αυτά που καθημερινά με καταιγίζουν οι «υπεύθυνοι», ότι δηλαδή οι μουσουλμάνοι θα λύσουν το δικό μας δημογραφικό πρόβλημα.

Και διερωτώμαι: «Ρε φουκαρά, είσαι σίγουρος, ότι η Κυβέρνηση ενδιαφέρεται ειλικρινά για το ομόφυλον, το ομόδοξον, το ομόφρονον; Ότι ακολουθεί τα απαιτούμενα των γεωπολιτικών περιστάσεων; Ότι θα μπορούσε να παίξει ένα ουσιαστικό ρόλο σε μία διαμάχη που εγγίζει και την δική μας ασφάλεια; Ότι κινείται με πυξίδα το εθνικό συμφέρον; Τελικά αισθάνεσαι ασφαλής στο σπίτι σου; Στην χώρα σου; Στην Πατρίδα σου»;

Η ρομποτική επανάσταση στον πόλεμο – Τα μαθήματα της Ουκρανίας

Του Κώστα Γρίβα

Η ουκρανική επίθεση με πάμφθηνα drones που μετεφέρθηκαν με κοντέινερ σε ρωσικές στρατιωτικές-αεροπορικές βάσεις (δηλαδή έναντι πανάκριβων αεροσκαφών σε έναν άριστα φυλασσόμενο χώρο), έτερες επιχειρήσεις στην Ουκρανία στη Γάζα, και πριν από αυτές στο Αρτσάχ, καθώς και οι ασύμμετρες ικανότητες των Χούτι και των Ιρανών Φρουρών της Επανάστασης στην Ερυθρά και τον Περσικό Κόλπο, έχουν κονιορτοποιήσει τις αντιλήψεις περί “παραδοσιακής” στρατιωτικής ισχύος.

Εντούτοις, πολλές Ένοπλες Δυνάμεις επιμένουν να παραμένουν πεισματικά αγκιστρωμένες σε απαρχαιωμένες στρατιωτικές τεχνολογίες και μεθοδολογίες, σε μία εποχή όπου μεσουρανάει η ρομποτική επανάσταση. Αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο στην ανθρώπινη ιστορία. Όπως ο γράφων έχει υποστηρίξει στη μελέτη του “Η Νέα Στρατιωτική Επανάσταση και η Ελληνική Αμυντική Στρατηγική” (Εκδόσεις Λιβάνη), η άποψη ότι το νέο αντικαθιστά οριστικά και αμετάκλητα το παλιό και το εξαφανίζει από την πολεμική πραγματικότητα, είναι απλά λάθος.

Ενίοτε μάλιστα δεν υπάρχει απλώς στασιμότητα, αλλά συνειδητή αντιστροφή του ιστορικού ρεύματος, ώστε να διατηρηθεί μια δεδομένη κοινωνικοπολιτική-στρατιωτική τάξη πραγμάτων, να μη θιγούν τα προνόμια διαφόρων ελίτ, ή, πολύ απλά, γιατί εμμονές και φοβίες της κοινωνίας εμποδίζουν την είσοδο και αποδοχή του νέου. Μια τέτοια περίπτωση είναι η απαγόρευση των πυροβόλων όπλων που υπήρξε στην Ιαπωνία στο παρελθόν.

Στα τέλη του 16ου αιώνα η χρήση των πυροβόλων είχε καθιερωθεί πλήρως στην Ιαπωνία. Όμως, στις αρχές του 17ου αιώνα προέκυψε μαζικός αφοπλισμός των Ιαπώνων. Από το 1607 πυροβόλα όπλα μπορούσαν να κατασκευαστούν μόνον κατόπιν αδείας από την κυβέρνηση. Από εκείνη την εποχή και μετά, πυροβόλα όπλα χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλη κλίμακα στην Ιαπωνία μόνο στην εξέγερση των Χριστιανών Shimbara το 1637 και στη συνέχεια πρακτικά εξαφανίστηκαν για δύο περίπου αιώνες.

Αυτή η οπισθοχώρηση οφειλόταν αφενός μεν στο ότι η Ιαπωνία δεν είχε να αντιμετωπίσει κάποιον εξωτερικό εχθρό, αφετέρου δε γιατί τα πυροβόλα όπλα υπονόμευαν την κυριαρχία της κεντρικής κυβέρνησης και τον εξέχοντα ρόλο των Σαμουράι στην κοινωνική δομή της χώρας. Αυτό συνέβαινε γιατί οι Σαμουράι στήριζαν τον ρόλο τους αυτόν πάνω στις ικανότητές τους να μάχονται με αγχέμαχα όπλα. Αντιθέτως τα πυροβόλα όπλα, με μια σύντομη εκπαίδευση, προσέφεραν σε έναν χωρικό τη δυνατότητα να σκοτώσει έναν σαμουράι με ευκολία. Ήταν, δηλαδή, όπλα που απειλούσαν την κοινωνική και πολιτική καθεστηκυία τάξη της

χώρας.

Η συμβολική του σπαθιού

Ωστόσο, υπάρχουν και κάποιοι άλλοι παράγοντες που αξίζει να αναφερθούν. Μεταξύ των άλλων, το σπαθί είχε αισθητική και συμβολική λειτουργία στην Ιαπωνία, ενώ κατά τον 17ο αιώνα υπήρξε ισχυρή αντίδραση στην Ιαπωνία ενάντια στις ξένες επιρροές και τα πυροβόλα όπλα θεωρήθηκαν ξένα. Τα πυροβόλα θεωρούνταν αντιαισθητικά. Απαιτούσαν άχαρες και άσχημες κινήσεις για τον χειρισμό τους, σε αντίθεση με τις κομψές και αρμονικές κινήσεις του ξίφους και του δόρατος. Επιπροσθέτως, οι μορφές πολέμου εκεί εξαρτώνταν από τις κληρονομικές παραδόσεις.

Η αισθητική διάσταση των όπλων και των μεθοδολογιών μάχης ίσως προκαλεί σήμερα θυμηδία. Όμως, είναι ένα στοιχείο που έχει παίξει ρόλο και στα πολεμικά πράγματα στην Ευρώπη, όπως υποστηρίζει ο Καθηγητής John Lynn στο κεφάλαιο “Aesthetics of war” της μελέτης του “Battle: A History of Combat and Culture”. Και ας μην σκεφτεί κανείς πως αυτά είναι παρελθόν. Ένας από τους βασικούς παράγοντες που αποτρέπουν “παραδοσιακούς” στρατούς να υιοθετήσουν τη μαζική χρήση ρομποτικών συστημάτων χαμηλού κόστους, σε δομές “ψηφιδωτού” (mosaic), είναι η φετιχιστική εμμονή σε πλατφόρμες μάχης συμβολικής, σημειολογικής και αισθητικής σημασίας. Παράδειγμα τα μαχητικά υψηλής τεχνολογίας F-35 και Su-57.

Αυτή η συνύπαρξη παλαιού και νέου δεν ισχύει μόνο για τα οπλικά συστήματα και τις μεθοδολογίες μάχης, αλλά ακόμη και για τις ίδιες τις μορφές πολέμου. Ο πολιτικός φιλόσοφος Alexander Moseley στη μελέτη του “A philosophy of war” διαχωρίζει τα εξελικτικά στάδια του Πολέμου ως εξής: Ζωώδης Πόλεμος (Animal Warfare), Πρωτόγονος Πόλεμος (Primitive Warfare), Πολιτισμένος ή Πολιτικός Πόλεμος (Civilized or Political War), Νεωτερικός Πόλεμος (Modern Warfare), Πυρηνικός Πόλεμος (Nuclear Warfare), Μετανεωτερικός Πόλεμος (Post-Modern Warfare). Ωστόσο, θεωρεί ότι οι μορφές αυτές συνυπάρχουν.

Η επανάσταση από την “δαιμονική” πυρίτιδα

Επιστρέφοντας στα οπλικά συστήματα, να πούμε ότι η εισαγωγή των πυροβόλων σε υπηρεσία δεν προκάλεσε αντιδράσεις μόνο στην Ιαπωνία, αλλά και την Ευρώπη. Συγγραφείς, όπως ο Μιγκέλ Ντε Θερβάντες και ο Σαίξπηρ, αντιτίθεντο απόλυτα στη χρήση τους, κατηγορώντας τα ότι αύξαναν τις ωμότητες του πολέμου, καθώς και ότι επέτρεπαν σε ταπεινής καταγωγής πεζούς στρατιώτες να σκοτώνουν με ευκολία ιππότες, που ήταν ο ανθός των Ευρωπαίων ευγενών.

Για τη δε ανακάλυψη της πυρίτιδας κατηγορήθηκαν

οι μακρινοί Κινέζοι ή οι Μουσουλμάνοι, ενώ πολλοί Προτεστάντες Βορειοευρωπαίοι συγγραφείς απέδωσαν τη “διαβολική” αυτή εφεύρεση στη σκοτεινή φιγούρα του Berthold Swartz, ενός Γερμανού Φραγκισκανού μοναχού και αλχημιστή. Σύμφωνα με μια εκδοχή της ιστορίας αυτής, το 1300 ο Swartz διεξήγαγε ένα πείραμα όπου θέρμαινε ένα σφραγισμένο δοχείο, το οποίο περιελάμβανε θείο και νίτρο. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, λοιπόν, προκλήθηκε μια βίαιη έκρηξη που εκτόξευσε το καπάκι στο ταβάνι του δωματίου.

Το γεγονός αυτό προκάλεσε το ενδιαφέρον του μοναχού και συνέχισε τα πειράματα, ανακαλύπτοντας έτσι την πυρίτιδα και εν συνεχεία κατασκεύασε ένα πρωτόγονο πυροβόλο που πουλήθηκε αργότερα στους Βενετούς, οι οποίοι το χρησιμοποίησαν εναντίον των Γενοβέζων. Ορισμένες ξυλογραφίες Προτεσταντών καλλιτεχνών απεικονίζουν δαίμονες να καθοδηγούν τον Swartz, καθώς κάνει τα πειράματά του, έτσι ώστε να ανακαλύψει την πυρίτιδα.

Δαιμονικές ιδιότητες!

Επιπροσθέτως, για μεγάλο χρονικό διάστημα, ούτε οι επιστήμονες, ούτε οι στρατιώτες μπορούσαν να κατανοήσουν και να αποδεχθούν νοητικά και ψυχολογικά το γεγονός της σχεδόν ταυτόχρονης πυροδότησης ενός πυροβόλου με την άσκηση ενός καταστρεπτικού αποτελέσματος σε έναν στόχο ευρισκόμενο σε μεγάλη απόσταση, χωρίς να υπάρχει κάποια εμφανής οπτική σχέση μεταξύ αυτών των δύο. Έτσι, αντιμετώπιζαν με μεταφυσικό τρόπο τα πυροβόλα όπλα και απέδιδαν σε αυτά δαιμονικές ιδιότητες. Αυτό ίσχυε ακόμη και γι’ αυτούς που τα χρησιμοποιούσαν!

Αναφέρεται η περίπτωση ενός χειριστή πυροβόλου της πρώιμης εποχής της πυρίτιδας, ο οποίος πέτυχε τον στόχο του με τρεις διαδοχικές βολές και για την επιτυχία του κατηγορήθηκε ότι τον βοήθησε ο διάβολος! Στάλθηκε λοιπόν για προσκύνημα για να πάψει ο έλεγχός του από δαιμονικές δυνάμεις! Πολλές μεγάλες προσωπικότητες της εποχής, όπως ο Μαρτίνος Λούθηρος, υποστήριζαν σοβαρά ότι τα κανόνια και τα αρκεβούζια ήταν προϊόντα του σατανά!

Αυτές οι αντιλήψεις ομοιάζουν επικίνδυνα με τις σημερινές (θρησκευτικές στην ουσία τους) ανησυχίες για τη χρήση αυτόνομων πολεμικών ρομποτικών συστημάτων. Τέτοια ήταν η περιβόητη διακήρυξη χιλίων επιστημόνων πριν από μερικά χρόνια (είχε συνυπογράψει και ο διάσημος αστροφυσικός Στίβεν Χώκινγκ) σύμφωνα με την οποία η χρησιμοποίηση αυτόνομων πολεμικών ρομπότ χαρακτηριζόταν «κάλεσμα δαιμόνων».

Άρα λοιπόν, η νεότερη στρατιωτική τεχνολογία δεν είναι δεδομένο ότι θα αντικαταστήσει την παλαιότερη, μόνο και μόνο γιατί είναι πιο αποτελεσματική, ή ότι δεν θα αντιμετωπίσει αντιδράσεις. Αυτό ισχύει ακόμη και αν δεν είναι απλώς πιο αποτελεσματική, αλλά δραματικά πιο αποτελεσματική. Μάλιστα, σε αυτές τις περιπτώσεις είναι που συνήθως υπάρχουν και οι σφοδρότερες αντιδράσεις. Επίσης, σε κάποιες περιπτώσεις, μια νέα τεχνολογία απλά απορρί-

πτεται γιατί είναι τόσο εξελιγμένη, που οι δυνατότητές δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτές από τις στρατιωτικές και πολιτικές γραφειοκρατίες της εποχής της.

Ρομποτική επανάσταση και γραφειοκρατική τύφλωση

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του υποβρυχίου Ictineo II, το οποίο σχεδίασε και κατασκεύασε ο Ισπανός μηχανικός Narcis Monturiol το 1864. Το 1859 ο Monturiol κατασκεύασε το Ictineo I, το οποίο πήρε το όνομά του από τη σύνθεση των ελληνικών λέξεων ιχθύς και ναυς. Το σκάφος αυτό είχε πολλά από τα χαρακτηριστικά που εμφανίστηκαν σε πολύ μεταγενέστερες σχεδιάσεις, όπως ένα σύστημα για να απορρίπτει το διοξείδιο του άνθρακα. Ωστόσο, το σύστημα κίνησης του υποβρυχίου βασιζόταν στη μυϊκή δύναμη του πληρώματος. Για να επιλύσει το πρόβλημα αυτό ο Monturiol σχεδίασε το Ictineo II, το οποίο διέθετε ένα σύστημα αναερόβιας πρόωσης για την πρόωση του.

Με την ένωση διαφόρων χημικών ουσιών παράγονταν ατμός που κινούσε την προπέλα του υποβρυχίου, καθώς και οξυγόνο που τροφοδοτούσε την ατμόσφαιρα. Αξίζει να σημειωθεί πως συστήματα αναερόβιας πρόωσης (air independent propulsion systems / AIP) ξεκίνησαν να μελετώνται σοβαρά λίγο πριν τον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ μόλις στη δεκαετία του 1990 είχαν ωριμάσει για να τοποθετηθούν σε υποβρύχια. Εκτός από το σύστημα πρόωσης το Ictineo II είχε διπλό σκάφος και όλα τα χαρακτηριστικά που εν συνεχεία ενσωματώθηκαν στα σύγχρονα υποβρύχια. Το Ictineo II είχε άδοξο τέλος, μιας και κανείς κρατικός φορέας δεν ενδιαφέρθηκε γι’ αυτό. Έτσι, ο εφευρέτης του αναγκάστηκε να το παραδώσει στους πιστωτές του και εν συνεχεία καταστράφηκε για να πουληθεί ως σκραπ. Αντίγραφα των δύο υποβρυχίων βρίσκονται στο Ναυτικό Μουσείο της Βαρκελώνης.

Μπαίνει κανείς στον πειρασμό να σκεφτεί τι θα είχε συμβεί αν οι Ισπανοί γραφειοκράτες είχαν κατανοήσει τη δυναμική αυτού του πλοίου, τα σχέδια του οποίου ήταν σαν να τα είχαν φέρει από το μέλλον και να είχαν επενδύσει σε αυτό, εξελίσσοντάς το και “παντρεύοντάς” το με την τορπίλη που εμφανίστηκε μετά από μερικά χρόνια. Η ναυμαχία στον Κόλπο της Μανίλα με το αμερικανικό Ναυτικό στον πόλεμο του 1898 μπορεί να είχε άλλη κατάληξη και η ιστορία της ναυτικής ισχύος και του ρόλου που έπαιξε στη διαμόρφωση των πλανητικών ισορροπιών να ήταν εντελώς διαφορετική.

Δυστυχώς, παρόμοια τυφλότητα επιδεικνύουν σήμερα πολλοί στρατοί αναφορικά με τη χρήση ρομποτικών συστημάτων και των εφαρμογών της τεχνητής νοημοσύνης. Κι αυτή την τυφλότητα θα την πληρώσουν πολύ ακριβά στο όχι και τόσο μακρινό μέλλον, ειδικά αν ο αντίπαλος δεν είναι εγκλωβισμένος σε παρόμοιους αναχρονιστικούς φетиχισμούς και επενδύει στα πολεμικά ρομπότ...

<https://slpress.gr/amyna/i-rompotiki-epanastasi-ston-polemo-ta-mathimata-tis-oukranias/>

Περί της θεωρίας του τρελού

Δοκίμιον

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Η καθηγήτρια πολιτικής επιστήμης Roseanne McManus λέει, ότι η αντίληψη περί τρέλας ενός ηγέτη μπορεί να επηρεάσει την επιτυχία ή αποτυχία του σε διεθνείς διαπραγματεύσεις και κρίσεις.

Η καθηγήτρια αυτή διακρίνει τέσσαρες τύπους αντιλαμβανομένης «τρέλας», βασιζομένους σε δύο διαστάσεις.

Η μία διάσταση προσδιορίζεται από «ρηξικέλευθες» προτιμήσεις εναντίον της παρεκκλίσεως από την ορθολογική λήψη αποφάσεων. Δηλαδή, ο ηγέτης είτε φαίνεται να κάνει ορθολογικούς υπολογισμούς με ακραίες προτιμήσεις είτε αποκλίνει από την λογική λήψη αποφάσεων.

Η Δευτέρα διάσταση εξηγεί την καταστασιακή εναντίον της ενδογενούς τρέλας, όπου η τρέλα του ηγέτη είτε περιορίζεται σε συγκεκριμένες καταστάσεις είτε θεωρείται εγγενές χαρακτηριστικό του.

Εδώ θα πρέπει να διευκρινιστεί η λέξη «καταστασιακός», αφ'ής η ερμηνεία του διευκολύνει -κατά περίπτωσιν- την κατανόηση των πολιτικών χαρακτήρων, των ενεργούντων υπό κάποια ιδιάζουσα συνθήκη. Έτσι λοιπόν «καταστασιακός» μπορεί να είναι ο συγκυριακός, ο ενδεχόμενος, ο επικείμενος, ο εν τῷ γίνεσθαι, ο περιστασιακός, ο πραγματολογικός, ο επίκαιρος, ο τρέχων, ο ενεργός. Παράδειγμα: η καταστασιακή κρίση απαιτεί άμεση και συγκυριακή ανταπόκριση, όχι δογματική πολιτική.

Σύμφωνα με αριθμό περιρρεουσών απόψεων αλλά και εμπειριών των όσων ενδιατρίβουν σε ιστορικές καταγραφές αντιλαμβανόμεθα, ότι όταν ένας ηγέτης έχει καταστασιακές ακραίες προτιμήσεις, ως φυσικόν, μπορεί να ενισχύσει το αξιόπιστον των εκτοξευομένων απειλών του, καθιστώντας τον πλέον αποτελεσματικόν σε διαπραγματεύσεις. Αντιθέτως η αντίληψη περί ενδογενούς τρέλας μπορεί να καταστεί επιζήμια καθώς οι αντίπαλοι μπορεί να θεωρήσουν τον ηγέτη απρόβλεπτο και επικίνδυνο, μειώνοντας την προθυμία τους να αναδιπλωθούν.

Εάν ληφθούν υπ'όψιν διάφορα ιστορικά περιστατικά ηγετικών συμπεριφορών οδηγούμεθα σε μία επισήμανση, ότι η αντίληψη περί «τρέλας» είναι επιζήμια για την γενική αποτροπή και ενίοτε φθοροποιός στην διαχείριση κρίσεων, αν και υπό ιδιάζουσες συνθήκες μπορεί να αποδειχθεί

χρήσιμη.

Με μία πρώτη αποφαντική μας εξέλεγχη θα λέγαμε, ότι η θεωρία του τρελού δεν διέπεται από μία αποσαφηνισμένη αποτελεσματικότητα. Ότι η αντίληψη περί καταστασιακής ακραίας συμπεριφοράς μπορεί να ενισχύσει την αξιοπιστία των απειλών. Ότι η αντίληψη περί ενδογενούς ή προβλέπτου τρέλας ίσως υπονομεύει την αξιοπιστία και οδηγεί σε ανεπιθύμητες καταστάσεις. Τέλος, η επιτυχία της στρατηγικής εξαρτάται από το πώς αντιλαμβάνονται οι αντίπαλοι τον τρελό ηγέτη και τις προθέσεις του.

Υπάρχει ζήτημα για ένα «εμμονικό» πολιτικό ηγέτη, ο οποίος αφήνει να εννοηθεί, ότι είναι υπερβολικός, αδιάλλακτος με παθολογικά επίμονο τρόπο, με άκαμπτη σκέψη, η οποία εγγίζει ακόμη και την ψυχαναγκαστική προσκόλληση. Όλα αυτά προσποιητά. Αυτός ο ηγέτης στο να επαναλαμβάνει αδιαλείπτως θέσεις και πράξεις μολονότι ερμηνεύονται ή και αποδεικνύονται χαοτικές, το πιο πιθανόν είναι να δημιουργεί στον αντίπαλο την πίστη και τον έντονο προβληματισμό, ότι αυτός είναι ικανός να προβεί σε κάτι το αδιανόητο και τούτο -ως γεγονός- να συντελέσει σε αποφυγή συγκρούσεως. Το εικαζόμενον σε τέτοια περίπτωση είναι, ότι ο εμμένων στην «τρέλα» του ηγέτης θεωρεί, ότι αξιοποιεί μία στρατηγική αβεβαιότητας με στόχο την ενίσχυση της αποτροπής μέσω του φόβου. Επικρατούσα κοινή αντίληψη είναι αυτή που θέλει τον φαινομενικά «παράλογον» ηγέτη να δείχνει ικανός να χρησιμοποιήσει υπερβολική βία ή να λάβει μη υπολογισθείσες από το αντίπαλο αποφάσεις.

Το να αντιπαρερχόμεθα την μελέτη τέτοιων προσωπικοτήτων σημαίνει, ότι αδιαφορούμε για την οιοδήποτε κόστους έκβαση μιας εχθρικής επιχειρήσεως. Ανακύπτει, ως εκ τούτου, κάποια υποχρέωσή μας σε έρευνα της καταστασιακής θεωρίας. Να εκτιμήσουμε το τί αντικαθιστά -εν προκειμένω- τους συμβατικούς θεσμούς μιας πολιτείας, τί πεποιοθήσεις επιφαίνονται στο περιβάλλον και στον λαό ενός τέτοιου ηγέτου και τίνος μορφής ανταπόκριση εκπορεύεται σε περίπτωση συγκρούσεως. Θα πρέπει να σταθμίσουμε τα δεδομένα του αντιπάλου, όχι μόνον κάτω από στρατηγική ανάλυση αλλά και κάτω από εξαγόμενα επεξεργασίας αλγορίθμων. Η στάθμιση κυρίως επιτελείται,

όχι με βάση την Αιτιοκρατική Φυσική αλλά με χρήση προσομοιώσεων και με την σύναρση πραγματικών δεδομένων. Να αναζητούμε δηλαδή το αδύνατον. Να προσαρμόσουμε το μυαλό μας σε διαφορετικά συστήματα αναφοράς. Να θεωρήσουμε ως εφικτότητα, το ότι η «πραγματικότητα» δυνατόν να είναι λάθος. Και ως εικός, να αναγκασθούμε να καταφύγουμε στην καταστασιακή ανάλυση. Τουτέστιν να λαμβάνουμε σαν βάση αναλύσεως διατυπωμένες υποθέσεις, σχέσιν έχουσες με λογικές πορείες δράσεως του ηγέτου, των συνεργατών του και την ανοχή ή την αποδεκτικότητα του κόσμου του. Μ' αυτό μπορούμε να κατανοήσουμε την παρατηρουμένη συμπεριφορά τους και δη μέσω των οποίων είναι δυνατή η εκτίμηση της υποκειμενικής λογικής που διέπει την σύνδεση προσώπων, μέσων και σκοπών κάτω από δεδομένους περιορισμούς ή συγκυρίες ή ακόμη και κάτω από αναμνηστικομένους δογματισμούς.

Επί παραδείγματι, η περίπτωση Donald Trump αποτελεί ένα εξέχον παράδειγμα χρήζον πολυπαραμετρικής σπουδής στα πλαίσια μιας ενδελεχούς καταστασιακής αναλύσεως. Βεβαίως, εάν θέλουμε να αποφύγουμε τον κάματον εξαντλητικών καταστασιακών αναλύσεων, ψυχαναλυτικών διαγνώσεων, κοινωνιολογικών παραδοχών και στρατηγικών διοράσεων, τότε απλώς βαπτίζουμε τον ηγέτη αυτόν ως τον «μηχανικόν του χάους». Αλλά στο τέλος μένουμε ανικανοποίητοι. Και τούτο, διότι ο Trump είναι πάντοτε επίκαιρος με την «προβλεπτή» αλλοπρόσβαλη ρητορική και την ιδιόζουσα συμπεριφορά του προς πάσα κατεύθυνση, μη εξαιρουμένων και των υποστηρικτών (όπως Elon Musk), των συμπολιτευομένων, των συνεργατών και των λοιπών πολιτικών επικροτούντων και προσυπογραφόντων τις δικές του θέσεις και απόψεις. Για την περίπτωση Trump δεν ταιριάζει έρευνα σε πεδία «Κοινωνικής Φυσικής» (κατά August Comte), η οποία μελετά τα κοινωνικά φαινόμενα σαν φυσιολογικές εκδιπλώσεις υποκείμενες σε αμεταβλήτους φυσικούς νόμους. Αλλά ούτε και η μετέπειτα πρόταση διανοητών για διασάφηση της κοινωνικής πορείας υπό όρους μιας Επιστήμης της Πολιτικής. Διότι η απειροπληθής ιστορική παράθεση όρων σε σχέση με πολιτικές προσωπικότητες, έχει καταγράψει άκρως ισχνές επιτυχίες και -ούσα εκτός στόχου- απέτυχε να καταστήσει την εξέλιξη των πραγμάτων πιο προβλέψιμη. Και δεν απορούμε, όταν ο Trump μέσω κάποιας αρχικής του δηλώσεως ή μεταγενεστεράς τροποποιήσεως αυτής δημιουργεί τεράστια δευτερογενή αποτελέσματα.

Διερωτώμεθα εάν ένας τέτοιος ηγέτης θα

μπορούσε άραγε να ενισχύσει την ιδέα αποτροπής ενός πολέμου. Ναι, θα μπορούσε. Διότι απλώς ηγείται μιας αδιαμφισβητήτου υπερδυνάμεως με πλήρη συγκρότηση του συστήματος εγγυήσεως ασφαλείας για ένα λαό, που συνεχώς δηλώνει παρών σε ένοπλες αντιπαραθέσεις. Θα μπορούσε να δημιουργήσει στρατηγική ασάφεια; Ναι, θα δημιουργούσε. Και τούτο, διότι μπορεί μεν να προβάλλει την ειρηνόφιλη πλευρά του, πλην δεν διασφαλίζει ειρηνική έκβαση, όταν αυτός υπολογίζει την πορεία των διασαφήσεων με όρους πραγματολογικούς. Εξ άλλου η κατ' αυτόν αξιολόγηση και επομένως απόφαση, φανερώνει την αποκλειστική εξυπηρέτηση των συμφερόντων της δικής του χώρας. Και -να το υπογραμμίσουμε αυτό- ο εν λόγω ηγέτης δεν μετέρχεται την θεωρία του τρελού για επίταση εντυπώσεων αλλά επειδή είναι προσηλωμένος στην πραγματικότητα, στην εμπειρία των επιτελών, στην εφικτότητα των απαιτησίμων, στον κατάλληλο προσανατολισμό, στην κοινωνική αποδεκτικότητα, στην ψηφιακή τεκμηρίωση, στην κυβερνητική λειτουργικότητα, στην οικονομία δυνάμεων και μέσων και στην συνηγορία των γεγονότων. Είναι ένας τέτοιος ηγέτης ικανός να επιβάλλει επιτάχυνση διαπραγματεύσεων με διεξοδική διπλωματία απέναντι σε δυσκόλως πειθόμενους αντιπάλους; Βεβαίως. Διότι ομιλεί η εθνική του ισχύς. Παρ' όλα τα ανωτέρω ένας τέτοιος ηγέτης υπερδυνάμεως με ιδιόζουσα συμπεριφορά θα μπορούσε κάλλιστα να δημιουργήσει γεωπολιτική κρίση.

Ένα άλλο -μάλλον πικραντικό- παράδειγμα έχουμε από την πλευρά επιχωρίου στρατιωτικού ηγέτου. Αυτός ο στρατιωτικός, σε μία κατηγορηματική αποστροφή του λόγου του -και χωρίς συνειδητή συναρμογή με την θεωρία του τρελού- και αποτεινόμενος προς οιονδήποτε εν δυνάμει επιβουλέα εις βάρος της Ελλάδος είπε: «...πρώτα θα τον κάψουμε και μετά θα πάμε να ιδούμε ποιος ήτανε». Αυτή είναι μία σαφής, στρατιωτικά εναρμονισμένη (τύπου George Patton), εύχος και καλοδεχούμενη εμπυχωτική των φιλίων δυνάμεων ρητορική. Έρχεται όμως ο Νικολό Μακκιαβέλι με τον ηγεμόνα του και μας το κουδουνίζει: «...όλοι οι ένοπλοι προφήτες νίκησαν. Και όλοι οι άοπλοι καταστράφηκαν». Εδώ λοιπόν επισημαίνουμε μιας μορφής απόκλιση από τις εφαρμοζόμενες αρχές του αναμενομένου ορθολογισμού σε δηλώσεις ευρείας διαδόσεως. Για να ερμηνεύσουμε αυτή την κοινολόγηση προθέσεων, με σκοπό να ικανοποιηθεί το θυμικό μας μπορούμε να την συσχετίσουμε με ένα αλληγόρημα του Jean-Paul Sartre στο βιβλίο του «Ο διάβολος και ο Θεούλης» που μας λέει:

«σας είπαν, πως θα ήμουν δήμιος και σφαγέας. Δεν θα υποχωρήσω. Θα τους κάνω να με μισήσουν, γιατί δεν βλέπω πώς αλλιώς θα τους αγαπήσω. Πρέπει να αγωνιστούμε τούτον τον πόλεμο. Και θα τον αγωνιστώ».

Αυτός ο στρατιωτικός ηγέτης, στην προκειμένη περίπτωση σκιαγραφείται σαν «προσωπικότητα εν δράσει». Ακολουθεί την συνταγή του Max Weber που υποστηρίζει, ότι η ηρωϊκή και εμπυχωτική προσωπικότητα του ηγέτη είναι μία από τις πηγές της νομιμοποίησής του. Εξ ίσου αντιπροσωπεύεται και από την θέση των Marx, Toynbee και Spence, των οποίων η άποψη συγκλίνει στην περίπτωση διατύπωση: οι ηγέτες αναδεικνύονται συνεπεία της χρονικής στιγμής και των συνθηκών, ανεξαρτήτως ατομικών χαρακτηριστικών. Αλλά η πλέον απλή εξήγηση προθέσεως και σκοπού μίας επισήμου δηλώσεως μπορεί να δικαιολογείται από την σκέψη, ότι η συνεκτικότητα κι η αξιοπιστία της μετρά λιγότερο από όσο η ευρύτητα του αποήχου, όπου καλύπτεται το μείζον φάσμα απόψεων, καταφάσεως ή αμφισβήτησεως.

Και ενώ οι ομοεθνείς του στρατιωτικού ηγέτου επιθυμούν την γνωστική απλότητα και την ισορροπία εκφράσεως και αφ'ής διαβλέπουν ασυμφωνία μεταξύ αξιολογήσεως του ηγέτου και της πειθούς των λόγων του, προσπαθούν στην συνέχεια να αναθεωρήσουν τις όποιες αξιολογήσεις μέχρι να εξαφανισθεί η ασυνέπεια.

Ο αντίπαλος, από την δική του πλευρά, ακολουθεί άλλες οδούς. Όχι ακριβώς θεωρίες. Κυρίως πρακτικές. Κωδικοποιεί διπλά και τριπλά τις απόψεις, τις θέσεις, τις πληροφορίες, τα big data, τις νοερές απεικονίσεις, τα αλληλεπιδρώντα συστήματα συσσωματώσεως λόγων, έργων και διεθνοποιημένων διαδράσεων σε πλαίσια NATO και ΕΕ και τελικά αποφαινεται, ότι ο στρατιωτικός αυτός ηγέτης επισείει απειλές αμφισβητησίμου αντικρίσματος. Κοινώς «μπλοφάρει». Ότι διακόπτει την λογική και τον λόγον, την στιγμή που είναι πασιδηλον σε εχθρούς, φίλους, συμμάχους, συμπαθούντες και αντιπαθούντες, ότι ο βασιλέας είναι γυμνός. Αυτή η διαπίστωση συχνάκις καταλήγει σε χλεύη και μεφιστοφελικόν σαρκασμόν. Για τον εχθρό οι δηλώσεις αυτού του τύπου στερούνται στρατηγικού έρματος, θεωρούμενες προσποιητές επιδείξεις κάποιας αοράτου αποτρεπτικής ισχύος.

Η Τουρκία, δηλαδή ο εχθρός, μέσα στον τελευταίο μισό αιώνα έχει να ιστορήσει νίκες εις βάρος της Ελλάδος, αιματηρές και αναίμακτες. Αιματηρή η νίκη της στην Κύπρο το 1974. Αιματηρή και στα Ίμια το 1996. Τότε η Tansu Çiller προέβη σε εμπρηστική δήλωση: «..η σημαία (Ελλη-

νική), που υψώθηκε στα Kardak (Ίμια) θα κατέβει και οι Τουρκικές δυνάμεις ξέρουν να την κατεβάζουν». Και στις δύο περιπτώσεις πραγματοποιήσαν την απειλή τους, χωρίς «μπλόφα». Απέδειξαν, ότι αυτά που έχουν στο νου τους ή στα σχέδιά τους οι Τούρκοι τα αποκαλύπτουν και συχνάκις και αποκαλύπτως τα διατρανώνουν. Τούτο δεικνύει αποφασιστικότητα, κατηγορηματικότητα, έλλειψη δισταγμών, προσήλωση σε τεθέντες σκοπούς και μία καλώς επιμελημένη αφοσίωση σε ιδέες, όπως αυτή η μοντέρνα έκδοση Οθωμανικής Ισχύος (Μεγάλη Δύναμη). Αυτή η πλήρης ονείρων και ευσεβών πόθων τάση, είναι κυρίαρχη στον σημερινό Τούρκο ηγέτη Ερντογάν, ο οποίος υιοθετήσας ένα επιλεκτικό τομέα του γεωπολιτικού στρουκτουραλισμού, που θέλει ένα σχετικά σταθερό σύνολο σχέσεων, προσπαθεί ταυτοχρόνως να πείσει τον γεωγραφικό του περίγυρο, ότι οι επιδιώξεις (μάλλον διεκδικήσεις) της Τουρκίας θα πραγματοποιηθούν. Κατ' αυτόν η «Γαλάζια Πατρίδα», η «τωρινή» Περιφερειακή Δύναμις και η «οσονούπω» Μεγάλη Δύναμις θα αποτελεί εφεξής τον καθοριστικόν παίκτη και τον στρατηγικόν ρυθμιστή πλανητικής εμβελείας.

Αυτός ο ηγέτης δεν ακολουθεί εκουσίως ή ακουσίως την θεωρία του τρελού. Είναι συνειδητός θιασώτης των γεωπολιτικών συγκυριών. Μεθοδεύει τις σχεδιάσεις του σύμφωνα με τους τρόπους όπου σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή οι διεθνείς σχέσεις, οι συσχετισμοί δυνάμεων, τα συμφέροντα και οι γεωγραφικές διαχαράξεις συμπλέκονται και επιδρούν επί των εξελίξεων, ου μόνον σε τοπική αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτός ο ηγέτης, όπως και όλοι οι Τούρκοι ηγέτες στην διαδρομή της ιστορίας, ουδεμίαν σχέσιν είχαν με την όποια θεωρία του τρελού. Τους ενδιέφερε ο σκοπός, όχι οι ασαφείς διερμηνεύσεις των στρατηγικών αναλυτών και οι φιλοσοφικής αχανείας αοριστολογίες προθύμων πολυπραγμόνων. Εστιάζονταν στην ιδέα καταστροφής του αντιπάλου. Και όχι μόνον αυτό. Ευρίσκουν ελκυστική και χρήσιμη την πρακτική λεηλασίας της υλικής και πολιτιστικής περιουσίας των ηττημένων. Αυτών των κατεκτημένων, οι οποίοι πλέον δεν είναι σε θέση να αντισταθούν στην εχθρική υπεροχή ένεκα της τρυφηλότητάς τους, το πνεύμα ανεκτικότητας στην όποια επιβαλλομένη κουλτούρα πλουτισμού, ηδυπαθείας, μαλθακότητος καθώς και της εθνικής τους αδιαφορίας. Αποτέλεσμα; Παραδίδουν το «εθνικόν είναι» (εθνική ψυχή και εθνική περιουσία) σε έναν ανηλεή βάρβαρον.

Για τον Τούρκο η κάθε λεπτομέρεια που αφορά σε κόστος πολεμικών επιχειρήσεων είναι

εκτός πάσης εξαντλητικής και ακριβολόγου μελέτης. Θα λέγαμε, ότι η όποια λεπτομερής και λεπτολόγος εξέλεξη εμπλοκής σε σύγκρουση παραμερίζεται, όταν ο στόχος ο οριζόμενος και ως ο αντικειμενικός σκοπός, είναι μαγνητικός και γεωπολιτικά υποσχόμενος. Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση σχεδιάζεται ανεξαρτήτως της παραμέτρου του κόστους. Δηλαδή είναι αποδεκτή η απώλεια τουρκικών ζών, σε μεγάλη κλίμακα, υπέρ ενός βαπτιζομένου «ιερού σκοπού». Αυτή η «παιδεία», αυτή η ψυχοπνευματική καλλιέργεια ενός λαού, όπως αυτός ο εν επισκοπήσει, ο ποίος τρέφεται από την βιοψυχική σκύλευση άλλων «πολιτιστικά ραφιναρισμένων» λαών είναι ένα εθνικό τους "must" ("αποτελεί αδήριτη ανάγκη για τον λαό"). Κάτι σαν μία ολιστική προσέγγιση της ανθρώπινης φύσης που περιλαμβάνει και το σώμα (ύλη, αποθεματικά, ανάγκες, βιολογικά ένστικτα) και την ψυχή (συνείδηση, ήθος, πολιτισμός).

Αυτός ο λαός προτάσσει ηγετικές προσωπικότητες, οι οποίες εσκεμμένα αγνοούν την θεωρία του τρελού, διότι γ' αυτούς μετρά το σφρίγος της τόλμης, της υπαγορευομένης από κάποιον ιερόν όρκον. Τούτο διερμηνεύεται, όπως αυτός ο τύπος (καλούπι) της ηγετικής μορφής που δεν ακολουθεί Δυτικούς κανόνες κατανοητής συμπεριφοράς. Επομένως και ο σεβασμός της ζωής του «ανατολίτικου» αυτού λαού καταχωρείται στο κεφάλαιον περί αναλωσίμων εμβίων όντων.

Κάτι ανάλογο και συμβατό με αυτή την αλλοία τουρκική «ορθότητα» επιρρωνύεται και στο βιβλίο του Athur Koestler με τον τίτλο "Darkness at Noon", ο οποίος μας λέει: «Σκέψου μία στιγμή, που θα μας οδηγούσε αυτή η ανθρωπιστική ομιχλώδης φιλοσοφία, αν την παίρναμε κατά γράμμα, εάν επρόκειτο να κολλήσουμε στην διδαχή, ότι το άτομο είναι καθαγιασμένο και ότι δεν πρέπει να μεταχειριζόμαστε τις ανθρώπινες ζωές σύμφωνα με τους κανόνες της αριθμητικής».

Αυτή την εκδοχή ας την θεωρήσουμε σαν μία τουρκική εθνική σταθερά, που συμβιβάζεται με ένα αριθμό παραδοχών. Ότι επί παραδείγματι, οι πεσόντες στην μάχη καθίστανται μάρτυρες του Αλλάχ και απολαμβάνουν όλων των μεταφυσικών προνομίων. Ότι η δημοκρατία δεν είναι ακριβώς ένας από τους τουρκικούς στόχους, είναι το όχημα που ενισχύει ορισμένες προβλέψεις του κορανίου, όπου αυτές -κατά περίπτωση- συμπίπτουν με συστήματα Δυτικών αξιών. Ότι η ελευθερία εκφράσεως, όταν είναι απέναντι στην Σαρία συνιστά προδοσία. Ότι στην Τουρκία οι ισλαμικές αξίες διατηρούν την συμπίεστική τους ισχύ στις εκφάνσεις της εκεί κοινωνίας, όπως στην πολιτική, στην οι-

κονομία, στην παιδεία, στην στρατιωτική εκπαίδευση. Ότι μία εγκόλπωση της υποχρέωσης προς συγκατάνευση σε ξένες κουλτούρες στην εξωτερική της πολιτική συνιστά παράγοντα υπερφαλαγγίσεως του φόβου εκθέσεώς της σε διεθνή απομόνωση. Ότι η Τουρκία συνιστά ευκαταίον προγεφύρωμα της Δύσης προς την Μέση Ανατολή. Αυτή η παραδοχή μάλλον έχει την αντίστροφο πρακτική αξία, δεδομένου, ότι αυτό το κατώφλι είναι και ο προθάλαμος της Ευρώπης για να υποδεχθεί ανθρωπομάζες μουσουλμάνων, οι οποίοι και -ασφαλώς όχι μόνον- δεν αφομοιώνονται στον νέο γ' αυτούς κόσμο αλλά στανικά επιμένουν να τον μουσουλμανοποιήσουν. Και βεβαίως δεν ενεργούν κάτω από κάποια διδάγματα της θεωρίας του τρελού, αλλά κάτω από τις ευλογίες ενίων -εν πρώτοις- αδιαφανών παραγόντων οραματιζομένων μία παραλλαγή ή ένα great reset (μεγάλη επανεκκίνηση) του θαυμαστού καινούργιου κόσμου (Aldus Huxley/brave new world) όπου οι εικαζόμενες κοινωνικο-φυλετικές και πολιτισμικές αντιπαράθεσεις θα δημιουργήσουν εκείνο το μείγμα, που θα υποδείξει λύσεις τελεολογικές.

Η Τουρκική εξωτερική πολιτική μεριμνά πάντοτε να διατηρεί μία φροντισμένη εικόνα στο κάδρο της διεθνούς κοινότητας. Με τον τρόπο της σκοπεύει σε απόκτηση πλεονεκτημάτων για μελλοντική χρήση. Δεν ενοχλείται από την άσκηση της θεωρίας της τρέλας εκ μέρους των ξένων ή από την συνώνυμη «τραμπικότητα». Ακολουθεί την συνταγή των παλαιών κανόνων ευπρεπείας προικοδοτούμενη και με τις νεωστί απαιτούμενες αλγοριθμικές αναλογίες που επεξεργάζονται ανιχνευτικά οι Δυτικοί. Ανέχεται τους Δυτικούς, παρά το ότι ακολουθούν αλλότριες του Ισλάμ ροπές, όπως απελευθερωτικά κύματα ευθυγραμμισμένα με το εποχικό φαινόμενο του μαζικού ναρκισσισμού, που όπως πιστεύεται είναι φυσική συνέπεια μιας προοιωνιζομένης χιονοστιβάδας κρημνιζομένων αξιών. Το σκοπούμενον φαίνεται να ευωδούνται με την συμμετοχή της Τουρκίας στην κοινή Ευρωπαϊκή Άμυνα SAFE (Security Action for Europe).

Κάποια συνάφεια με «τουρκική τρέλα» αποδίδεται σε ρήση του Γεωργίου Παπανδρέου πρωθυπουργού της Ελλάδος κατά την δεκαετία του 1960, ο οποίος είπε: «Οι Τούρκοι θα μας σύρουν στο φρενοκομείο». Το λεχθέν αυτό αποδίδεται στην ένταση στις τότε ελληνο-τουρκικές σχέσεις. Ο Γ. Παπανδρέου φέρεται να χρησιμοποίησε αυτή την φράση για να εκφράσει την παράνοια και τον παραλογισμό που χαρακτήριζε την τουρκική στάση και τα αλυσιδωτά αδιέξοδα της διπλωματίας.

Γενικά, ο παραλογισμός σε περιπτώσεις ελληνο-τουρκικών κρίσεων, όταν υποτροπιάζει υπό το νεφέλωμα της «θεωρίας του τρελού» μπορεί να λειτουργήσει σαν στρατηγικό εργαλείο αποτροπής, αλλά και με κίνδυνο απωλείας ελέγχου, πέραν των προβλέψεων εμπνευστών και σχεδιαστών αμφοτέρωθεν.

Ένα προβλεπτό αποτέλεσμα είναι η ανεξέλεγκτη κλιμάκωση με συνέπεια πολιτικά αδιέξοδα, με φυσική κατάληξη την σύρραξη. Σήμερα, βιώνοντας ένα κόσμο αμοιβαίας εξαρτήσεως (κυρίως οικονομικής), ο υπολογισμένος παραλογισμός δεν είναι πάντοτε προβλέψιμος και συχνά καταλήγει εις βάρος εκείνου που εσφαλμένα τον εφαρμόζει.

Οι σημερινοί υπεύθυνοι για την Ελληνική Εθνική Άμυνα δεν πολυπιστεύουν στην εφαρμογή της θεωρίας του τρελού. Βεβαίως καταλαβαίνουν, ότι αν ο αντίπαλος πιστεύσει ότι είσαι ικανός να προβείς στο «αδιανόητο», τότε ίσως αποφύγει την σύγκρουση. Αλλά αυτή η ιδέα -καθώς υποθέτουμε- φαντάζει σαν ψυχολογικό παίγνιο στα όμματα των ειρηνιστών. Εξ άλλου οι ημέτεροι υπεύθυνοι φαίνεται να προτιμούν την κλασική αποτροπή. Την στρατηγική της αμφισημίας (strategic ambiguity) και την διπλωματία της ισορροπίας. Αντιπαθούν το μη προβλέψιμο, κυρίως από την πλευρά του αντιπάλου, έστω και εάν αυτό κρίνεται σαν απειλητική ρητορική (...θα έρθω μια νύχτα!).

Εκτός των υπευθύνων για την εθνική άμυνα υπάρχουν και οι υπόλοιποι πολιτικοί, οι οποίοι δεν μας έχουν δώσει σημάδια, ότι έχουν συνειδητοποιήσει τις διάφορες θεωρίες, όπως αυτή του τρελού, του γνωστικού, του νουνεχούς, του υπευθύνου, του εντίμου, του σφετεριστού, του νεποτιστού κλπ. Ωστόσο υπάρχει και μία άγραφη θεωρία.

Την βαπτίζουμε «θεωρία του κουτοπόνηρου». Μέσα σ'αυτή την θεωρία, δεχόμεθα κάποιες αρχές ψηφιακής προσομοιώσεως να μας παραπέμπουν στους φωστήρες της τρισηλίου πολιτικής κάστας.

Αυτή η κάστα δεν είναι άλλο τι από ένα κλειστό και περίπου ανεξέλεγκτο σύστημα πολιτικών προσώπων που μονοπωλούν την εξουσία, ανεξαρτήτως χρώματος κόμματος. Αυτή η κάστα φροντίζει πρώτα για τον εαυτό της και ύστερα για τον λαό. Είναι τα ίδια πρόσωπα ή οικογένειες που εναλλάσσονται στην εξουσία (τα "τζάκια"). Δεν εκπροσωπούν πραγματικά τις ανάγκες των πολιτών· συχνά βρίσκονται "εκτός πραγματικότητας". Δραστηριοποιούνται με προνόμια, και ενίοτε μένουν ατιμώρητοι ακόμα και για σοβαρά ατοπήματα.

Κτίζουν την πολιτική τους ισχύ μέσω εξυπηρετήσεων, επιδομάτων, ευνοιοκρατίας κ.τ.τ. Αν και αλλάζουν κυβερνήσεις ή κόμματα, οι βασικοί παίκτες του πολιτικού συστήματος παραμένουν ίδιοι. Αυτοί όλοι στα μάτια ενός εντίμου πολίτη δεν απολαύουν σεβασμού. Θεωρούνται κουτοπόνηροι.

Ψυχολογικά αναλυόμενοι οι θιασώτες της θεωρίας του κουτοπόνηρου βασίζονται στην κοινωνική ευφυΐα, όχι στην ικανότητα ηγεσίας ή στην αυθεντική ή προσαποκτωμένη σοφία. Η συμπεριφορά τους παραπέμπει σε προβολή κοινωνικής μάσκας, όπερ διερμηνεύεται σαν αήθικος εκμετάλλευση των κοινωνικών προσδοκιών. Εμφανίζονται τακτικά αυτοεπαινούμενοι και σπανίως αναλαμβάνοντες ευθύνες, τις οποίες με ευκολία μεταθέτουν σε άλλους.

Το να είναι ένας πολιτικός αεί παρών στην εξουσία δικαιολογείται μόνον όταν διαθέτει εθνικόν φρόνημα, ότι αισθάνεται το βάρος της ευθύνης του απέναντι στον λαό του και ότι έχει επιτύχει να προβιβάσει την εθνική ισχύ της χώρας του στον ύψιστο βαθμό δυνατοτήτων, όπως η ισχυρά οικονομία και η πειστική αποτρεπτική ισχύς απέναντι σε οιασδήποτε σοβαρότητας εχθρικής απειλής. Αν όχι, τότε αυτός ο πολιτικός ακολουθεί την συνταγή της κουτοπονηριάς, που σημαίνει «Ο Θεός σώζει την Ελλάδα».

Τελικά οι υπεύθυνοι για την εθνική άμυνα καλόν είναι να λαμβάνουν υπόψην εισηγήσεις ειδημόνων και εχόντων πυξίδα ζωής την εθνική ιδέα και όχι τους επικοινωνιολόγους με τους κομματικούς τους προσδιορισμούς. Καλόν επίσης είναι να αποφεύγουν την μίμηση της Ευρωπαϊκής «θεωρίας των πραγμάτων», διότι αυτό μεταφράζεται σαν απώλεια εθνικής κυριαρχίας.

Το να συμφωνούμε ασμένως με ό,τι δήποτε προτεινόμενο με προέλευση Ευρωπαϊκή δεν είναι τις περισσότερες φορές προς το συμφέρον της Ελλάδος. Οι Ευρωπαίοι τελευταίως θέλουν να έχουν έναν εχθρό (Ρωσία) και τούτο επιρρωνύει την χαρά των κατασκευαστών οπλικών συστημάτων και πυρομαχικών. Το να ακολουθούμε τυφλά την ιδέα εχθρό-τητος προς την Ρωσία είναι μάλλον ιδέα φθοροποιός της Ελληνικής ιδέας ασφαλείας. Της εν γένει εθνικής υποστάσεως.

Η πλέον πρόσφορος συνταγή για την Ελληνική συνέχεια ζωής είναι, όχι η θεωρία του τρελού, ούτε ο Ευρωπαϊκός «ορθολογισμός». Είναι η ενδυνάμωση της Εθνικής μας Ισχύος. Της ισχύος που επιλύει παν πρόβλημα χωρίς προβληματισμούς.

Coudenhove Kalergi. Η Γενοκτονία των λαών της Ευρώπης

Της κ. Μαρίας Νεγρεπόντη-Δελιβάνη

Να υπογραμμίσω καταρχήν ότι ο Coudenhove Kalergi δεν είναι τυχαίο, επαρμένο ή μειωμένων ικανοτήτων άτομο. Θεωρώ απαραίτητη την επισήμανση, διότι το σχέδιο Goudenhove Kalergi εμφανίζεται συχνά (με αρκετά μεγάλη δόση επιπολαιότητας, θα έλεγα) ως το προϊόν ενός ευφάνταστου νέου. Ωστόσο, προχωρώντας μέσα στο χρόνο, από την πρώτη εκείνη δημοσίευση των σχεδίων του για την Ευρώπη, δεν μπορεί να αποκλειστεί η εκδοχή ότι πρόκειται για συνωμοσία, που απεργάζεται τη γενοκτονία των λαών της Ευρώπης.

Υπενθυμίζω, λοιπόν, κάποιες λεπτομέρειες που θεωρώ σημαντικές.

Το 1922 ο Goudenhove-Kalergi, ένας προικισμένος, νέος αριστοκρατικής καταγωγής, γιός Αυστριακού διπλωμάτη και Γιαπωνέζας μητέρας, κάτοχος διδακτορικού στη φιλοσοφία, ίδρυσε το κίνημα «Πανευρώπη» στη Βιέννη. Το κίνημα αυτό φιλοδοξούσε να δημιουργήσει μια νέα διεθνή τάξη, γύρω από την ενοποίηση της Ευρώπης, και κάτω από την ηγεσία των Ηνωμένων Πολιτειών. Η Ευρωπαϊκή ενοποίηση θα αποτελούσε το πρώτο βήμα για τη δημιουργία μιας παγκόσμιας κυβέρνησης. Η νέα αυτή κίνηση εγκαθίσταται στο παλάτι Hofburg και διαχέει τις ιδέες της μέσω του περιοδικού Πανευρώπη. Είναι, εξάλλου, ενδιαφέρον να υπογραμμιστεί ότι στη συνειδηση του Καλέργη η ΕΕ θα τελούσε υπό την ηγεσία των Η.Π.Α., όπως άλλωστε και τελεί.

Στη συνέχεια, το σχέδιο αυτό ξεχάστηκε για έναν περίπου αιώνα. Ωστόσο, για τους μνημένους, ο Richard Goudenhove Kalergi θεωρείται, και ορθώς, ο πατέρας της Ενωμένης Ευρώπης. Λίγοι, όμως, γνωρίζουν ότι το σχέδιο “Πανευρώπη” έκρυβε μια σατανική πρόβλεψη, αλλά και έναν απευκαίτο στόχο, για το μέλλον της Ευρώπης: δηλαδή, την εξαφάνισή της.

Πράγματι στο εξώφυλλο του βιβλίου του «Praktischer Idealismus», ο Kalergi υποστηρίζει ότι οι κάτοικοι των μελλοντικών «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης» δεν θα έχουν σχέση με τους παλαιούς λαούς της Γηραιάς Ηπείρου, αλλά θα είναι είδος υπανθρώπων, που θα προέρχονται από επιμειξία. Θα είναι η Γκρίζα φυλή.

Ο Kalergi υποστηρίζει ξεκάθαρα ότι θα πρέπει οι λαοί της Ευρώπης να διασταυρωθούν με ασιατικές και έγχρωμες φυλές, ώστε να δημιουργηθεί ένα πολυεθνικό μείγμα χωρίς ποιότητα, ιστορία, μνήμη, πολιτισμό που θα χειραγωγείται εύκολα από την ελίτ του μέλλοντος.

Ο Kalergi διευκρινίζει στη συνέχεια: «Ο άνθρωπος του μέλλοντος θα είναι μικτής φυλετικής καταγωγής. Οι φυλές και οι τάξεις του σήμερα θα εξαφανισθούν σταδιακά λόγω της εξάλειψης του χώρου, του χρόνου και της προκα-

τάληψης. Η ευρωασιατική- νεγροϊδής φυλή του μέλλοντος, όμοια στην εμφάνιση της με τους αρχαίους Αιγύπτιους, θα αντικαταστήσει την διαφορετικότητα των λαών και την διαφορετικότητα των απόμων”.

Οι απόψεις αυτές ή το σχέδιο Kalergi, που συχνά εμφανίζεται και ως συνωμοσία Coudenhove-Kalergi, είναι μια αναγγελία γενοκτονίας των λευκών (της Ευρώπης) παράλληλης, τηρουμένων των αναλογιών, ιδεολογικής σύλληψης με το ολοκαύτωμα των Εβραίων.

Υποστηρίζεται, λοιπόν, ότι ο Αυστρο-Ιάπωνας πολιτικός Richard von Coudenhove-Kalergi σκαρφίστηκε ένα σχέδιο για την ανάμιξη των λευκών Ευρωπαίων με άλλες φυλές. Η εξάλειψη εθνών και λαών μπορεί να επιτευχθεί, κατά τον Kalergi, μεταξύ άλλων, και με τη μετανάστευση.

Ο Kalergi, εξάλλου, που είναι ο πρώτος που είχε την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης, πρότεινε ως εθνικό της ύμνο τον ύμνο του Beethoven, αλλά και οραματίστηκε την αναβίωση μιας “Νέας Ιεράς Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας”. Να σημειωθεί, ακόμη, ότι η σημαία που πρότεινε ο Kalergi για την Πανευρώπη του, είναι η ίδια που υιοθέτησε, και δεν την άλλαξε ποτέ από τότε, η ΕΕ.

Ο Kalergi, δεν ήταν μόνος, αλλά είχε τη συμπαράσταση σημαντικών ανθρώπων της εποχής του, που ενθουσιάστηκαν με την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης. Αρχηγοί κρατών, πρίγκιπες και τραπεζίτες αναφέρονται ως υποστηρικτές και χρηματοδότες των ιδεών του, ενώ μετά το πέρας του Β’ Παγκόσμιου Πολέμου, και ο Winston Churchill, αλλά και η εφημερίδα New York Times και τελικά και η CIA συμφώνησαν και υποστήριξαν τις απόψεις του.

Το σχέδιο Kalergi ήταν και παρέμεινε άγνωστο στους πολλούς, όχι από έλλειψη ενδιαφέροντος, αλλά όπως φαίνεται από την επιβολή κάποιου είδους ανεπίσημης λογοκρισίας γύρω από αυτό. Αναφέρεται, σχετικά, ότι το βιβλίο Kalergi είναι δυσεύρετο.

Το 1990 η εφημερίδα Independent News δημοσίευσε περίληψη του βιβλίου Kalergi και διατύπωσε την πρόθεση αναδημοσίευσης του βιβλίου, αλλά η Αστυνομία έκανε κατάσχεση του μοναδικού αντιτύπου που κυκλοφορούσε τότε. Είναι, εξάλλου, περίεργο το ότι το βιβλίο Kalergi δεν αναφέρεται στις επίσημες βιβλιογραφικές σελίδες του Διαδικτύου, σχετικά με το κίνημα της Πανευρώπης.

Ωστόσο, ορισμένοι, που επιδιώκουν να φαίνονται σοβαροί και προσπαθούν να απομακρύνονται από οτιδήποτε κινδυνεύει να χαρακτηριστεί ως συνωμοσία, θα είχαν ενδεχομένως την τάση να υποστηρίξουν και μάλιστα αφ’ υψηλού, ότι πρόκειται για μια απλή σύμπτωση. Όμως, το σχέδιο πλαισιώνεται από ορισμένα γεγονότα, που είναι δύσκολο πια να εξακολουθούν να εκλαμβάνονται ως συμπτώ-

σεις. Επιλέγω ορισμένα απ' αυτά:

*Πρώτον προς τιμήν του Coudenhove-Kalergi, ιδρύθηκε το ευρωπαϊκό βραβείο, το οποίο απονέμεται κάθε δύο χρόνια, σε Ευρωπαίους οι οποίοι αναγνωρίζεται ότι συνέβαλαν στην προώθηση του σχεδίου Kalergi. Και οι μέχρι σήμερα βραβευθέντες, από την κριτική επιτροπή Ειρήνης Félix Houphouët-Boigny-UNESCO είναι η Άνγκελα Μέρκελ πρώην ομοσπονδιακή καγκελάριας της Γερμανίας, σε αναγνώριση των προσπαθειών για την υποδοχή προσφύγων και του Herman Van Rompuy, δύο από τα «κορυφαία πρόσωπα» της Λέσχης Bildenberg

*Δεύτερον, όπως είναι άλλωστε γνωστό, οι ΗΠΑ ενθαρρύνουν συνεχώς την Ευρώπη, μέσω των Ηνωμένων Εθνών, να δεχθεί εκατομμύρια μετανάστες, για να λύσει έτσι το πρόβλημα υπογεννητικότητας και γήρανσης του πληθυσμού της. Ενώ, ταυτόχρονα οι ΗΠΑ κλείνουν, όσο γίνεται πιο ερμητικά, τα δικά τους σύνορα σε μετανάστες.

Συγκεκριμένα, σε έκθεση των Ηνωμένων Εθνών του Ιανουαρίου του 2000, με τίτλο «Μετανάστευση αντικατάστασης: Μία λύση για την μείωση και γήρανση του πληθυσμού», αναφέρεται ότι, μέχρι το 2025 η Ευρώπη θα χρειασθεί 159 εκατομμύρια μετανάστες. Εκπληκτικό πράγματι αυτό το ακριβές νούμερο, που αυτόματα παραπέμπει, σε συνδυασμό και με όλα τα προηγούμενα, στην ύπαρξη προμελετημένου σχεδίου.

Εύλογα εξάλλου τίθεται το ερώτημα του γιατί τα ΗΕ δεν συμβουλεύουν την Ευρώπη να υιοθετήσει άλλες λύσεις, όπως προγράμματα στήριξης οικογενειών, ανάλογων λ.χ. με αυτά που εφαρμόζουν οι Γάλλοι εδώ και πολλές δεκαετίες, αλλά αντιθέτως την προτρέπουν να υπαχθεί σε πρόγραμμα γενοκτονίας της.

*Τρίτον, η ακόλουθη δήλωση του G. Brock Chisholm, πρώην διευθυντή του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (OMS), που αναφέρεται, ενισχύει τις υπόνοιες για την ύπαρξη σκοτεινού σχεδίου, εναντίον της βιωσιμότητας

της Ευρώπης, με βάση τις απόψεις Kalergi. Η δήλωση αυτή έχει ως εξής: «Αυτό που σε όλους τους τόπους οι άνθρωποι πρέπει να κάνουν είναι να εφαρμόσουν τον περιορισμό των γεννήσεων και να τελούν μικτούς γάμους (μεταξύ διαφορετικών φυλών), και αυτό με σκοπό να δημιουργηθεί μια ενιαία φυλή σε ένα κόσμο που θα κατευθύνεται από μια κεντρική αρχή» (δηλαδή, από παγκόσμια κυβέρνηση).

*Τέταρτον, τέλος, είναι δύσκολο να αποφευχθούν συνειρμοί ανάμεσα στην πιθανή πορεία εφαρμογής του σχεδίου Kalergi και στην τάση ορισμένων ευρωπαϊκών οικονομιών, μεταξύ των οποίων και της Ελλάδας, να καταργούν τη διδασκαλία των θρησκευτικών στα σχολεία, να υποβαθμίζουν τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας, ή να αλλοιώνουν την ιστορία της χώρας στα σχολικά διδακτικά βιβλία, να υποτιμούν βασικές ανθρώπινες αξίες, εθνικά σύμβολα και ιστορικές νίκες που διατηρούν την εθνική υπερηφάνεια και την εθνική ταυτότητα.

Συμπερασματικά, είναι δύσκολο ακόμη και για όσους προσπαθούν να μείνουν, κατά το δυνατόν μακριά από την όποιας μορφής σχέση με “θεωρίες συνωμοσίας”, επειδή τις θεωρούν μη σοβαρές και μη επιστημονικές, να αγνοήσουν την αδήριτη πραγματικότητα: ότι, δηλαδή, αυτά που συμβαίνουν στην Ευρώπη με το ανεξέλεγκτο μεταναστευτικό ρεύμα, βρίσκονται λεπτομερώς καταγεγραμμένα στο βιβλίο του Kalergi, από το 1922 με τη μορφή ευχών, που ήδη πραγματοποιούνται.

Βεβαίως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το επιχείρημα ότι “πρόκειται περί απλής σύμπτωσης” και όχι περί προδιαγεγραμμένου σχεδίου. Αλλά, έστω και αν γίνει σεβαστή η άποψη αυτών που αρνούνται κατηγορηματικά να αναγνωρίσουν την ύπαρξη συνωμοσιών στη διεθνή πραγματικότητα, δεν μπορεί να υπάρξει άρνηση για το ότι τελικά συμβαίνουν όλα όσα λεπτομερώς περιγράφει το 1922, και σθεναρώς υποστήριξε ο Kalergi ότι πρέπει να συμβούν στην Ευρώπη.

Ερευνητικό έργο της Μαρίας Νεγρεπόντη-Δελιβάνη

Της ανατέθηκε ερευνητικό έργο από την ΥΠΑΒΕ, το CNRS του Παρισιού, το ΕΚΚΕ, τον ΟΟΣΑ Παρισιού, το NATO, το IMXA, το ΚΕΠΕ, τον ΕΟΜΜΕΧ, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Το δημοσιευμένο έργο της ανέρχεται σε 60 συγγράμματα, μελέτες, μονογραφίες και έρευνες, και σε πάνω από 1200 άρθρα στα ελληνικά, γαλλικά, αγγλικά, ισπανικά, ρουμανικά και ρωσικά.

Το συγγραφικό της έργο τιμήθηκε με πρώτα βραβεία, επαίνους και βιβλιοκρισίες και δημοσιεύτηκε από εκδοτικούς οίκους ή σειρές του εξωτερικού όπως ανάμεσα σε άλλα, του Macmillan, SEDES του Παρισιού, L'Harmattan, Cujas, Tiers-Monde, OCDE, Revue d'Economie Politique, Le Monde, Sithoff –Leyden Ολλανδίας, Etudes du Sud-Est Europeen, Efficient .κ.ά.

Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα και η αναγνώριση του ερευνητικού έργου της εστιάζονται, γενικώς στην μακροοικονομία και ειδικότερα στην ανάπτυξη και περιφερειακή ανάπτυξη, στον τρόπο κατανομής του εισοδήματος, στη διεθνή οικονομία και στην ελληνική οικονομία.

Απόψεις για την σύγκρουση Ισραήλ-Ιράν από την πλευρά της Washington Post

"Το Ισραήλ κατάφερε το πλήγμα — αλλά ποιος είναι ο στρατηγικός στόχος;"

(Μετάφραση από W.P., χθες 13 Ιουνίου 2025, άρθρο με ανάλυση πολέμου)

Την Παρασκευή 13 Ιουνίου 2025, το Ισραήλ εξαπέλυσε εκτενή στρατιωτικό πλήγμα κατά του Ιράν, στοχεύοντας στελέχη του στρατού και επιστήμονες του πυρηνικού προγράμματος, καθώς και κρίσιμες υποδομές.

Στόχος του Νετανιάχου: να αποδυναμωθεί στρατιωτικά και πυρηνικά το Ιράν, εκμεταλλευόμενοι ένα «παράθυρο ευπάθειας».

Οι επιθέσεις έγιναν με περισσότερα από 200 μαχητικά και drones, προκαλώντας σοβαρές ζημιές — ακολούθησε τεράστια απάντηση από το Ιράν με drones και βαλλιστικούς πύραυλους.

Υπάρχει σαφής τακτική υπεροχής ("escalation dominance") — το Ισραήλ πέτυχε το πρώτο και τελευταίο πλήγμα — όμως δεν έχει ξεκαθαρίσει την μακροπρόθεσμη στρατηγική του, αν δηλαδή θέλει πλήρη αποπυρηνικοποίηση του Ιράν ή κάτι λιγότερο.

Οι ΗΠΑ (και ο Ντόναλντ Τραμπ) κρατούν επί του παρόντος αποστασιοποιημένη στάση· λέει ο Τραμπ ότι δεν

εμπλέκονται, αλλά καταγγέλλει ότι ο Νετανιάχου ήθελε να υπονομεύσει τις διαπραγματεύσεις του με το Ιράν.

Το μεγάλο ερώτημα: μπορεί ένα στρατηγικό πλήγμα να «κλείσει» την κρίση ή απλώς να την ανοίξει σε ευρύτερη σύγκρουση;

Βασικά σημεία της αμερικανικής οπτικής:

- Το Ισραήλ πέτυχε σημαντικό τακτικό στόχο, αλλά η στρατηγική συνέχεια βρίσκεται στον αέρα
- Οι ΗΠΑ αποφεύγουν προς το παρόν την άμεση εμπλοκή, τις αφήνουν στο Ισραήλ, ενώ η διπλωματία (π.χ. μέσω του Τραμπ) παραμένει σταθερή
- Κρίσιμο ερώτημα: πώς θα διαχειριστούν και οι δύο τη φάση μετά το πλήγμα — αποκλιμάκωση ή συνέχιση αντιπαράθεσεων

Ερμηνεία αμερικανικού παράγοντα:

Η Ουάσιγκτον, έστω και διά της σιωπής της, δείχνει ότι: Υποστηρίζει αμυντικά το Ισραήλ, αλλά χωρίς υπερ-εμπλοκή. Δεν θέλει αυτή η επίθεση να καταστρέψει τις όποιες διαπραγματευτικές ρωγμές μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν. Θεωρεί πως σχέδιο αποπυρηνικοποίησης πρέπει να έρθει μέσα από πολιτικές λύσεις, όχι μόνο στρατιωτικές

Israel's attack on Iran underscores Trump's failures as a peacemaker

The president is no warmonger, but his clumsy attempts at making peace keep coming up empty.

June 13, 2025 at 4:18 p.m. EDT June 13, 2025

President Donald Trump and Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu at an April 7 White House meeting. (Kevin Mohatt/Reuters)

You have to give President Donald Trump credit. For all of his bellicose bluster (remember when he threatened to rain "fire and fury" down on North Korea?), he is not a warmonger — except, possibly, in California. In the international arena, he clearly wants peace. He just doesn't know how to achieve it.

Trump came to office promising to end the Ukraine-Russia war in a day. It has been 144 days since his inauguration, and the prospect of peace appears as remote as ever. Indeed, Russia is mounting a new ground offensive and staging its biggest air attacks on Ukrainian cities.

Trump has also gotten tired of Israel's endless war in Gaza and told Prime Minister Benjamin Netanyahu to wrap it up. The Trump administration did help to broker a

six-week ceasefire, but after it ended on March 18, the war resumed, as brutal as ever. And then, for the past two months, Trump has been trying to negotiate a nuclear deal with Iran while pressuring Israel not to launch a military strike. Yet that is just what Netanyahu has done, sending some 200 Israeli aircraft to attack targets across Iran. On Friday, Iran retaliated by launching ballistic missiles against Israel.

Trump deserves credit for the Abraham Accords in his first term, but other than that, he doesn't have much to show for all his efforts to conclude various peace deals.

Part of the problem is the inherent difficulty of ending any protracted conflict. But Trump has made it harder on himself with the slapdash way in which he conducts the negotiations. He has appointed the same man, his friend Steve Witkoff, as the U.S. envoy for all three sets of peace talks, involving Ukraine/Russia, Israel/Hamas and Israel/Iran. It would test the powers of even a veteran diplomat — a Henry Kissinger or Philip Habib — to conduct three disparate sets of negotiations at once.

The task is all the more onerous given that Witkoff

is a real estate developer with no background in diplomacy. And, in a dismaying display of hubris, he has chosen not to avail himself of many of the resources available in the U.S. government. He has gone into meetings with Vladimir Putin by himself, without even having his own interpreter, apparently in the unwarranted confidence that he can outwit a devious despot who has seen five U.S. presidents come and go.

The White House's ability to supervise these complex negotiations has been hobbled by Trump's decision to purge the National Security Council and make Marco Rubio juggle the jobs of both national security adviser and secretary of state. Perhaps not surprisingly, there has been no sense of any administration strategy for the peace talks. It has been all improvisational, with the primary guidance provided by Trump's erratic social media posts.

Trump's search for peace has been further undercut by three other problems: He is trying to do too much at once (not only three sets of peace talks, but also trade talks with countless countries). He is unwilling to turn the screws on either Netanyahu or Putin, whom he considers his friends, for ignoring his entreaties. And he has a short attention span and wants instant results.

Peace negotiations demand patience. In the case of the U.S. negotiations with Iran, there were years of mutual mistrust that had to be cleared away. The administration also sent mixed signals over whether it would be willing to accept some residual Iranian nuclear-enrichment capacity. Yet a senior administration official described the talks as "constructive" last month. Then came the Israeli airstrikes on Thursday.

On Friday, Trump expressed a desire to continue the talks "BEFORE IT IS TOO LATE," but indications are it's already too late. Tehran announced that the talks are off. If Trump thought the Israeli attack would spur Iran to make concessions, he miscalculated, at least in the short-term.

Tehran committed its own miscalculation by not pausing its nuclear program while it was in discussions with the United States. The International Atomic Energy Agency declared on Thursday that Iran was in violation of its nonproliferation obligations. The international agency earlier reported that Iran had increased its stockpile of near-weapons-grade material by at least 50 percent since February. Netanyahu was alarmed enough by these developments that he risked a breach with Trump to launch an attack that he had been threatening to carry out for decades.

The early results were impressive, with Israeli airstrikes decapitating Iran's senior military leadership and further degrading its air defenses. Israel reportedly prepositioned drones in Iran, much as Ukraine had earlier done

in Russia, and there were no reports of any Israeli aircraft being shot down. Israeli intelligence on Iran is simply superb. But, in the initial attacks, only one major Iranian nuclear site, at Natanz, was targeted, and the degree of damage is so far unknown. Other sites, in particular the one buried under a mountain at Fordow, will be much harder for Israel to hit.

The Israelis can set back the Iranian nuclear program, perhaps substantially, but they can't eradicate it. No matter how many Iranian scientists the Israelis kill, there is no way to erase the nuclear know-how that Iran has accumulated over the decades. Indeed, the Israeli attack could even accelerate a covert Iranian effort to weaponize its nuclear program — something it has so far refrained from doing. Then there is the danger of Iranian retaliation, which could include terrorist plots, attacks on U.S. bases or moderate Arab states, and attempts to close the Straits of Hormuz to shipping. Israel's gambit in attacking Iran is paying off so far, but it's still a risky move.

The best, if admittedly imperfect, answer to the Iranian nuclear program that anyone has come up with so far was the Joint Comprehensive Plan of Action signed by President Barack Obama in 2015. This accord led to the elimination of 97 percent of Iran's fissile material, the removal of two-thirds of its centrifuges, and the imposition of tight international controls on its nuclear program. The JCPOA lengthened Iran's "breakout time" to over a year; more recently, the breakout time has been as little as a week or two.

Trump's disastrous decision to exit the accord in 2018, even though the Iranians were abiding by it, lit the long fuse that resulted in the latest war between Iran and Israel. It is a conflict that Israel is likely to win, but the fact that the shooting has started is a sign of how ineffectual Trump's diplomacy has been.

What readers are saying

The comments overwhelmingly criticize President Trump's approach to international diplomacy, describing it as ineffective and chaotic. Many commenters argue that his actions, such as withdrawing from the JCPOA, have led to increased global instability. They characterize Trump as... Show more

This summary is AI-generated. AI can make mistakes and this summary is not a replacement for reading the comments.

By Max Boot

Max Boot is a Washington Post columnist and a senior fellow at the Council on Foreign Relations. A Pulitzer Prize finalist in biography, he is the author, most recently, of the New York Times bestseller "Reagan: His Life and Legend," which was named one of the 10 best books of 2024 by the New York Times.

Συνοπτική αναφορά με σημαντικές δηλώσεις ξένων ηγετών σχετικά με τον πόλεμο Ισραήλ-Ιράν:

Σχόλια Διεθνών Ηγετών – Σημεία Αναφοράς:

• **Ουρσουλά φον ντερ Λάιεν** (Πρόεδρος Κομισιόν, ΕΕ) «Η ΕΕ ζητά απολύτως αυτοσυγκράτηση· όλες οι πλευρές να απέχουν από περαιτέρω κλιμάκωση»

Ζοζέπ Μπορέλ (Υπεύθυνος Εξωτερικής Πολιτικής ΕΕ) «Η ΕΕ κατηγορεί κατηγορηματικά την Ισραηλινή επίθεση και ζητεί άμεση αποκλιμάκωση»

• **Όλαφ Σολτς** (Καγκελάριος της Γερμανίας) «Οι τεράστιες αντιδράσεις πρέπει να σταματήσουν αμέσως. Μόνο τότε μπορεί να ανοίξει ο δρόμος για ειρηνική ανάπτυξη στη Μέση Ανατολή»

• **Κιρ Στάρμερ** (Πρωθυπουργός Ηνωμένου Βασιλείου) «Το Ισραήλ έχει το δικαίωμα να αμυνθεί, αλλά πρέπει να αποφευχθεί περαιτέρω περιφερειακή κλιμάκωση»

• **Εμανουέλ Μακρόν** (Πρόεδρος Γαλλίας) «Υπάρχει ευκαιρία για αποκλιμάκωση. Αποτρέψτε την κλιμάκωση· το Ισραήλ να αποφύγει ενέργειες που επιδεινώνουν την ένταση»

• **Ρίσι Σούνακ** (Αρχηγός Κόμματος της Αντιπολίτευσης UK – νέος πρωθυπουργός;) «Καταδικάζουμε την αχαλίνωτη επίθεση· πρέπει να σταματήσουμε την κλιμάκωση»

• **Καναδάς – Justin Trudeau** «Καταδικάζουμε την επίθεση του Ιράν· υποστηρίζουμε πλήρως το δικαίωμα του Ισραήλ στην αυτοάμυνα, αλλά θέλουμε αποκλιμάκωση»

• **Αντόνιο Γκουτέρες** (ΓΓ ΟΗΕ) «Ανησυχία για περαιτέρω σύγκρουση πολλαπλών μετώπων – απαιτείται άμεση παύση των εχθροπραξιών»

Πούτιν καταδίκασε την ισραηλινή επίθεση, χαρακτήρισε παραβίαση διεθνούς δικαίου και τόνισε τον κίνδυνο αστάθειας

Τραμπ δήλωσε πως «το Ιράν πρέπει να καταθέσει πριν καταστραφεί ολοσχερώς», υποστηρίζει το Ισραήλ αλλά αποφεύγει να εμπλακεί άμεσα

Κοινά Σχόλια / Τάσεις:

Ενοποιητική γραμμή: Οι ΗΠΑ, ΕΕ, Ιαπωνία, Καναδάς, Βρετανία κ.λπ. συμφωνούν ότι το Ισραήλ έχει δικαίωμα στην αυτοάμυνα, αλλά ζητούν αυστηρά να αποφευχθεί κλιμάκωση.

Διεθνής ανησυχία: Για τον κίνδυνο επέκτασης της σύγκρουσης σε ευρύτερο πόλεμο και προβλήματα αστάθειας στην Εγγύς Ανατολή.

Αμφισημία: Από τη μια, υποστήριξη της άμυνας του Ισραήλ· από την άλλη, παρότρυνση για διπλωματία και αποκλιμάκωση.

Επικριτικές επισημάνσεις Συντάκτου

Οι δηλώσεις των ηγετών πολλές φορές δεν αντικατοπτρίζουν ειλικρινή ηθική στάση, αλλά στρατηγικούς υπολογισμούς συμφερόντων, κινδύνων και κοινής γνώμης.

Πράγματι, μπορεί να εντοπιστούν τα εξής στοιχεία υποκρισίας:

1. Διπλωματική ουδετερότητα για λόγους αυτοπροστασίας

Οι χώρες της Δύσης (ΕΕ, ΗΠΑ, Καναδάς) δεν θέλουν να στοχοποιηθούν από σιιτικά δίκτυα (π.χ. Χεζμπολάχ, φιλοϊρανικές οργανώσεις) είτε εντός είτε εκτός της χώρας τους. Οι θολές δηλώσεις περί «αυτοσυγκράτησης» είναι εργαλείο αποφυγής πρόκλησης.

2. Ισορροπία μεταξύ Ισραήλ και διεθνούς κοινής γνώμης

Το Ισραήλ είναι δυτικός σύμμαχος. Οι περισσότεροι ηγέτες δεν θέλουν να το αποδοκιμάσουν απροκάλυπτα. Ωστόσο, ο φόβος απώλειας δημοκρατικής νομιμοποίησης (λόγω φιλοπαλαιστικού ρεύματος στις χώρες τους) τους αναγκάζει να κρατούν διφορούμενη στάση.

3. Σταθερότητα της παγκόσμιας οικονομίας
Μια σύρραξη Ισραήλ-Ιράν (με ενδεχόμενη επέκταση στον Περσικό Κόλπο) θα επηρεάσει το πετρέλαιο, τις αγορές και το παγκόσμιο εμπόριο. Οι δηλώσεις περί «αποκλιμάκωσης» έχουν και οικονομικό κίνητρο.

4. Επιδίωξη να διατηρήσουν ρόλο διαμεσολαβητού

Όσοι φιλοδοξούν να διαδραματίσουν ρόλο «ειρηνοποιού» (όπως η Γαλλία, η Τουρκία, ή η Ελβετία) τηρούν επιμελώς "ουδέτερη" ρητορική.

Συμπέρασμα:

Η διπλωματική ρητορική είναι συχνά προϊόν υπολογισμένης αμφισημίας. Δεν εκφράζει πάντοτε τις ειλικρινείς πεποιθήσεις των ηγετών, αλλά:

- Αποσκοπεί στο να αποτρέψει κινδύνους, να προστατεύσει συμφέροντα και να διατηρήσει επιρροή.

- Η επισημαιομένη υποκρισία είναι συστηματικό φαινόμενο στη διεθνή πολιτική· δεν αφορά πρόσωπα αλλά την ίδια τη φύση του πολιτικού ρεαλισμού.

Η αυτοδιάλυση του ΡΚΚ, ο ένοπλος αγώνας και η σφυρηλάτηση κουρδικής εθνικής συνείδησης

Του Σταύρου Λυγερού

Η ιστορική ανακοίνωση της ηγεσίας του ΡΚΚ ότι αυτοδιαλύεται και παραδίδει τον οπλισμό του, σηματοδοτεί ένα τέλος εποχής στην Τουρκία, παρόλο που είναι ασαφές το τι θα επακολουθήσει, δηλαδή σε ποιον θα παραδοθεί ο οπλισμός του, τί θα γίνει με τα χιλιάδες φυλακισμένα μέλη του, όπως και τον ίδιο τον Οτσαλάν. Δεν έχει επίσης αποσαφηνιστεί ποιες ακριβώς πολιτικές μεταρρυθμίσεις θα προτείνει η τουρκική κυβέρνηση.

Να σημειωθεί δε πως πάνω από 10 δήμαρχοι του κουρδικού κόμματος DEM έχουν αποπεμφθεί με την κατηγορία της “τρομοκρατίας”, ενώ ο αρχηγός του, Σελαχάτίν Ντεμιρτάς, κρατείται ακόμα στις τουρκικές φυλακές, με την ίδια κατηγορία. Κατά πάσα πιθανότητα, η ηγεσία του ΡΚΚ έχει λάβει ισχυρές διαβεβαιώσεις για τα επόμενα βήματα του καθεστώτος Ερντογάν. Μπορεί ο κουρδικός ένοπλος αγώνας να είχε οδηγηθεί σε αδιέξοδο, αλλά το ΡΚΚ δεν έχει ηττηθεί από τον τουρκικό στρατό και θα μπορούσε να συνεχίσει.

Στην ανακοίνωση του κόμματος μετά το έκτακτο 12ο συνέδριό του αναφέρεται: «Ο αγώνας του ΡΚΚ ολοκλήρωσε την ιστορική του αποστολή», προσθέτοντας πως πλέον ο αγώνας θα διεξάγεται αποκλειστικά με πολιτικά μέσα. Η τουρκική κυβέρνηση, αλλά και η αξιωματική αντιπολίτευση χαιρέτισε την ανακοίνωση, όπως και ο κυβερνητικός εταίρος του Ερντογάν, ο επικεφαλής των Γκρίζων Λύκων, Μπαχτσελί, με πρωτοβουλία του οποίου μάλιστα ξεκίνησε το άνοιγμα προς τους Κούρδους, που κατέληξε στην ιστορική ανακοίνωση της Δευτέρας.

Σύμφωνα με την τουρκική στατιστική υπηρεσία, από τα 80 περίπου εκατομμύρια Τούρκων πολιτών περίπου τα 25 είναι κουρδικής καταγωγής. Η δημογραφική ανάπτυξη του κουρδικού στοιχείου, μάλιστα, είναι μεγαλύτερη της δημογραφικής ανάπτυξης του τουρκικού στοιχείου, γεγονός που αργά αλλά σταθερά διαφοροποιεί υπέρ των Κούρδων την πληθυσμιακή αναλογία. Σε μερικά χρόνια ο ένας στους τρεις πολίτες της Τουρκίας θα είναι Κούρδος. Προφανώς, δεν ήταν όλοι οι Κούρδοι οπαδοί του ΡΚΚ, αλλά όλοι σχεδόν έχουν πλέον αποκτήσει συνείδηση της εθνικής τους ταυτότητας κι αυτό δεν ήταν καθόλου αυτονόητο.

“Ορεινοί Τούρκοι”

Η τουρκική κρατική ιδεολογία είχε μεταπολεμικά βαφτίσει τους Κούρδους “ορεινούς Τούρκους”! Ο ισχυρισμός αυτός γρήγορα κατέρρευσε, με αποτέλεσμα να τον έχουν εγκαταλείψει ακόμα και οι σκληροπυρηνικοί Τούρκοι εθνικιστές. Η πάγια στρατηγική του κεμαλικού και μετακεμαλικού καθεστώτος να αφομοιώσει το κουρδικό στοιχείο στο τουρκικό έθνος έχει ναυαγήσει οριστικά. Κι αυτό, παρά το γεγονός ότι τη διευκόλυναν παρά πολύ η κοινή μουσουλμανική θρησκεία και η –σε μεγάλο βαθμό– επικράτηση της τουρκικής γλώσσας.

Ο βασικός λόγος που ναυάγησε η στρατηγική εθνικής αφομοίωσης των Κούρδων ήταν η δράση του ΡΚΚ. Το ιστορικό επίτευγμά του δεν ήταν τόσο η ένοπλη δράση του αυτή καθ’ αυτή, αλλά το γεγονός ότι μέσα από αυτή σφυρηλάτησε την κουρδική εθνική συνείδηση ακόμα και στους νομοταγείς Κούρδους της Τουρκίας. Μέχρι την εμφάνιση του ΡΚΚ, η κουρδική εθνική συνείδηση ήταν θολή. Η μεγάλη πλειονότητα είχε συνείδηση πως δεν ήταν ακριβώς Τούρκοι, αλλά η ιδιαιτερότητά τους γινόταν αντιληπτή με φυλετικούς όρους και ήταν ευάλωτη στις προσπάθειες αφομοίωσης ή τουλάχιστον ενσωμάτωσης στο τουρκικό κράτος.

Το στοίχημα της ανεξάρτητης εθνικής ταυτότητας των Κούρδων έχει κερδηθεί οριστικά και αμετάκλητα, ανεξαρτήτως των εξελίξεων στη σχέση τους με το τουρκικό κράτος. Είχα την ευκαιρία να συζητήσω αναλυτικά αυτή την πτυχή με τον ίδιο τον Οτσαλάν όταν το είχα επισκεφθεί στη Συρία πριν υποχρεωθεί να την εγκαταλείψει λόγω των τουρκικών απειλών προς τη Δαμασκό του Άσαντ. Όταν του είχα εκφράσει αυτή την άποψη με είχε κοιτάξει με αυξημένο ενδιαφέρον και από τη συζήτηση συμπέρανα πως είχε απόλυτη συνείδηση αυτής της ιστορικής προσφοράς του κινήματος που είχε ιδρύσει στην κουρδική εθνική απελευθέρωση.

Ας σημειωθεί, πάντως, πως η πολιτική της αφομοίωσης των Κούρδων άρχισε όταν το κεμαλικό καθεστώς ένωσε ότι είχε σταθεροποιηθεί στην Ανατολή, μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης (1923). Για να επιτύχει τη συμμετοχή των κουρδικών φυλών στον πόλεμο για την εκδίωξη των “απίστων” από την Ανατολία (μικρασιατική εκστρατεία), ο Κεμάλ τους είχε υποσχεθεί στα συνέδρια του Ερζερούμ (Αύγουστος του 1919) και της Σεβάστειας (Σεπτέμβριος του 1919) ισότιμη συμμετοχή στο νέο κράτος. Μετά τη Λωζάννη ξέχασε τις υποσχέσεις και άρχισε να απαγορεύει τη χρήση της κουρδικής γλώσσας και τη δράση των κουρδικών οργανώσεων.

Η πολιτική αυτή προκάλεσε την κουρδική εξέγερση του Σείχη Σαΐντ (1925). Σποραδικές εξεγέρσεις σημειώθηκαν μέχρι το 1938, αλλά πάντα πνίγονταν στο αίμα. Ανάμεσα σ’ εκείνες τις εξεγέρσεις και στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του ΡΚΚ υπάρχει μια ειδοποιός διαφορά. Οι παλαιότερες κουρδικές εξεγέρσεις ήταν φυλετικές, ή είχαν θρησκευτικό χαρακτήρα (αντίδραση στην κατάργηση του Χαλιφάτου). Ακριβώς γι’ αυτό άφηναν περιθώρια στην κεμαλική εξουσία να συνοδεύει την καταστολή με πολιτικές αναγκαστικών εκτοπισμών και ενσωμάτωσης του κουρδικού στοιχείου στην τουρκική κοινωνία.

Η αποτυχία της στρατιωτικής λύσης

Όταν πριν 40 χρόνια εκδηλώθηκε το ένοπλο κουρδικό εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα με την ίδρυση του ΡΚΚ,

λειτούργησε σαν καταλύτης μιας ευρύτερης διεργασίας αποσταθεροποίησης και διάβρωσης του μετακεμαλικού καθεστώτος. Η τουρκική στρατογραφειοκρατία, λόγω και της ιδεολογίας και των αντανάκλαστικών της, για ένα μεγάλο διάστημα επιχείρησε να λύσει το Κουρδικό με στρατιωτικά μέσα. Οι αλληπάλληλες επιχειρήσεις του τουρκικού στρατού στη νοτιοανατολική Τουρκία και στο βόρειο Ιράκ μπορεί να κατάφεραν σημαντικά πλήγματα στο κουρδικό αντάρτικο, αλλά δεν το έκαμψαν.

Παρότι, δυσκολευόταν πολύ στο επιχειρησιακό επίπεδο, παρέμεινε ικανό να αμφισβητεί εμπράκτως την κυριαρχία του τουρκικού κράτους, να του προκαλεί στρατιωτικές απώλειες, οικονομική αιμορραγία και πολιτικό κόστος. Το αντάρτικο, άλλωστε, δεν επεδίωκε να επιβληθεί στρατιωτικά στο τουρκικό κράτος. Αυτό ήταν εξ αρχής αδύνατον. Προκαλώντας του αιμορραγία, όμως, προσπαθούσε να διαμορφώσει τους όρους μιας πολιτικής λύσης. Το PKK, λοιπόν, έστω και τραυματισμένο, έμεινε όρθιο κι όπως έχει πει ο Κίσσινγκερ, το αντάρτικο που δεν ητπάται από τον κυβερνητικό στρατό νικάει.

Με άλλα λόγια, το Κουρδικό είναι κατ' εξοχήν πολιτικό πρόβλημα και δεν επιδεχόταν πλέον στρατιωτική λύση. Ακόμα και στην περίπτωση που ο τουρκικός στρατός κατάφερνε να συντρίψει τους αντάρτες, η Τουρκία δεν θα έπαυε ως κράτος να αντιμετωπίζει την πίεση των Κούρδων για εθνική χειραφέτηση και απελευθέρωση. Από τη μία πλευρά, λοιπόν, η Τουρκία ήταν ανερχόμενη περιφερειακή δύναμη κι από την άλλη είναι χώρα με ένα "καρκίνωμα" στο εσωτερικό της.

Ο κουρδικός εθνισμός αναπτύχθηκε όχι μόνο στις νοτιοανατολικές επαρχίες, οι οποίες είναι αμιγώς κουρδικές, αλλά και στις φτωχογειτονίες των μεγάλων πόλεων όλης της Τουρκίας. Εκεί έχουν καταφύγει εκατομμύρια Κούρδοι, όχι μόνο λόγω της αστυφιλίας, αλλά και λόγω της πρακτικής του βίαιου ξεριζωμού αγροτικών κουρδικών πληθυσμών στη νοτιοανατολική Τουρκία, μέσω των συστηματικών εκκαθαριστικών επιχειρήσεων που είχαν πραγματοποιηθεί τις προηγούμενες δεκαετίες. Να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκειά τους είχαν καταστραφεί σχεδόν 5.000 κουρδικά χωριά και οικισμοί.

Με άλλα λόγια, ακόμα και η απόσχιση εδαφών στη νοτιοανατολική Τουρκία για τη δημιουργία κουρδικού κράτους δεν θα έλυνε οριστικά το κουρδικό πρόβλημα για την Τουρκία. Το κουρδικό "καρκίνωμα" έχει κάνει μετάσταση. Για παράδειγμα, στο άλλοτε τουρκικό λιμάνι της Μερσίνας η πλειονότητα του πληθυσμού είναι Κούρδοι για να μην μιλήσουμε για τις πολυπληθείς κουρδικές κοινότητες στην Κωνσταντινούπολη, στην Άγκυρα, ακόμα και στη Σμύρνη.

Το άνοιγμα Ερντογάν στο PKK

Όταν το 2002 το ισλαμικό AKP (Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης) του Ερντογάν κέρδισε τις εκλογές και σχημάτισε κυβέρνηση, το κεντρικό πρόβλημά του ήταν η σύγκρουση με το μετακεμαλικό βαθύ κράτος. Γι' αυτό και απέφυγε να οξύνει το κλίμα στο μέτωπο του Κουρδικού. Αντιθέτως, υιοθέτησε μία πολιτική προσέγγισης με το σύνθημα "Τούρκοι και Κούρδοι παιδιά των Οθωμανών". Η εν λόγω πολιτική που ιδεολογικά ταίριαζε με τη νεοοθωμανική ιδεολογία του Ερντογάν είχε σημαντικά αποτελέσματα,

αφού ένα σημαντικό τμήμα των Κούρδων στήριξε το AKP, με τη λογική το "μη χείρον βέλτιστον".

Όταν ο Ερντογάν επικράτησε στον πόλεμο εναντίον του βαθέους κράτους και για να περάσει τις συνταγματικές αλλαγές που ήθελε προσπάθησε να δελεάσει τους Κούρδους για να τον ψηφίσουν και σε σημαντικό βαθμό το κατάφερε. Όταν, όμως, οι Κούρδοι ψήφισαν μαζικά το δικό τους κόμμα και δεν έπαιξαν το παιχνίδι του, άλλαξε γραμμή πλεύσης και επιδόθηκε σε άγρια καταστολή. Φυλάκισε όχι μόνο μαχητές του PKK, αλλά και στελέχη του νόμιμου κοινοβουλευτικού κουρδικού κόμματος, με πρώτον τον ηγέτη του με κατηγορίες για "υποστήριξη της τρομοκρατίας".

Ο λόγος που ο Ερντογάν το τελευταίο διάστημα έκανε ένα εντυπωσιακό άνοιγμα προς το ίδιο το PKK ήταν κυρίως ο φόβος του ότι το Ισραήλ μπορεί να χρησιμοποιήσει το κουρδικό εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα για να αποσταθεροποιήσει το καθεστώς Ερντογάν και κατ' επέκταση να αποδυναμώσει την ίδια την Τουρκία. Επιπροσθέτως, θα ενισχύσει εκλογικά τη θέση του, σε μία περίοδο που το έχει ανάγκη για να εξισορροπήσει τη φθορά που έχει και το πολιτικό κόστος από τη φυλάκιση του Ιμάμογλου. Για να μην προκαλέσει, μάλιστα, αντιδράσεις από σκληρούς εθνικιστές, έβαλε τον υπερεθνικιστή πολιτικό σύμμαχό του Μπαχσελί να κάνει το άνοιγμα. Πέραν της γεωπολιτικής απειλής, άλλωστε, το Κουρδικό πίεζε και πιέζει την Τουρκία.

Το καθεστώς Ερντογάν εκμεταλλεύθηκε τρεις παράγοντες για εξωθήσει το PKK σε αυτοδιάλυση:

- Πρώτον, ότι επιχειρησιακά το κουρδικό αντάρτικο είχε αποδυναμωθεί σημαντικά.
- Δεύτερον, ότι για το κουρδικό εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα είναι κρίσιμο να αποφύγει μία μαζική τουρκική στρατιωτική εισβολή στη βορειοανατολική Συρία, η οποία πιθανότατα θα κατέλυε το κουρδικό κρατικό μόρφωμα που υπάρχει εκεί με τη βοήθεια και του καθεστώτος των τζιχαντιστών στη Δαμασκό. Σύμφωνα με πληροφορίες, μάλιστα, ο Τραμπ ώθησε προς αυτή την κατεύθυνση και μόνο επειδή προκάλεσε ανασφάλεια στους Κούρδους με την διαφαινόμενη πρόθεσή του να αποσύρει τους Αμερικανούς στρατιώτες από τη βορειοανατολική Συρία.
- Τρίτον, την καταλυτική πολιτική επιρροή του Οσάλαν. Ο ιστορικός ηγέτης του PKK, ο οποίος είναι σε απομόνωση τα τελευταία 26 χρόνια, είναι ανθρώπινο να θέλει, πλησιάζοντας τα 80, να ζήσει ελεύθερος όσα χρόνια του απομένουν.

Το αποτέλεσμα είναι ότι η αυτοδιάλυση του PKK εκ των πραγμάτων συνιστά μία στρατηγικού χαρακτήρα πολιτική επιτυχία του Ερντογάν, την οποία αναπόφευκτα θα πιστωθεί. Το ζήτημα είναι εάν και κατά πόσο θα τηρήσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει για να αποφυλακίσει τα στελέχη του κουρδικού κόμματος DEM και βεβαίως να επιτρέψει σ' αυτό το κόμμα να δράσει πολιτικά σε συνθήκες ελευθερίας, χωρίς τον πέλεκο της καταστολής. Η κουρδική ηγεσία ήταν βεβαίως σε δυσχερή θέση, αλλά κάνει ένα πολύ τολμηρό βήμα. Θα ανοίξει τον δρόμο για μία νέα πορεία ή θα αποδειχθεί άλμα στο κενό; Την απάντηση θα την δώσουν τα γεγονότα.

<https://slpress.gr/diethni/i-aftodialisi-tou-pkk-o-enoplos-agonas-kai-i-sfirilatisi-kourdikis-ethnikis-sineidisis/>

Μονή Σινά.

Το πρότζεκτ «Μεγάλη Μεταμόρφωση» για την περιοχή με στόχο εκατομμύρια τουρίστες - Τι αποκαλύπτουν αιγυπτιακά ΜΜΕ

Μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα με θέα στο όρος Σινά, ξενοδοχειακά συγκροτήματα και εμπορικά καταστήματα προβλέπει μεταξύ άλλων το σχέδιο της Αιγύπτου για την αναμόρφωση της περιοχής γύρω από την Αγία Αικατερίνη του Σινά

Μόνο τυχαία δεν είναι η χθεσινή απόφαση αιγυπτιακού δικαστηρίου, για τη Μονή της Αγίας Αικατερίνης του Σινά καθώς σχετίζεται εμμέσως και με την επιθυμία συγκεκριμένων κύκλων στην Αίγυπτο οι οποίοι θέλουν να αλλοιώσουν τον χαρακτήρα της και να μετατρέψουν το σημείο σε κέντρο τουριστικής ανάπτυξης.

Παρά τις διαβεβαιώσεις της αιγυπτιακής προεδρίας ότι ο θρησκευτικός χαρακτήρας της Μονής δεν πρόκειται να επηρεαστεί, οι ανησυχίες παραμένουν, καθώς το ιδιοκτησιακό καθεστώς παραμένει θολό. Ωστόσο, η δικαστική απόφαση, καίτοι έπεσε ως κεραυνός εν αιθρία, ουσιαστικά εντάσσεται στο μεγαλύτερο πρότζεκτ «Μεγάλη Μεταμόρφωση» που προωθείται στο πλαίσιο τουριστικής ανάπτυξης για όσους θέλουν πνευματικό, πολιτιστικό και οικολογικό τουρισμό, καθώς η Μονή της Αγίας Αικατερίνης και το Όρος Σινά είναι και οι κύριοι πόλοι έλξης επισκεπτών.

Η συνολική επένδυση εκτιμάται ότι κοστίζει περίπου 320 εκατομμύρια δολάρια, ενώ οι υπεύθυνοι υποστηρίζουν ότι τα σχέδια είναι σύμφωνα με τα πρότυπα της UNESCO, καθώς η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από το 2002. Οι Αρχές έχουν θέσει ως στόχο να προσελκύσουν έως και 30 εκατομμύρια τουρίστες έως το 2028, με τεράστια οφέλη για την αιγυπτιακή οικονομία.

Τι περιλαμβάνει το έργο

Το έργο ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2020. Πλέον, το 90% των προγραμματισμένων εργασιών έχει ολοκληρωθεί, όπως αναφέρουν τα αιγυπτιακά μέσα ενημέρωσης. Τα σχέδια προβλέπουν τη δημιουργία οικοτουριστικών καταλυμάτων και συγκεκριμένα μια μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα με πανοραμική θέα στο όρος Σινά, οικολογικά ξενοδοχεία και παραδοσιακούς ξενώνες, με βάση την αρχιτεκτονική της περιοχής.

Επίσης, προβλέπεται η δημιουργία «Πλατείας της Ειρήνης» που θα περιλαμβάνει μουσείο, συνεδριακό κέντρο, υπαί-

θριο θέατρο, χώρους τέχνης και πολιτισμού.

Στη Ζεϊτούνα, οι υπεύθυνοι σχεδιάζουν τη δημιουργία μιας νέας κατοικημένης περιοχής με 21 ξενοδοχειακά συγκροτήματα και 546 νέες κατοικίες, ενώ προβλέπονται εργασίες ανάπλασης και ενίσχυσης της παλιάς πόλης, δημιουργία εμπορικών καταστημάτων, όπως και αποκατάσταση παλιών κτιρίων και παραδοσιακών οικισμών.

Για το μοναστήρι

Ειδικές προβλέψεις υπάρχουν και για τη Μονή. Η «Μεγάλη Μεταμόρφωση» περιλαμβάνει την κατασκευή ενός νέου κέντρου επισκεπτών στην πλατεία της Ιερής Κοιλιάδας, που θα λειτουργεί ως σημείο υποδοχής και καθοδήγησης τουριστών. Το κέντρο θα παρέχει στους επισκέπτες υπηρεσίες όπως γραφεία κρατήσεων, καφετέρια και πλανητάριο με προβολή τρισδιάστατων ταινιών για την πνευματική σημασία της περιοχής.

Βελτιώσεις θα γίνουν και στον τομέα των μεταφορών. Για να διευκολύνουν την πρόσβαση, οι εμπνευστές του σχεδίου προέβλεψαν ηλεκτρικά οχήματα και δημιουργία πεζοδρόμων.

Υποδομές και περιβάλλον

Πέραν των ξενοδοχείων, η «Μεγάλη Μεταμόρφωση» προβλέπει σημαντικές αναβαθμίσεις στις υποδομές. Το Διεθνές Αεροδρόμιο θα επεκταθεί για να φιλοξενήσει τις εμπορικές πτήσεις, βελτιώνοντας την προσβασιμότητα των επίδοξων επισκεπτών.

Ειδική μέριμνα υπάρχει και για θέματα περιβάλλοντος, καθώς οι εμπνευστές θέλουν τη διατήρηση του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Μεταξύ άλλων προβλέπεται επαναχρησιμοποίηση των υπόγειων υδάτων, μέτρα προστασίας από τις πλημμύρες και η ενσωμάτωση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και του πολιτισμού των Βεδουίνων στις νέες οικιστικές και εμπορικές περιοχές.

Με πληροφορίες από egyptindependent.com, dailynewsegyp.com

<https://www.protothema.gr/world/article/1647559/moni-sina-i-aiguptos-thelei-na-ftiaxei-mia-thriskoitiki-disneilad-to-megalilepivolo-protzekt-megali-metamorfosi/>

Η Ελληνική στρατιωτική ιατρική στον Τρωϊκό Πόλεμο: Οργανωτικές και διοικητικές δομές περίθαλψης

Της Μαγδαληνής Ν. Χαρδά

Οικονομολόγου-Ερευνητριάς-Μελετητριάς Πανεπιστημίου Πατρών

Ο Γάιος Πλίνιος Σεκούνδος, ρωμαίος συγγραφέας, φυσιοδίφης, φιλόσοφος καθώς και στρατιωτικός και ναυτικός διοικητής των πρώτων χρόνων της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, υποστήριζε ότι “πολύαριθμοι λαοί εβίωσαν χωρίς ιατρούς, αλλά κανένας χωρίς ιατρική”.

Η στρατιωτική ιατρική και η χειρουργική στους πολέμους απαντάται στα βάθη των αιώνων και είναι τόσο αρχαίες όσο είναι οι πόλεμοι και η ίδια η ανθρωπότητα, δοθέντος ότι είναι έμφυτο στον άνθρωπο να παρέχει βοήθεια και περίθαλψη στους νοσούντες συνανθρώπους τους.

Στα πρώτα στάδια της εξελικτικής πορείας της ανθρωπότητας, αν κάποιος υπόκειτο σε εξάρθρωση ή κάταγμα, τότε κάποιος άλλος θα συνέδραμε τον τραυματία για την ανάταξη του εξarthρήματος ή του κατάγματος και για το λόγο αυτό θεωρείται ότι η χειρουργική προηγήθηκε αδιαμφισβήτητη της γενικής ιατρικής.

Ενώ στις απαρχές των αρχαίων πολιτισμών η προσφορά φροντίδας προς τους τραυματίες των μαχών εξασφαλιζονταν από κάποιους εκ των συμπολεμιστών τους ή οι ίδιοι οι τραυματίες επιμελούνταν των τραυμάτων τους με όποια πενιχρά μέσα και γνώσεις διέθεταν, με την πάροδο των αιώνων και την προαγωγή του πολιτισμού άρχισαν να εμφανίζονται στα εμπόλεμα αρχαία στρατεύματα οι πρώτοι ιατροί οι οποίοι διέθεταν εμπειρικές ιατρικές γνώσεις αλλά ήσαν ταυτόχρονα και μαχητές.

Στην Ιλιάδα, μάχες και μονομαχίες εξιστορούνται με άφθονες λεπτομέρειες. Ειδικότερα, οι πληγές και οι τραυματισμοί περιγράφονται αρκετά λεπτομερώς, έτσι ώστε ορισμένοι μελετητές εκφράζουν την άποψη ότι ο ίδιος ο Όμηρος είχε ιατρικό υπόβαθρο και ότι ο ίδιος υπήρξε μάρτυρας πολλών μαχών, αλλά και ότι είχε βαθιά γνώση του πολέμου και των συνεπειών του ή ακόμα και ότι θα μπορούσε να είχε λάβει μέρος στον τρωϊκό πόλεμο ως στρατιωτικός ιατρός.

Η Ιλιάδα προσφέρει λεπτομερείς περιγραφές πολεμικών τραυμάτων και με ακριβείς ανατομικές αναφορές και για το λόγο αυτό θεωρείται όχι μόνο ως η αρχαιότερη χειρουργική αναφορά κατά τη διάρκεια ενός πολέμου, αλλά και ως το πρώτο στην ιστορία μητρώο πολεμικών τραυμάτων.

Το ευρύ φάσμα των περιγραφόμενων τραυματισμών εκτείνεται τόσο ως προς το είδος των όπλων που τους προκαλούν, όσο και ως προς την σοβαρότητα των ίδιων των τραυμάτων.

Ο οπλισμός των Ομηρικών πολεμιστών, αμυντικός και επιθετικός, ευθυνόταν για την ποικιλία, τη σοβαρότητα και το είδος των τραυμάτων. Ο αμυντικός εξοπλισμός περιλάμβανε το κράνος, την ασπίδα, τον θώρακα και τις περικνημίδες, ενώ ο επιθετικός περιλάμβανε τα αγχέμαχα και τα εκηβόλα όπλα. Αγχέμαχα όπλα ήταν το δόρυ, ο πέλεκυς, το ξίφος και το εγχέριδιο, ενώ ο εκηβόλος εξοπλισμός περιλάμβανε το ακόντιο, το τόξο και τη σφενδόνη.

Έχει υπολογισθεί ότι 91,8 Joule ενέργειας κρούσης είναι αρκετά για να θραύσουν οποιοδήποτε οστό του ανθρώπινου σώματος, εκτός από εκείνα του κρανίου. Έτσι, το πλήγμα από ρόπαλο που καταφερόταν στα πλευρά ενός θωρακισμένου με πανοπλία πολεμιστή έφτανε τα 137 Joule ενέργειας κρούσης, από ακόντιο 91 Joule, από πέλεκυ 95,6 Joule, από ξίφος 105 Joule και από δόρυ 96 Joule και συνεπώς, μπορούσε εύκολα να προκαλέσει κατάγματα στα οστά που θα ήταν ικανά να τον αφήσουν εκτεθειμένο σε επόμενο θανάσιμο πλήγμα. Εξ' άλλου, τα κατάγματα αποτελούσαν την κυριότερη αιτία τραυματισμού για τους ιππείς οι οποίοι συχνά, κατά τη διάρκεια της μάχης, έπεφταν από τα άλογά τους ή από τα άρματα.

Οι Maria Chicco και Giovanni D. Tebala (2021) ανέλυσαν 148 περιπτώσεις τραυμάτων που αναφέρονται στην Ιλιάδα και προέκυψε ότι η πλειονότητα των τραυμάτων (73,6%) αφορούσε Τρώες πολεμιστές, ενώ ο πιο συχνός παράγοντας τραυματισμού ήταν οι λόγχες δοράτων (71%). Η συνολική θνησιμότητα ήταν 84,5% και εμφανίζεται υψηλότερη στο πεδίο των Τρώων (90,8%) έναντι 61,5% στο πεδίο των Ελλήνων. Σε σύγκριση με τους Έλληνες, οι Τρώες είχαν περισσότερα τραύματα στον κορμό, ενώ οι Αχαιοί είχαν περισσότερα τραύματα στα άκρα και στους επιφανειακούς ιστούς. Ωστόσο, και για τις δύο πλευρές, τα πλέον θανατηφόρα τραύματα εντοπίζονται κυρίως στο κεφάλι και στον κορμό.

Στην Ιλιάδα αποκαλύπτονται οι οργανωτικές και διοικητικές δομές διάσωσης των λαβωμένων στρατιωτών με άμεση ιατρική φροντίδα στο πεδίο της μάχης και μεταφορά αυτών στα μετόπισθεν για νοσηλεία στα χειρουργεία εκστρατείας (κλισίας), έτσι ώστε κανείς, κατά το δυνατόν, να μην εγκαταλείπεται αβοήθητος ή απερίθαπτος.

Οι τραυματίες αποσύρονταν από το πεδίο της μάχης είτε μόνοι τους, είτε υποβασταζόμενοι από τους συντρόφους τους όταν η απόσταση από τις κλισίες ήταν σχετικά μικρή, είτε μεταφερόμενοι με άρματα – φορεία που βρίσκονταν στα μετόπισθεν και η απόσταση που έπρεπε να διανυθεί ήταν σχετικά μεγάλη.

Στην Ιλιάδα, χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις διακομιδής τραυματισμένων ηρώων όπως του Αγαμέμνονα, του Διομήδη, του Οδυσσέα και του ίδιου του αρχίατρου του στρατεύματος, Μαχάονα. Ο Αγαμέμνων τραυματίζεται στο χέρι από το δόρυ του Τρώα Κώννα και μη μπορώντας να συνεχίσει να μάχεται, ανέβηκε στο άρμα δίνοντας εντολή στον ηνίοχο να τον μεταφέρει στα πλοία για να του φροντίσουν το τραύμα: “ὅς δ' ἴφρον δ' ἰνόρουσε, καὶ ἰνόχῃ ἵπέτελλε νηυσὶν ἵπι γλαφυρῶσιν ἰλαυνέμεν” (Ιλ. Α 273-274). Ο Διομήδης μετά τον τραυματισμό του στο δεξί πόδι από το βέλος του Πάρη, εγκατέλειψε το πεδίο της μάχης με άρμα και οδηγήθηκε στα πλοία για ιατρική φροντίδα (Ιλ. Α 397-400). Όταν ο Οδυσσέας τραυματίστηκε στα πλευρά από το δόρυ του Σώκου, έσπευσαν σε βοήθεια ο Αϊάντας ο Τελαμώνιος και ο Μενέλαος. Ο Αϊάντας προστάτευε με την ασπίδα του τον τραυματισμένο Οδυσσέα, ενώ ο Μενέλαος, υποβαστά-

ζοντάς τον, τον απομάκρυνε από το μαχόμενο πλήθος και τον οδήγησε στο άρμα για να μεταφερθεί με ασφάλεια μακριά από το πεδίο της μάχης: “Αἶας δ’ ἠγγύθεν ἔλθε φέρων σάκος ὅτε πύργον, στίλβον παρῆς· Τρῆες δὲ διέτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος. ἵτοι τὸν Μενέλαος ἱρήϊος ἔξαγ’ ἠμίλου χειρὶς ὄχων, εἰς θεράπων σχεδὸν ἔλασεν ἵππους” (Ιλ. Α 485-488). Ο σοβαρά τραυματισμένος Ευρύπυλος, μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο υποβασταζόμενος από τον Πάτροκλο ο οποίος επιμελήθηκε του τραύματος: “ἰ, καὶ ἵππῳ στέρνοιο λαβὼν ἔγχε ποιμένα λαὸν ἐς κλισίην” (Ιλ. Α 842-843). Ο Μαχάων τραυματίστηκε από τον Πάρη και μεταφέρθηκε με το άρμα του Νέστορα από το πεδίο της μάχης στη σκηνή για ιατρική φροντίδα (Ιλ. Α 510-520).

Υπήρχε όμως και ένα είδος “παραϊατρικού προσωπικού” στο οποίο ανήκαν και οι δύο Έλληνες πολεμιστές Μηκιστεῖς και Αλάστωρ οι οποίοι είχαν καθήκον να προσφέρουν τις πρώτες βοήθειες στους τραυματισμένους συμπολεμιστές και να τους μεταφέρουν από το πεδίο της μάχης στο στρατόπεδο προκειμένου να τύχουν της απαραίτητης ιατρικής φροντίδας, όπως στην περίπτωση του τραυματισμού του Τεύκρου από τον Έκτορα (Θ 332-334) και του Ιππασίου Υψήνορα από τον Τρώα Δηϊφοβο (Ν 421-423).

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι σε μια εκστρατεία τόσο μεγάλης κλίμακας, όπως αυτή που οργάνωσαν οι Έλληνες για την κατάληψη της Τροίας, η παρουσία γιατρών θα ήταν προφανώς κάτι παραπάνω από απαραίτητη. Η παρουσία ιατρών στον τρωικό πόλεμο περιγράφεται, εκτός από την Ιλιάδα, και σε άλλα μεταγενέστερα αρχαία κείμενα, ενώ σε πλήθος αρχαίων αγγείων και άλλων μνημείων απεικονίζονται οι ιατροί ή και οι ήρωες ή ακόμη και οι ηγήτορες του στρατεύματος να επιμελούνται με προσοχή και φιλοκαλία τις πληγές των τραυματιών τόσο στο πεδίο της μάχης, όσο και στα “νοσοκομειακά” παραπήγματα, στα μετόπισθεν. Πολλοί δε από τους Έλληνες πολεμιστές διέθεταν τις απαραίτητες γνώσεις για την παροχή πρώτων βοηθειών στους ελαφρά τραυματισμένους συμπολεμιστές τους στο πεδίο της μάχης.

Στην Ιλιάδα αναφέρεται ότι στην εκστρατεία των Ελλήνων στην Τροία υπήρχαν πολλοί ιατροί, οι οποίοι ήσαν παράλληλα και μαχητές, αλλά μεταξύ όλων αυτών εξέχουσα θέση κατείχαν οι δυο γιοί του Ασκληπιού, Μαχάων και Ποδαλείριος οι οποίοι είχαν διδαχθεί από τον πατέρα τους την ιατρική τέχνη και θεωρούνται ως οι πρώτοι κατ’ εξοχήν στρατιωτικοί ιατροί.

Ο Μαχάων και ο Ποδαλείριος, συμμετείχαν στον τρωικό πόλεμο τόσο ως επικεφαλής ιατροί στις τάξεις του ελληνικού εκστρατευτικού σώματος, όσο και ως μαχητές και διοικητές του στρατού της Τρίκκης, της Οιχαλίας και της Ιθώμης που οδήγησαν στην Τροία «άγοντες τριάκοντα λαμπρά πλοία» με 1.500 πολεμιστές. Οι δυο αδελφοί, ως οι πρώτοι στον κόσμο στρατιωτικοί ιατροί, πρόσφεραν πολλές υπηρεσίες, ιδίως περιποιούμενοι τους ασθενείς και τραυματίες με «επωδάς», με φάρμακα από βότανα για την απολύμανση και επούλωση των πληγών καθώς και με χειρουργικές επεμβάσεις, κυρίως για την εξαγωγή βελών, την αντιμετώπιση καταγμάτων, αλλά και την διακοπή της αιμορραγίας.

Ο Μαχάων ασκούσε την χειρουργική και η σκηνή του θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα πλήρως εξοπλισμένο στρατιωτικό νοσοκομείο εκστρατείας της ομηρικής εποχής. Ο Ποδαλείριος ήταν γνώστης της “επιμελουμένης τα εσωτερικά νοσήματα” ιατρικής και θεράπευε τις «αόρατες πληγές», ακόμη και εκείνες της ψυχής.

Ο Μαχάων μαχόμενος επί κεφαλής των ανδρών του, με εντολή του Αγαμέμνονα, προστρέχει εσπευσμένα στον τόπο τραυματισμού του βασιλιά Μενέλαου και, αφού εξέτασε την πληγή, αμέσως επιμελήθηκε του θωρακικού τραύματος με εξαλκυσμό του βέλους που είχε εξαπολύσει εναντίον του ο Πάνδαρος, καθαρισμό της πληγής, εκμύζηση των τραυματικών εκκρίματων, επίταση του τραύματος με παυσίπονα και θεραπευτικά βότανα προκειμένου να ελεγχθεί η αιμορραγία και να εξασφαλισθεί η αντισηψία και η επούλωση και τέλος, προέβη στην επίδεση της πληγής με επιδέσμους, σώζοντας έτσι τη ζωή του βασιλιά Μενέλαου (Δ 193-219).

Ο ιστοριογράφος Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς αναφέρει ότι ο Μαχάων θεράπευσε και “τον εκ Λήμνου εις Τροίαν αχθέντα” βασιλιά Φιλοκτήτη, που τον είχε δαγκώσει φίδι στο πόδι, αφαιρώντας τις σάπιες σάρκες από την πληγή, εκπλύνοντας αυτή με οίνο και επιθέτοντας βότανα στη σηπτική πληγή.

Ο Ποδαλείριος ήταν αυτός που διέγινωσε την μανιοκατάθλιψη του Αίαντα. Στο άλλο έργο από την παράδοση των Κυκλίων Επών, στο Ιλίου Πέρισις, αναφέρεται ότι ο Ποδαλείριος προχώρησε στην διάγνωση της μανίας που κατέλαβε τον Αίαντα, αξιολογώντας την λάμψη των ματιών του. Η μανία του Αίαντα περιγράφεται και από τον Σοφοκλή στο έργο του “Αἶας”, με στοιχεία του βλέμματος: “ἰγὼ σφῷ πείργω, δυσφόρους ἵππῳ ἴμμασι γνώμας βαλοῖσα τῆς ἰνυκέστου χαρῆς” (στχ. 51-52).

Ο Αχιλλέας και ο Πάτροκλος είχαν λάβει ιατρική εκπαίδευση. Οι ιατρικές γνώσεις του Αχιλλέα οφείλονται στην εκπαίδευση που ο ίδιος έλαβε από τον Κένταυρο Χείρωνα. Ο Αχιλλέας θεράπευσε τον Τήλεφο απλώνοντας στην πληγή ρινίσματα χαλκού από το δόρυ του. Σήμερα, από δημοσιευμένες μελέτες γνωρίζουμε ότι τα ρινίσματα χαλκού όταν τοποθετηθούν στην επιφάνεια μιας πληγής μπορούν να δημιουργήσουν στατικό ηλεκτρισμό ο οποίος έχει μικροβιοκτόνες ιδιότητες. Ο Αχιλλέας μετέφερε τις γνώσεις του στον Πάτροκλο.

Οι ιατρικές ικανότητες του Αχιλλέα και του Πάτροκλου περιγράφονται στην Ιλιάδα, όπου ο Ευρύπυλος, τραυματισμένος στο μηρό από βέλος του Πάρη, ζητά από τον Πάτροκλο να του σώσει τη ζωή μεταφέροντάς στις κλισίες προκειμένου να του αφαιρέσει το βέλος, να του ξεπλύνει το αίμα με χλιαρό νερό και να τοποθετήσει τα απαραίτητα φάρμακα στην πληγή, όπως είχε διδαχθεί από τον Αχιλλέα, επειδή οι δύο εξέχοντες ιατροί δεν ήσαν διαθέσιμοι καθόσον ο μεν Μαχάων νοσηλευόταν και αυτός τραυματισμένος, ο δε Ποδαλείριος πολεμούσε τους Τρώες στο πεδίο της μάχης: “ἀλλ’ ἐμὲ μὲν σύ σάωσον ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν, μηροῦ δ’ ἔταμ’ οἰστόν, ἀπ’ αὐτοῦ δ’ αἶμα κεκλαινόν νίξ’ ὕδατι λιαρῶ, ἐπὶ δ’ ἥπια φάρμακα πάσσε εσθλά, σε προτίφασιν Αχιλλῆος δεδιδᾶσθαι, ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιοτάτος Κενταύρων· ἦητροῦ μιν γῆρ Ποδαλείριος ὅδ’ Μαχάων, τὸν μιν ἔνῳ κλισίῃσιν ἴομαι ὄλκος ὄχοντα, χρῆζοντα καὶ αἰτῶν ἰμύμονος ἦητρος, κεῖσθαι· ὃ δὲ πεδὶ Τρώων μένει ἔξιν ὀρη” (Α 828-836). Τότε, ο Πάτροκλος υποβαστάζοντας τον Ευρύπυλο τον οδήγησε στη σκηνή του και όταν ο υπηρέτης του Ευρύπυλου τους αντίκρισε, άπλωσε αμέσως δέρματα βοδιών και εκεί τον ξάπλωσε ο Πάτροκλος που με το μαχαίρι έκανε τομή στο μηρό και αφαίρεσε το βέλος που του προξενούσε οξύ πόνο. Έπειτα, ξέπλυνε με χλιαρό νερό το αίμα από την πληγή και την επάλειψε με καταπραϋντική “πικρή ρίζα”, αφού προηγουμένως την κονιορτοποίησε με τα χέρια, και έτσι το αίμα έπαψε να τρέχει, η πληγή

στέγνωσε και σταμάτησαν οι πόνοι (Λ 842-848).

Στην Ιλιάδα αναφέρονται και άλλοι ήρωες, όπως ο Σθέ-
νελος, ο Διομήδης, ο Νέστωρ και ο
Ιδομενέας οι οποίοι διέθεταν ιατρικές γνώσεις και είχαν την δυ-
νατότητα να παρέχουν ιατρική φροντίδα στους συμπολεμιστές
τους. Ο Σθένελος αφαίρεσε το βέλος από τον ώμο του Διο-
μήδη όταν αυτός κτυπήθηκε από τον Πάνδαρο: “Σθένελος δ' καθ'
ἵππων ἄλτο χαμῖξε, πῖρ δ' στίς βέλος ἔκ' διαμπερὶς ἔξερυσ' ἴμου”
(Ε 111-112).

Ο Ιδομενέας διέθετε εξειδικευμένες ιατρικές γνώσεις που
σχετίζονται με την αντιμετώπιση των τραυμάτων. Διαφωτιστικό
προς τούτο είναι το χωρίο της Ιλιάδας όπου ο Ιδομενέας, αφού
πρώτα επιθεώρησε το τραύμα συμπολεμιστή του, στη συνέχεια
δίνει οδηγίες στους γιατρούς του στρατοπέδου προκειμένου να
επιμεληθούν του τραύματος: “ὅ δ' ἡτροὺς ἵππεϊλας ἴεν ἔς κλισίην”
(Ν 213-214).

Ο Νέστορας στη σκηνή του, μαζί με την Εκαμήδη, επι-
μελήθηκε του τραύματος στον δεξιό ώμο του Μαχάονα, που προ-
κλήθηκε από το βέλος του Πάρη: “Νέστορα δ' ἔκ πολέμοιο φέρον
Νηληϊαὶ ἵπποι ἔδρυσαι, ἔγον δ' Μαχάονα ποιμένα λαῖν” (Λ 597-
598).

Όταν στη μάχη πληγώνεται στον δεξιό ώμο ο Μαχάων,
από το βέλος που εξαπέλυσε εναντίον του ο Πάρις, ο Ιδομενέας
παρακαλεί τον Νέστορα να τον μεταφέρει με το άρμα του εκτός
του πεδίου της μάχης, ώστε στο ελληνικό στρατόπεδο να
του παρασχεθούν οι απαραίτητες ιατρικές φροντίδες, επειδή
όλοι ανεγνώριζαν όχι μόνο την ανδρεία του στη μάχη, αλλά και
επειδή ο Μαχάων θεωρείτο και εξαιρετικά χρήσιμος, περισσό-
τερο από πολλούς άλλους, για τις αναντικατάστατες ιατρικές υπη-
ρεσίες του στο στράτευμα. Η κρισιμότητα δε αυτής της
κατάστασης περιγράφεται με τους στίχους (Λ 505-509): Ω Νέ-
στωρ Νηληιάδη, μέγα κύδος Αχαιών, άγρει, σών οχέων επιβή-
σεω, πάρ δε Μαχάων βαινέτω, ες νῆας δε τάχιστ' έχε μώνυχας
ἵππους· ἡτρός γαρ ανήρ πολλών αντάξιος άλλων ιούς τ' εκτά-
μνειν επί τ' ήπια φάρμακα πάσσειν.

Η ύπαρξη πολλών ιατρών στο ελληνικό εκστρατευτικό
σώμα, δηλαδή πλην του Μαχάονα, του Ποδαλείριου και των προ-
αναφερθέντων Ομηρικών ηρώων, αποδεικνύεται από το χαρα-
κτηριστικό εδάφιο της Ιλιάδας όπου ο Πάτροκλος, στην απέλπιδα
προσπάθειά του να πείσει τον Αχιλλέα να αφήσει το πείσμα του
και να μπει επιτέλους στη μάχη κατά των Τρώων, επικαλείται την
μεγάλη πίεση που δέχονται οι έλληνες πολεμιστές από τους
Τρώες, την ώρα που βρίσκονται ταυτόχρονα τραυματισμένοι και
εκτός μάχης ο Διομήδης, ο Οδυσσεύς, ο Αγαμέμνωνας και ο Ευ-
ρύπυλος και τα τραύματά τους φροντίζουν οι γιατροί
(στον πληθυντικό): “βέβληται μὲν ἑ Τυδεΐδης κρατερὸς Διομήδης,
οἴτασται δ' ἔδυσσεὺς δουρικλυτὸς ἔδ' ἀγαμέμνων, βέβληται δ' καὶ
Εὐρύπυλος κατὰ μηρὶν ἴιστι. τοῖς μὲν τ' ἡτροὶ πολυφάρμακοι
ἔμφιπνέονται ἄλκε' κειόμενοι” (Π 25-29).

Στην Ιλιάδα περιγράφεται επίσης και η ενασχόληση
γυναικών με την υγεία και τη νοσηλευτική, όπως η Αγαμήδη,
θυγατέρα του βασιλιά Αυγεία, η οποία ήταν γνώστης όλων των

θεραπευτικών βοτάνων της γης: “γαμβρὸς δ' ἴν Αὐγείαιο, πρεσβυ-
τάτην δ' θύγατρ' εἶχε ξανθὴν ἀγαμήδην, ἣ τόσα φάρμακα ἔδῃ ἴσα
τρέφει εἴρεῖα χθών” (Λ 739-741), η τρωαδίτισσα Εκαμήδη, κόρη
του βασιλέα της Τενέδου Αρσινόου, αιχμάλωτη και παλλακίδα
του Νέστορα, η οποία φρόντισε το τραύμα του Μαχάονα: “ἄλλ'
σὺ μὲν νῦν πῖνε καθήμενος αἰθοπα οἶνον εἰς ἣ κε θερμὸν λοετρὸν
ὑπλόκαμος ἑκαμήδη θερμήνῃ καὶ λούσῃ ἵππο βρότον αἵματόεντα”
(Ξ 5-7), καθώς και η Ελένη της Σπάρτης η οποία διδάχτηκε τα
μυστικά των φαρμάκων και των βοτάνων έχοντας μαθητεύσει
στην Αίγυπτο δίπλα στην βασίλισσα και φημισμένη थे-
ραπεύτρια Πολυδάμνα: “ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἰνόησ' ἑλένη Διὸς ἑκγεγαυῖα·
αὐτίκ' ἔρ' εἰς οἶνον βάλε φάρμακον, ἔνθεν ἵππινον, νηπενθές τ'
ἰχολόν τε, κακὴν ἵππληθον ἵπάντων” (Οδ. Δ 219-
221).

Από τις περιγραφές της Ιλιάδας συνάγεται το συμπέρα-
σμα ότι οι Τρώες είχαν ιδιαίτερα φτωχή ιατρική περίθαλψη σε
σύγκριση με αυτή των Ελλήνων. Η σχεδόν πλήρης απουσία ια-
τρικής περίθαλψης στο Τρωικό στρατόπεδο αποδεικνύεται από
τα λόγια του Έκτορα προς τους συμπολεμιστές του: όποιος από
εσάς πληγεί στη μάχη θα αφευθεί στη δική του μοίρα ακόμα κι αν
αυτή είναι ο θάνατος: “ἔς δ' κεν μῦλων βλῦμενος ἔκ τυτπεὶς θῖνατον
καὶ πῖπτον πῖπσσι τεθνῶτω” (Ο 494-496).

Συνοψίζοντας, μετά την μεταφορά των τραυματιών στις
κλισίες, οι ιατρικές υπηρεσίες στο ελληνικό στρατόπεδο άρχιζαν
με την “επί βοείων δερμάτων” κατάκλιση του τραυματία: “θε-
ράπων δ' ἔδιν ἑπέχευε βοείας” (Λ 843), την δια ψηλαφήσεως
κλινική εξέταση του τραύματος και στη συνέχεια ο ιατρός (ἡτῖρ)
προχωρούσε στη διάγνωση, στη χειρουργική επέμβαση για τον
εξελκυσμό του εμπεπαρμένου βέλους ή οποιουδήποτε θραύσμα-
τος όπλου, στον καθαρισμό της τραυματικής επιφάνειας, στην
έκπλυση αυτής με χλιαρό νερό, στην εκμύζηση του αίματος και
επίσχεση της αιμορραγίας με τοποθέτηση επί της πληγῆς βοτά-
νων με αντισηπτικές και παυσίπονες ιδιότητες: “ἄλκος δ' ἡτῖρ
ἵπιμάσσειται δ' ἵπιθήσει φάρμαχ' ἣ κεν παύσῃσι μελαινάων
ἔδυνάων” (Δ 190-191), “ἵπ' αὖτο δ' αἶμα κελαινὸν νίζ' ἔδατι λιαρῖ,
ἵπ' δ' ἴζαν βάλε πικρὸν χερσὶ διατρίψας ἔδυνήφατον, ἣ οἱ ἵπάσας
ἴσχ' ἔδυνας· τῷ μὲν ἄλκος ἑτέρσετο, παύσατο δ' αἶμα” (Λ 846-848).
Τέλος, τα τραύματα επιδέονταν με χειρουργικούς επιδέσμους:
“αὐτὸν δ' ξυνέδησεν ὑστρεφεῖ οἷς ῥώτ' σφενδόν, ἔν ῥα οἱ θερά-
πων ἔχε ποιμένι λαῖν” (Ν 599-600).

Στην Ιλιάδα παρουσιάζονται οι οργανωτικές και διοικη-
τικές αρχές περίθαλψης στο πεδίο της μάχης και περιγράφεται
μια δομή που μοιάζει σε αρχές με αυτή της σύγχρονης εποχής.
Ο πολύ σημαντικός ρόλος των ιατρών, των νοσηλευτών, των
τραυματιοφορέων, του στρατιωτικού νοσοκομείου εκστρατείας
(κλισίες), της διαχείρισης του τραύματος, αλλά και ο αποκλει-
στικός ρόλος ενός αρχιάτρου και ταυτόχρονα “ειδικού χειρουρ-
γοῦ τραύματος”, αντιπροσωπεύουν τα πρώτα βήματα της
ανθρωπότητας στην πορεία δημιουργίας των στρατιωτικών συ-
στημάτων υγείας που υπάρχουν σήμερα, θέτοντας παράλληλα
τα θεμέλια των μεταγενέστερων επιστημών υγείας.

«Ανὴρ ἀριστεύων αἰὲν ἐν ἀγῶνι φαίνεται»

(Ο άριστος άνδρας πάντα στη μάχη ξεχωρίζει)
Η αξία αποκαλύπτεται στην πράξη.

Οικονομική αυτάρκεια-Εταιρική παγκοσμιοποίηση-Δίδυμα ελλείμματα

Του Χρήστου Κανελλόπουλου

Η νέα διοίκηση των ΗΠΑ, αμφισβητεί με πολύ επιθετικό τρόπο το οικονομικό μοντέλο πάνω στο οποίο βασίστηκε το παγκόσμιο εμπόριο τουλάχιστον μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Για αυτό έχει επιβάλει δασμούς στην Κίνα, πάγωσε για 90 ημέρες τους δασμούς που επέβαλε την πρώτη εβδομάδα του Απριλίου και έχει ανακοινώσει ότι θα επιβάλει επιπρόσθετους / ανταποδοτικούς δασμούς σε προϊόντα όπως χάλυβα και αλουμίνιο. Θεμελιώδης αρχή της οικονομικής επιστήμης είναι η αυτάρκεια, στην οποία το μεγαλύτερο μέρος των οικονομολόγων παγκοσμίως, έδειχνε να μη λαμβάνει σοβαρά υπόψη στις οικονομικές αναλύσεις του διότι, έδινε ενδεχομένως με τρόπο αιρετικό έμφαση στα οφέλη του συγκεκριμένου τρόπου παγκοσμιοποίησης. Ήταν απολύτως σωστή αυτή η προσέγγιση και τι αποτελέσματα έχει παράξει;

1. Οικονομική Αυτάρκεια

Κάθε οικονομική μονάδα, θα πρέπει να παράγει περισσότερα από ό,τι καταναλώνει. Ενδεχομένως, να υπάρξουν χρονικά διαστήματα όπου, η κατανάλωση ενός νοικοκυριού μπορεί να υπερβαίνει το εισόδημα του, οι συνολικές υποχρεώσεις μιας επιχείρησης να υπερβαίνουν την καθαρή της θέση, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το δημοσιονομικό ισοζύγιο μια χώρας να είναι ελλειμματικά. Όμως, μια υγιής οικονομική μονάδα θα πρέπει να έχει ως αρχή την οικονομική της αυτάρκεια εάν θέλει να είναι βιώσιμη, μακροπρόθεσμα. Σε διαφορετική περίπτωση, θα απαιτείτε η οικονομική της ευμάρεια, η κοινωνική συνοχή και η ασφάλεια της.

2. Εταιρική Παγκοσμιοποίηση

Οι ΗΠΑ χρησιμοποίησαν την παγκοσμιοποίηση για να αυξήσουν την πολιτική και οικονομική επιρροή τους στην παγκόσμια γεωστратηγική σκακιέρα. Στήριξαν αυτή την επιδίωξη, στη θεωρία που επικράτησε την τρίτη δεκαετία του εικοστού αιώνα που όριζε ότι, το ελεύθερο εμπόριο δύναται να περιορίσει τη δημιουργία διενέξεων και πολέμων μεταξύ των χωρών, και παράλληλα οδηγεί σε μείωση της παγκόσμιας φτώχειας.

Η στρατηγική απόφαση των ΗΠΑ το 1972, επί προεδρίας κ. Τζίμι Κάρτερ και υπουργό εξωτερικών τον κ. Χένρι Κίσινγκερ, να προσεγγίσουν πολιτικά την Κίνα για να αποδυναμώσουν την Σοβιετική Ένωση, δημιούργησε μοναδική ευκαιρία για τις αμερικάνικες επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν την αχανή πληθυσμιακή κινέζικη αγορά, και ήταν το έναυσμα για την οικονομική γιγάντωση της Κίνας.

Έτσι, το ελεύθερο εμπόριο μετεξελίχθηκε υπό μορφή «εταιρικής παγκοσμιοποίησης» όπου οι αμερικάνικες επιχειρήσεις έγιναν παγκόσμιοι οικονομικοί κολοσσοί αξιοποιώντας το φθινόγερμα εργατικό δυναμικό κυρίως της Κίνας αλλά και άλλων αναδυόμενων οικονομιών εν συνεχεία. Έτσι είχαν τη δυνατότητα να παράγουν με πολύ χαμηλό κόστος, απολαμβάνοντας ένα δυσανάλογα μεγάλο περιθώριο κέρδους το οποίο αυξανόταν με το πέρασμα των ετών και την μετατροπή των αγορών από ανταγωνιστικές σε ολιγοπωλιακές.

Ένα παράδειγμα ολιγοπωλιακής αγοράς είναι αυτό της φαρμακοβιομηχανίας. Σύμφωνα με την καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Βίρτσμπουργκ, κ. Ουλρίκε Χόλτσγκραμπε ειδικού στη φαρμακευτική χημεία, «Η παραγωγή των συστατικών μεταφέρθηκε στο εξωτερικό, ιδίως στην Κίνα και την Ινδία. Μέσω της μαζικής παραγωγής και της μονοπωλίας τα συστατικά προσφέρονται σε ακόμη χαμηλότερο κόστος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ολόένα και λιγότερες εταιρείες να παίρνουν ολόένα και μεγαλύτερο μερίδιο της παραγωγής. Πλέον εξαρτόμαστε από λίγους παραγωγούς. Και όταν ένας από αυτούς έχει κάποιο πρόβλημα, αυτό μεταφέρεται σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού».

Το σύνθημα φαινόμενο της «εταιρικής παγκοσμιοποίησης»

είναι ότι, η έδρα μιας πολυεθνικής εταιρείας είναι σε διαφορετική χώρα από τη χώρα της παραγωγικής της δραστηριότητας, λόγω φορολογικών κινήτρων (πχ. Ιρλανδία). Όπως προσφάτως δήλωσε στο Bloomberg ο πρόεδρος των ΗΠΑ «Έχουμε ένα τεράστιο έλλειμμα με την Ιρλανδία, επειδή η Ιρλανδία ήταν πολύ έξυπνη. Πήραν τις φαρμακευτικές μας εταιρείες. Σέβομαι πολύ την Ιρλανδία και αυτό που έκαναν. Και θα έπρεπε να είχαν κάνει ακριβώς αυτό που έκαναν, αλλά οι ΗΠΑ δεν θα έπρεπε να αφήσουν να συμβεί αυτό. Αν θέλετε να πουλήσετε οτιδήποτε στις ΗΠΑ, θα σας επιβάλω δασμούς 200%, ώστε να μην μπορέσετε ποτέ να πουλήσετε οτιδήποτε στις Ηνωμένες Πολιτείες».

Η «εταιρική παγκοσμιοποίηση» είναι τόσο εμφανής, αρκεί να αναλογιστούμε ότι υπάρχουν 6 αμερικάνικες εταιρείες που έχουν αθροιστικά κεφαλαιοποίηση περί τα \$ 13 τρις, δηλαδή περίπου στο 45% του ΑΕΠ των ΗΠΑ σε τρέχουσες τιμές, το οποίο ανήλθε στο τέλος το 2024 στα \$ 29,2 τρις σύμφωνα με το Γραφείο Οικονομικής Ανάλυσης της χώρας. Για να αντιληφθούμε το μέγεθος αυτών των εταιρειών θα το θέσουμε διαφορετικά, έχουν αθροιστικά πωλήσεις άνω του \$ 1,2 τρις, όσο περίπου το ΑΕΠ της Ολλανδίας βάσει των δημοσιευμένων ισολογισμών τους. Δηλαδή, έχουν δημιουργηθεί εταιρείες που «ανταγωνίζονται» ολόκληρα ανεπτυγμένα κράτη σε επίπεδα οικονομικών μεγεθών.

Σύμφωνα με έκθεση της Oxfam το 18% του πλούτου προέρχεται από τη μονοπωλιακή εξουσία. Το 60% του πλούτου προέρχεται αθροιστικά από μονοπωλιακή εξουσία κληρονομιά, ολιγαρχικά προνόμια & διαφθορά.

Συνεπώς, κερδισμένοι της «εταιρικής παγκοσμιοποίησης» είναι οι αναδυόμενες αγορές και οι αμερικάνικες πολυεθνικές. Αυτό φαίνεται να αλλάζει και να εμφανίζονται στο προσκήνιο κάποιοι κινέζικοι και ινδικοί κολοσσοί που αμφισβητούν τις αμερικάνικες πολυεθνικές.

Κερδισμένοι είναι και οι κάτοικοι των οικονομικών της Ανατολής σε αντίθεση με τον πληθυσμό του Δυτικού Κόσμου (ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανία Ευρωπαϊκή Ένωση) όπου, η παραγωγική διαδικασία συρρικνώθηκε. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αποβιομηχάνιση, τη συρρίκνωση του βιοτικού επιπέδου, και την αύξηση των διδυμων ελλειμμάτων (τρεχουσών συναλλαγών & δημοσιονομικού ελλείματος) των δυτικών οικονομιών.

3. Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών – Δημοσιονομικό Ισοζύγιο

3.1 Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Χαρακτηριστικό παράδειγμα πως μια χώρα μπορεί να γίνει «καθαρός εισαγωγέας» είναι αυτό των ΗΠΑ. Για την περίοδο 1999 – 2023, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών των ΗΠΑ εμφανίζει συσσωρευμένο έλλειμμα της τάξης των \$ 13,5 τρις, και το εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζει συσσωρευμένο έλλειμμα \$ 15,3 τρις την περίοδο 1984 – 2023, σύμφωνα με το Γραφείο Οικονομικής Ανάλυσης των ΗΠΑ. Το αμερικανικό έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου με την Κίνα ανερχόταν στα \$ 245 δις. το πρώτο δεκάμηνο του 2024, σύμφωνα με τη Αμερικάνικη Στατιστική Υπηρεσία.

3.2 Δημοσιονομικό Ισοζύγιο

Αντίστοιχη είναι και η εικόνα του δημοσιονομικού ισοζυγίου. Το χρέος των ΗΠΑ ήταν \$ 28,7 τρις (98,7% του ΑΕΠ) το 2024, αναμένεται να ανέλθει στο 106% του ΑΕΠ το 2027 και στο 200% το 2047, σύμφωνα με το Γραφείο Λογοδοσίας της Κυβέρνησης. Τα τελευταία 30 χρόνια το χρέος των ΗΠΑ αυξάνεται με διπλάσιο ρυθμό από το ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης της οικονομίας. Στον Πίνακα 1 εμφανίζεται η διαχρονική διάρθρωση του χρέους των ΗΠΑ.

Πίνακας 1: Ομοσπονδιακό Χρέος ΗΠΑ

Κάθε οικονομικό έτος από το 2002, η αμερικάνικη κυβέρνηση εμφανίζει δημοσιονομικό έλλειμμα. Το 2024 το πρωτογενές έλλειμμα ανήλθε στα \$ 950 δις και οι δαπάνες τόκων ανήλθαν στα \$ 882 δις, οι οποίες τριπλασιάστηκαν από το 2017 που ήταν \$ 263 δις.

3.3. Δίδυμα Ελλείμματα

Και γιατί τα δίδυμα ελλείμματα είναι δείκτες οικονομικής ανισορροπίας; Διότι, δημιουργούν συνθήκες ασθενούς οικονομικής ανάπτυξης, μειώνουν τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα και αυτό σημαίνει χαμηλότερη αύξηση μισθών και απώλεια παραγωγικότητας. Επιπρόσθετα, τα υψηλότερα επιτόκια οδηγούν σε χαμηλότερο δανεισμό και αυτό έχει ως αποτέλεσμα μικρότερες καταναλωτικές δαπάνες.

Μια τέτοια εικόνα δηλώνει ότι, η οικονομία είναι μη ανταγωνιστική αφού τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που παράγει δεν έχουν απήχηση στις παγκόσμιες αγορές. Είναι όμως έτσι; Αν οι Ηνωμένες Πολιτείες συγκριθούν με την 3η παγκόσμια οικονομία, την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ΗΠΑ προπορεύονται. Σύμφωνα με την κ. Βαλερί Μινιόν, καθηγήτρια Οικονομικών στο πανεπιστήμιο Ναντέρ του Παρισιού: «Από το 2002, η αύξηση της παραγωγικότητας ήταν περισσότερο από τέσσερις φορές μεγαλύτερη στις ΗΠΑ από ότι στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα η ανάπτυξη στην Ευρώπη να είναι σημαντικά χαμηλότερη σε σύγκριση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο πρώτος λόγος είναι η τεράστια καθυστέρηση της ΕΕ όσον αφορά τις επενδύσεις σε ψηφιακές τεχνολογίες».

4. Μετασχηματισμός Μοντέλου Παγκοσμιοποίησης

Ποια όμως είναι η εικόνα σε σχέση με την Κίνα; Οι ΗΠΑ για να διαφυλάξουν τα κεκτημένα τους και την ασφάλεια τους, εφαρμόζουν πολιτικές προστατευτισμού οι οποίες ξεκίνησαν επί προεδρίας κ. Μπάρακ Ομπάμα και συνεχίζονται με εντονότερους ρυθμούς από τη σημερινή διοίκηση η οποία, χρησιμοποιεί οξεία ρητορική, σε σημείο που δηλώνει ακόμα και ότι: «η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργήθηκε για να προκαλεί μπελάδες στις ΗΠΑ».

Είναι χαρακτηριστική η ανακοίνωση που έκανε ο Λευκός Οίκος τον περασμένο Μάιο: «οι δασμοί αποσκοπούν να εξαλείψουν τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, είτε αφορούν τη μεταφορά τεχνολογίας είτε την πνευματική ιδιοκτησία ή την καινοτομία». Τον ίδιο μήνα, ο Διευθυντής του Εθνικού Οικονομικού Συμβουλίου του Λευκού Οίκου, ο κ. Λελ Μπρέιναρντ, δήλωνε emphaticά: «οι επενδύσεις πρέπει να συνδυαστούν με την επιβολή δασμών στο εμπόριο για να διασφαλίσουμε ότι η επιστροφή των ανθρώπων που βλέπουμε σε κοινότητες σε όλη τη χώρα δεν θα υπονομευθεί από μια πλημμύρα άδικα υποτιμημένων εξαγωγών από την Κίνα».

Στο ίδιο μήκος κύματος και η δήλωση στους New York Times του κ. Ντέιβιντ Ότορ, οικονομολόγου στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης «Η παλιά συναίνεση έχει καταρρεύσει και δεν έχει προκύψει νέα. Η αποδοχή της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου οδήγησε στην καταστροφή εκατοντάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας στη μεταποίηση σε όλο τον ανεπτυγμένο κόσμο».

Πριν από 2 έτη η τότε εκπρόσωπος των ΗΠΑ για θέματα εμπορίου, κ. Katherine Tai, δήλωνε: «Χρειαζόμαστε μια νέα παγκόσμια οικονομική τάξη, με ένα εμπορικό σύστημα προσανατολισμένο στους εργαζόμενους. Το μοντέλο καπιταλισμού που έχει προωθήσει το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ έχει εκτροχιασθεί. Δημιουργεί μη βιώσιμες ανισότητες και αφήνει πίσω του τον μισό πληθυσμό, δημιουργώντας χώρο για ένα λαϊκιστικό αντίρροπο ρεύμα, το οποίο απειλεί τη φιλελεύθερη δημοκρατία. Ο κόσμος οδεύει προς μια νέα εκδοχή της παγκοσμιοποίησης.».

Είναι ξεκάθαρο ότι όταν μια χώρα, ακόμα και αυτή που είναι η πρώτη σε όρους ΑΕΠ, επιτρέπει ανεξέλεγκτα τη μεταφορά των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε χώρα με χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο και άρα χαμηλότερο κόστος σε παραγωγικές διαδικασίες «εντάσεως εργασίας» τότε δημιουργεί εγχώριες στρατιές ανέργων.

Η κατάσταση γίνεται χειρότερη όταν, το μέγεθος της χώρας στην οποία ανακατευθύνεται η παραγωγική διαδικασία είναι του μεγέθους της Κίνας, όπου οι οικονομίες κλίμακας είναι τεράστιες σε σχέση με τις ΗΠΑ. Αν σκεφτούμε ότι οι Κινέζοι εφαρμόζουν επιθετική πολιτική υποστήριξης, μέσω επιδοτήσεων, επιχορηγήσεων για έρευνα & ανάπτυξη, χαμηλότοκων δανείων, αγορά κρίσιμων υποδομών παγκοσμίως, δημιουργία εμπορικού δρόμου κλπ., τότε νομοτελειακά φθάνουμε στο σημείο που αντιμετωπίζει το παγκόσμιο εμπόριο σήμερα. Αποτέλεσμα, οι φτηνές κινέζικες εισαγωγές οδήγησαν στο κλείσιμο πολλών αμερικανικών εργοστασίων και ένα εκατομμύριο εργαζόμενοι έχασαν τις δουλιές τους, την περίοδο 2000 – 2020 (πηγή: New York Times).

Σε αυτό το πλαίσιο που δημιουργείται, οι αμερικάνικες πολυεθνικές αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι θα πρέπει να αλλάξουν τρόπο εμπορικής και οικονομικής λειτουργίας.

Και σε αυτή την αλλαγή πλεύσης πρέπει να προχωρήσουν αν συνυπολογίσουν μια πολύ ξεκάθαρη προειδοποίηση, σε πρόσφατο συνέδριο της «Wall Street Journal», του Ρεπουμπλικάνου γεροϋσιαστή του Αρκάνσο, κ. Τομ Κόπτον, που δήλωσε: ο «αν μπεις στο ρινγκ για λογαριασμό της Κίνας, πρέπει να περιμένεις ότι θα δεχτείς επιθέσεις», αναφερόμενος προφανώς σε επιχειρήσεις που θέλουν να ασκήσουν πιέσεις για να λειανθεί ή να αρθεί η πολιτική επιβολής δασμών των ΗΠΑ.

Την τελευταία 25ετία, οι αμερικάνικες πολυεθνικές έχουν μεγάλη έκθεση στην κινέζικη οικονομία. Βλέποντας όμως ότι, η επιθετική οικονομική πολιτική των ΗΠΑ εντείνεται, εμφανίζονται λιγότερο διατεθειμένες να έρθουν σε ανοικτή αντιπαράθεση με τον Λευκό Οίκο, υποστηρίζοντας την Κίνα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αλλαγής εμπορικής πολιτικής είναι αυτό της Apple. Κατά τη διάρκεια της πρώτης διακυβέρνησης του κ. Ντόναλντ Τραμπ, ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, κ. Τιμ Κουκ, κατάφερε να υπάρξουν εξαιρέσεις στην επιβολή δασμών, αφού η εταιρεία του έχει επενδύσει σε παραγωγικές δομές στην Κίνα. Όμως, την 24η Φεβρουαρίου 2025, η εταιρεία ανακοίνωσε παραγωγικές επενδύσεις τουλάχιστον \$ 500 δις και τη δημιουργία 20.000 νέων θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ, τα επόμενα 4 χρόνια .

Επιπρόσθετα, οι αμερικάνικες εταιρείες που έχουν παραγωγική δραστηριότητα στην Κίνα αντιμετωπίζουν μια οικονομία που αναπτύσσεται με ποσοστά περί του 4% τη διετία 2023 – 2024, όταν την περίοδο 1991 – 2019 η οικονομική μεγέθυνση της χώρας κυμαινόταν από 6% έως και 14,2% (πηγή: ΔΝΤ).

Όχι μόνο αυτό αλλά, βλέπουν ειδικές ρυθμίσεις να κατευθύνονται προς κινέζικες επιχειρήσεις (ιδιωτικές, κρατικές) και ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας της πνευματικής τους ιδιοκτησίας. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι οι ΗΠΑ κατηγορούν την Κίνα ότι, στηρίζει τους στρατηγικούς τομείς της βιομηχανίας της χορηγώντας επιδοτήσεις οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την υπερπαραγωγή ωθώντας τις τιμές χαμηλότερα εμποδίζοντας την δημιουρ για ανταγωνιστικών επιχειρήσεων σε

παγκόσμια κλίμακα. Οι ΗΠΑ υποστηρίζουν ότι, οι δασμοί θα εξαλείψουν τις αθέμιτες πρακτικές είτε αφορούν τη μεταφορά τεχνολογίας είτε την πνευματική ιδιοκτησία είτε την καινοτομία (πηγή: δήλωση Λευκού Οίκου 14/5/2024).

Στην αρχή του έτους ο νέος CEO της Starbucks κ. Μπράιαν Νίκολ δήλωνε ότι «το περιβάλλον είναι ακραία ανταγωνιστικό» Οκτώβριο, προσθέτοντας ότι η εταιρεία εξετάζει το ενδεχόμενο συνεργασιών με κινεζικές εταιρείες. «Οι αμερικανικές επιχειρηματικές δραστηριότητες στην Κίνα αντιμετωπίζουν αυξανόμενο ανταγωνισμό τόσο από κρατικές όσο και από ιδιωτικές επιχειρήσεις που επωφελούνται από επιδοτήσεις», εξηγεί ο κ. Μίκαελ Χαρτ, πρόεδρος του Αμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου στη ασιατική χώρα.

Το 2007, ο διευθύνων σύμβουλος της General Motors είχε πει ότι η μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στην Κίνα άξιζε τον κόπο, προκειμένου η επιχείρηση να έχει πρόσβαση στην κινεζική αγορά. Για μεγάλο μέρος της προηγούμενης δεκαετίας, η GM πουλούσε περισσότερα οχήματα στην ασιατική χώρα παρά στις ΗΠΑ. Ωστόσο, τον Δεκέμβριο η GM δήλωσε ότι ανέμενε να επιβαρυνθεί με περισσότερα από \$ 5 δισ. μη ταμειακών δαπανών στο τέταρτο τρίμηνο του έτους λόγω της αδυναμίας των δραστηριοτήτων της στην Κίνα. Η εταιρεία είπε ότι το μερίδιό της στην ασιατική χώρα υποχώρησε από το 13,7% το 2018 σε 8,4% το 2023. Οι κινεζικές μάρκες κυριαρχούν σήμερα. Πέρα από τις καινοτομίες στα ηλεκτρικά οχήματα, οι κινεζικές αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως η BYD, έχουν ωφεληθεί τόσο από τις άμεσες κρατικές ενισχύσεις όσο και από τις επιδοτήσεις προς τους καταναλωτές για την αγορά κινεζικών αυτοκινήτων.

Στην προσπάθειά της για αυτάρκεια, η κινεζική κυβέρνηση απαιτεί από τις κρατικές επιχειρήσεις να αντικαταστήσουν με εγχώριες εταιρείες την αμερικανική τεχνολογία που είχε επικρατήσει στις υποδομές της, στον τομέα της πληροφορικής, όπως τα προϊόντα της Microsoft και της Oracle. Τον Αύγουστο, η IBM ανακοίνωσε ότι λόγω του εντεινόμενου ανταγωνισμού κλείνει το τμήμα έρευνας και ανάπτυξης στην Κίνα, πλήττοντας πάνω από 1.000 εργαζομένους.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αμερικανικές επιχειρήσεις στην Κίνα επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, πάνω από 800 επιχειρήσεις έχουν φύγει προς άλλες χώρες αναζητώντας νέες επενδύσεις, όπως ανακοίνωσε το Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο στην Κίνα.

Συνεπώς, μια σειρά από υπαρκτά προβλήματα τόσο σε επίπεδο λειτουργίας επιχειρήσεων, μοντέλο παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης και ασφάλειας χωρών, έχουν οδηγήσει σε αναθεώρηση του τρόπου που αντιλαμβανόμαστε το τρόπο λειτουργίας της παγκόσμιας οικονομίας. Με έναν ακραίο τρόπο που ίσως μπορεί να αιτιολογηθεί αν αναλογιστούμε ότι ο τρόπος ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας ήταν πολύ μακριά από τα επίπεδα ισορροπίας διότι, προφανώς δεν είναι οικονομικά ορθο λογικό να δέχεσαι την πλήρη αποβιομηχάνιση του Δυτικού Κόσμου χωρίς όρους και προϋποθέσεις, δημιουργώντας δίδυμα ελλείματα.

5. Ισορροπία μεταξύ Παγκοσμιοποίησης και Ισοζυγίων

Και η συζήτηση έρχεται, στο ποιο είναι το επίπεδο ισορροπίας της παγκόσμιας οικονομίας; Προφανώς και είναι δύσκολο να το απαντήσει κανείς. Θα προσπαθήσουμε μόνο να το προσεγγίσουμε θέτοντας κάποια ερωτήματα.

Για πόσο καιρό μπορεί μια χώρα να βιώνει δίδυμα ελλείματα χωρίς αυτό να δημιουργεί απώλεια ανταγωνιστικότητας, υψηλής ανεργίας, μείωσης βιοτικού επιπέδου, αύξησης οικονομικών ανισοτήτων και υπονόμευση της ασφάλειας της; Προφανώς όχι για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα και αυτό ακριβώς βιώνουν οι ΗΠΑ οι οποίες αντιλαμβάνονται ότι όχι μόνο θα υποσκελιστούν από την Κίνα όσο αφορά στο ΑΕΠ, αλλά αντιμετωπίζουν πρόβλημα ασφαλείας. Εδώ θα πρέπει να σκεφτούμε ότι, το παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα και οι αγορές εμπορευμάτων βασίζονται στο αμερικάνικο δολάριο. Αν μια οποιαδήποτε άλλη χώρα δεν είχε ένα κυρίαρχα παγκόσμιο νόμισμα, θα μπορούσε να βιώνει δίδυμα ελλείματα για μεγάλο χρονικό διάστημα; Ας σκεφτούμε τη χώρα μας.

Αλλά για πόσο χρονικό διάστημα οι ΗΠΑ μπορούν να αξιοποιούν την δύναμη του δολαρίου; Όταν η οικονομία της αντιμετωπίζει δίδυμα ελλείματα, είναι μαθηματικά βέβαιο ότι το νόμισμά της θα αρχίσει να διολισθαίνει. Αν αναλογιστούμε τις ενέργειες που λαμβάνουν χώρα για υιοθέτηση και άλλων νομισμάτων στις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές, στις οποίες πρωτοστατεί η Κίνα, τότε το πρόβλημα νομισματικής πολιτικής των ΗΠΑ ενδεχομένως να οξύνεται. Μόνο που στην περίπτωση της, έχει πολύ μεγαλύτερη πίστωση χρόνου σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες του πλανήτη.

Έχει πλέον η Κίνα την ανάγκη από «άμεσες ξένες επενδύσεις» ανάλογες όπως αυτές των τελευταίων 25 ετών; Μπορεί η Κίνα να τροφοδοτήσει κυρίως με δικά της κεφάλαια περαιτέρω την οικονομική της ανάπτυξη; Οι πρώτες «άμεσες ξένες επενδύσεις» που εισέρευσαν στην Κίνα αφορούσαν σε παραγωγική διαδικασία «εντάσεως εργασίας». Με το πέρασμα των ετών και την προαναφερόμενη πολιτική της Κίνας, πλέον η χώρα έχει καταστεί μεταξύ των πρωτοπόρων στην υψηλή τεχνολογία. Μάλιστα κατά πολλούς έχει ξεπεράσει τις ΗΠΑ. Συνεπώς, η Κίνα μπορεί να υποστηρίξει την ανάπτυξη της και την ενίσχυση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της, πρωτίστως και κυρίως με δικές τις δυνάμεις. Συνεπώς, δεν έχει πλέον ανάγκη «άμεσων ξένων επενδύσεων» τέτοιου μεγέθους.

Έπρεπε ο Δυτικός Κόσμος να υποστηρίξει το βιοτικό επίπεδο χωρών που ήταν στα όρια της φτώχειας και της απόλυτης ένδειας; Στο πλαίσιο του ανθρωπισμού και της αλληλεγγύης, δεν υπάρχει κάποιος που να υποστηρίζει το αντίθετο.

Υπάρχει όριο στο μέγεθος της υποστήριξης από μια χώρα σε μια άλλη χώρα; Ίσως υπάρχει και αποτυπώνεται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Μια προσέγγιση θα ήταν ότι, σου παρέχω αρωγή να αναπτυχθείς και να δημιουργήσεις εσωτερική ζήτηση. Εφόσον αυτό επιτευχθεί, θα πρέπει το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών να είναι οριακά ισοσκελισμένο. Δύσκολο; Ναι. Ακατόρθωτο; Μάλλον Όχι.

Ή να το θέσουμε διαφορετικά. Θέλει μια αμερικάνικη ή ευρωπαϊκή εταιρεία να παράγει στην Κίνα; Αποδεκτό. Αν θέλει να πωλήσει στις ΗΠΑ ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε θα πρέπει να παράγει στις ΗΠΑ ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αντίστοιχα. Αυτό έχει τα εξής οφέλη: δεν υπάρχουν εμπόδια στην μεγέθυνση των εταιρειών σε παγκόσμιο επίπεδο, δεν θέτει εμπόδια στον ανταγωνισμό, επιτρέπει την μεταφορά τεχνογνωσίας, δεν δημιουργεί ανεργία στις αναπτυσσόμενες αγορές, δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας στις αναδυόμενες αγορές, δεν δημιουργεί δίδυμα ελλείματα στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Το κόστος θα είναι οριακά υψηλότερος πληθωρισμός που ενδεχομένως οι οικονομίες δύνανται να αντιμετωπίσουν.

Ήταν λανθασμένος ο τρόπος που υποστήριξε η Δύση τις αναδυόμενες αγορές, δηλαδή η «εταιρική παγκοσμιοποίηση»; Μάλλον ναι. Ιδίως όταν η μεταφορά της παραγωγικής διαδικασίας γίνεται σε μεγάλες πληθυσμιακές χώρες και άρα αγορές που έχουν τεράστιες δυνατότητες «οικονομικών κλίμακας».

6. Συμπέρασμα

Η «εταιρική παγκοσμιοποίηση» έχει οδηγήσει σε αναμενόμενα αδιέξοδα. Είναι η στιγμή να αναθεωρηθεί ο τρόπος ανάπτυξης όλων των χωρών και της παγκόσμιας οικονομίας εν γένει. Αυτό φαίνεται να έχει ήδη ξεκινήσει με πρωτοπόρο τις ΗΠΑ από εποχής κ. Μπάρακ Ομπάμα και συνεχίζεται από τον κ. Ντόναλντ Τραμπ. Προφανώς πλέον γίνεται με άκομφο και λανθασμένο τρόπο (δασμοί). Όμως θα πρέπει να δεχτούμε ότι τα αποτελέσματα της «εταιρικής παγκοσμιοποίησης» ήταν ακραία αφού δημιούργησαν «δίδυμα ελλείματα» στις χώρες της Δύσης (με εξαίρεση μέχρι προσφάτως τη Γερμανία λόγω φθηνής ρωσικής ενέργειας, υποχρηματοδότησης έργων υποδομής και μικρών αμυντικών δαπανών), αποεπένδυση, δραματική συρρίκνωση του βιοτικού επιπέδου, μεγέθυνση της ανισότητας, και τεράστια συγκέντρωση πλούτου όσων ήλεγχαν τα μέσα παραγωγής (κεφάλαιο, τεχνογνωσία παραγωγής) αφού τα επανατοποθέτησαν κυρίως στην Ασία απολαμβάνοντας μεγαλύτερο οικονομικό όφελος.

Βιβλιοκριτική για το
«Οι αθέατες όψεις του πολέμου στην Ουκρανία»
του Σταύρου Λυγερού
Από τον Αντιστράτηγο ε.α. Ιωάννη Μπαλτζώη, πρόεδρο του ΕΛΙΣΜΕ

Γεωπολιτική, μάχες, προπαγάνδα, γεωοικονομία, διπλωματία και διεθνείς επιπτώσεις

Πριν ένα μήνα περίπου, ο Σταύρος Λυγερός μου έδωσε το νέο του βιβλίο για τον πόλεμο στην Ουκρανία, το δεύτερο κατά σειρά για το ίδιο θέμα, για ένα πόλεμο στην καρδιά της Μεσευρώπης, που συνεχίζεται ακόμη επί τριετήμια χρόνια, παρά τις αρχικές προβλέψεις για ένα ταχύτατο πόλεμο Blitzkrieg.

Μου ζητά μια βιβλιοκριτική για το νέο του βιβλίο, λέγοντας μου «Θέλω την άποψή σου, γιατί ασχολείσαι με τον πόλεμο από την αρχή και θέλω την ειλικρινή σου άποψη για αυτό».

Πήρα το βιβλίο, των 500 σελίδων περίπου και άρχισα να το διαβάζω. Με έκπληξη διαπίστωσα, ότι το πόνημα του συγγραφέα είχε ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Το χαρακτηρίζει η έρευνα, η ιστορική ανίχνευση και η αποκάλυψη, η αλήθεια και η τεκμηρίωση, το θάρρος και η παρουσίασή του.

Πήγε κόντρα στο δυτικό αφήγημα και στην αδιανόητη αντιρωσική υστερία, εκτίμησε τις καταστάσεις κόντρα στο κύμα και δικαιώθηκε, ακολουθώντας έναν δύσκολο δρόμο και όχι τον εύκολο του αναμνηρυσμού των «δυτικών φαντασιώσεων» και της αποκάλυψης της αλήθειας. Προτίμησε την ορθή οδό της γνώσης και έντιμης δημοσιογραφίας αντί της εύκολης και «πολιτικά ορθής», όπως όριζαν τα δυτικά κέντρα (παρα)πληροφόρησης.

Έτσι σε ένα τόμο 500 σελίδων ο Λυγερός, ερευνά, σκαλίζει, αποκαλύπτει με θάρρος και θράσος αυτά που η Δύση αποκρύπτει. Και δεν είναι εύκολο αυτό, γιατί η κατηγορία ήταν έτοιμη, από τα διατεταγμένα σε ειδική αποστολή «τρολλ»: «Πουτινάκι» και χρηματοδοτούμενος με ρούβλια.

Ο αναγνώστης μέσα από το βιβλίο θα βρει τις αιτίες του πολέμου, τι προηγήθηκε, ποιοι ετοίμαζαν αυτόν τον πόλεμο και γιατί, ποιος ήταν ο σκοπός και ποιοι αποτελούσαν αυτό το περίφημο «κόμμα του πολέμου».

Και όλα αυτά με ακλόνητα επιχειρήματα και αποδείξεις που δεν επιδέχονται αμφισβητήσεις και παρερμηνείες.

Οι αθέατες όψεις του πολέμου στην Ουκρανία, θα έλεγα ότι τα περιέχουν όλα, όπως λέει και ο υπότιτλος: Γεωπολιτική, Μάχες, Προπαγάνδα, Γεωοικονομία, Διπλωματία και Διεθνείς Επιπτώσεις. Και η ανάλυση ξεκινά με τα γεγονότα πριν την Εισβολή, συνεχίζει με τον Πόλεμο και την Διπλωματία, επί προεδρίας Μπάιντεν, την Ιδεολογική Πτυχή του Πολέμου, την Γεωοικονομία του Πολέμου και τελειώνει με τον Πόλεμο και την Διπλωματία επί προεδρίας Τραμπ.

Δηλαδή φθάνει στα τελευταία γεγονότα, λίγο πριν τυπωθεί, που σημαίνει ότι ο συγγραφέας μέχρι την τελευταία στιγμή έγραφε και τις τελευταίες εξελίξεις, την κατάρρευση και εκδίωξη των Ουκρανών από την περιοχή του Κουρσκ, αυτή την ολέθρια «ιδέα» των βρετανών συμβούλων του προέδρου Ζελένσκι, μίμηση της.

Αναλύοντας το βιβλίο, κρίνεται σκόπιμο να εξετάσουμε την κατάσταση από την αρχή, για να αντιληφθούμε τι έγινε και γιατί έγινε, αυτός ο πόλεμος που θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί και να προκαλέσει όλο αυτό την χαοτική κατάσταση, που έφερε τους δύο κόσμους, Ανατολή και Δύση, στα πρόθυρα του Γ' παγκοσμίου πολέμου και ενδεχομένως μια πυρηνικής αντιπαράθεσης.

Το Δόγμα Μονρόε (Monroe Doctrine), αποτελεί μια πολιτική των ΗΠΑ, η οποία εισήχθη στις 2 Δεκεμβρίου του 1823 και έχει καθορίσει απολύτως την αμερικανική εξωτερική πολιτική μέχρι σήμερα. Με την εφαρμογή, διαμόρφωση και επέκταση του περίφημου Δόγματος Μονρόε οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν διεκδικήσει και εφαρ-

μόσει την ασφάλεια, όχι μόνο στην αμερικανική ήπειρο, αλλά σε ολόκληρο το δυτικό ημισφαίριο επί του πεδίου. Έχει καταστήσει σαφές ότι, οποιαδήποτε ξένη δύναμη τοποθετεί στρατιωτικές δυνάμεις κοντά στο έδαφος των ΗΠΑ, ή στις περιοχές των συμμάχων της, περνά την κόκκινη γραμμή.

Η πολιτική των ΗΠΑ ενσωματώνει έτσι την πεποίθηση ότι το πού τοποθετεί τις δυνάμεις του ένας πιθανός αντίπαλος είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια της. Στην πραγματικότητα, αυτή η πολιτική και πεποίθηση είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της αμερικανικής εξωτερικής και στρατιωτικής πολιτικής και η παραβίασή της θεωρείται αιτία πολέμου. Παράδειγμα η κρίση των πυραύλων στην Κούβα το 1963, που η τότε Σοβιετική Ένωση και οι ΗΠΑ, έφτασαν λίγο πριν την πυρηνική αντιπαράθεση.

Όμως σε ότι αφορά τη Ρωσία ή κάποιες άλλες χώρες, οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοί τους στο ΝΑΤΟ έχουν ενεργήσει επί δεκαετίες διαφορετικά, αγνοώντας αυτήν την ίδια αρχή. Έχουν προχωρήσει σταδιακά, με την επέκταση του ΝΑΤΟ προς Ανατολάς, την τοποθέτηση στρατιωτικών δυνάμεων προς τη Ρωσία, ακόμη και στα σύνορά της. Το έχουν κάνει αυτό με ανεπαρκή προσοχή, και μερικές φορές με αδιαφορία για το πώς οι Ρώσοι ηγέτες θα μπορούσαν να αντιληφθούν αυτή την ενέργεια.

Αν η Ρωσία είχε λάβει ισοδύναμες ενέργειες σε σχέση με το έδαφος των ΗΠΑ –ας πούμε, τοποθετώντας τις στρατιωτικές της δυνάμεις στον Καναδά ή το Μεξικό– η Ουάσιγκτον θα είχε προχωρήσει σε πόλεμο και θα εξηγούσε αυτόν τον πόλεμο ως αμυντική απάντηση στη στρατιωτική καταπάτηση μιας ξένης δύναμης. Όταν δούμε μέσα από αυτό το πρίσμα, η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία θεωρείται και από πολλούς δυτικούς αναλυτές, ως προσπάθεια αποκατάστασης μιας ασφαλούς ζώνης στα δυτικά σύνορα της Ρωσίας που να είναι απαλλαγμένη από επιθετικές απειλές.

Ο κόσμος μας, έχει εισέλθει σε μια φάση που θα μπορούσε να

την ονομάσουμε, “φάση της γεωπολιτικής δημιουργικής καταστροφής”, όπου τα έθνη της παγκόσμιας κοινότητας ξεδιπλώνουν την ισχύ τους.

Οι γεωστρατηγιστές των ΗΠΑ εκτίμησαν λανθασμένα, όπως εκτιμά σωστά ο συγγραφέας, ότι πρώτα θα έπρεπε να εξουδετερώσουν, δια της στρατιωτικής και οικονομικής αποδυνάμωσης την Ρωσία, ώστε στην συνέχεια να ασχοληθούν δυναμικά με τον μεγάλο αντίπαλο την Κίνα. Και έπεσαν θεωρητικά στην παγίδα του Θουκυδίδη. Ο μονοπολικός κόσμος που οι ΗΠΑ πίστευαν ότι θα διατηρείτο, υπό την ηγεμονία των κατέρρευσε και στην θέση του εμφανίστηκε ο νέος Μετα-Μονοπολικός Κόσμος, που έχει αρχίσει να διαμορφώνεται ως αντίπαλο δέος του Δυτικού μπλοκ. Το κυριότερο ήταν να συνασπισθούν δυνάμεις που είχαν διαφορές μεταξύ των, με την Κίνα, όπως η Ρωσία και η Ινδία και να δημιουργηθεί μια “Hyper Power”, ο λεγόμενος και παγκόσμιος Νότος, που πληθυσμιακά, στρατιωτικά και οικονομικά είναι ισχυρότερος της λεγόμενης «Συλλογικής Δύσης».

Έτσι, η Ρωσία επανεμφανίζεται στο γεωπολιτικό προσκήνιο, μάλιστα σε μια ιστορική αναγνωρίσιμη μορφή ανάκαμψης που παραπέμπει στη πάλαι ποτέ ρωσική αυτοκρατορία, στηριζόμενη σε παραδοσιακές αξίες, όπως η αίσθηση του ιστορικού μεγαλείου.

Προσθέστε μια πιο δυναμική και εξωστρεφή Κίνα, μια όλο και πιο ασταθή Μέση Ανατολή, μια διακεκαυμένη Αφρική και μια καταρρέουσα Ευρώπη και έχουμε όλο το παζλ συμπληρωμένο.

Η συνέχιση αυτού του πολέμου, παρά τις αρχικές εκτιμήσεις για ένα πόλεμο με μορφή Blitzkrieg (αστραπιαίου πολέμου), εξελίχθηκε σε μια κλιμακούμενη σύρραξη και μια απίστευτη ανθρωποσφαγή. Στο βιβλίο ο συγγραφέας αναλύει και ερμηνεύει, τον μεγάλο πόλεμο μέσα στην Ευρώπη, με ψυχραιμία και λεπτότητα, χωρίς εμμονές και ιδεοληψίες, χωρίς διαφόρους μορφής αφηγήματα από όποια πλευρά και αν προέρχονται, αλλά με πολιτική, γεωπολιτική και γεωστρατηγική διάθεση.

Και το επιτυγχάνει με μια αντικειμενική παρατηρητικότητα, χωρίς εμμονές, αλλά με θάρρος και πολλές φορές «κόντρα στο κύμα» της δυτικής προπαγάνδας και αήθους παραπληροφόρησης.

Και εδώ είναι πολύ σημαντικό για τον πολιτισμό της Δύσης. Σε παγκόσμιο επίπεδο σήμερα, βρισκόμαστε στα χέρια μιας διαταραχής της ελεύθερης πληροφόρησης. Χωρίς ακριβή γεγονότα, δεν υπάρχει αλήθεια. Χωρίς αλήθεια, δεν υπάρχει εμπιστοσύνη των λαών προς τις κυβερνήσεις των και τις πολιτικές των.

Η μονομερής παρουσίαση ορισμένων και δη επιλεγμένων γεγονότων από την δημοκρατική Δύση, γεγονός μοναδικό και πρωτόγνωρο για όλους εμάς τους πολίτες της, επιχειρεί συνειδητά ή ασυνείδητα να συσκοτίσει την κατανόηση των αιτιών που δημιουργούν ένα γεγονός. Η υστερία που προκαλείται από τα ελεγχόμενα συστημικά Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ) και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) και ο «κομματικός οπαδισμός» και ο διχασμός που δημιουργείται από την συνεχή «πλύση εγκεφάλου» επί του «σωστού και επιβεβλημένου εθνικά», συνεπικουρεί την διέγερση του θυμικού και στοχεύει στο να αποκλείσει την λειτουργία του λογικού.

Δεν μπορεί η δημοκρατική Δύση να επιβάλλει «εμπάργκο» στην διακίνηση πληροφοριών και ενημέρωσης των πολιτών, στην ελεύθερη έκφραση κάθε άποψης και να φθάνει σε ακραίες πρακτικές, που θυμίζουν δικτατορίες, φασισμό και ναζισμό, όπως π.χ. απαγορεύοντας την μετάδοση πληροφοριών από την χώρα – στόχος, ή την προβολή του πολιτισμού της.

Δεν νοείται για μένα προσωπικά και εκτιμώ για κάθε εχέφρονα και ελεύθερο άνθρωπο, να απαγορεύεται ο Ντοστογιέφσκι, ο Πούσκιν, ο Τολστόι, ο Τσέχωφ, ο Ζολζενίτσιν, ο Γκογκόλ κλπ, να μην επιτρέπεται να δίδονται παραστάσεις π.χ. ρωσικών μπαλέτων, κονσέρτα, θεατρικές παραστάσεις, συμμετοχής σε παγκόσμιες αθλητικές διοργανώσεις συλλόγων και τόσα άλλα που είδαμε και βιώνουμε ακόμη και σήμερα, δαιμονοποιώντας μια χώρα, ασχέτως

των όποιων ευθυνών της, αλλά και άλλων, την ιστορία και τον πολιτισμό της, διαγράφοντας το παρελθόν της και να κρατάμε μόνο το σήμερα, το κακό αν θέλετε παρόν της.

Η φοβερή γεωπολιτική διελκυστίνδα των πλανητικών δυνάμεων στον πόλεμο της Ουκρανίας φθάνει στο κρίσιμο σημείο, που θα πρέπει να προβληματίσει τους ηγέτες Δύσης και Ανατολής και να πάρουν τις αποφάσεις. Συνέχιση του πολέμου ή προσπάθεια εύρεσης κάποιας λύσης κοινά αποδεκτής; Είναι πολύ σημαντικό αυτό, καθώς η συνέχιση του πολέμου, ενδεχομένως να μας οδηγήσει ακόμη και σε γενίκευση και Γ' παγκόσμιο πόλεμο και ενδεχομένως σε χρήση τακτικών ή και στρατηγικών πυρηνικών όπλων, μια εφιαλτική πραγματικότητα.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι η πιο επικίνδυνη διεθνής κρίση από την εποχή της κρίσης των πυραύλων στην Κούβα το 1962, που μπορεί να καταλήξει ακόμη και σε παγκόσμιο πόλεμο ή ακόμη και σε πυρηνική αντιπαράθεση, χωρίς να θέλουμε να κινδυνολογήσουμε.

Δεν θα αναφερθούμε περισσότερο στην ανάλυση των εξελισσόμενων καταστάσεων, που ο συγγραφέας με την μεγάλη του εμπειρία ως δημοσιογράφος και συγγραφέας αντιμετωπίζει με μεγάλη μαεστρία και αποτυπώνει με ενάργεια και σαφήνεια τις πολιτικο-οικονομικές εξελίξεις και τις χερσαίες επιχειρήσεις, με εξαιρετικό τρόπο τις σημαντικότερες μάχες, αν και μη στρατιωτικές.

Και εδώ κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε στον εν λόγω πόλεμο από την πλευρά της Ελλάδος και πως επηρεάζει την πατρίδα στο γεωπολιτικό περιβάλλον.

Ο Σταύρος Λυγερός αναλύει την εθνική πολιτική στο θέμα του πολέμου της Ουκρανίας και ασκεί, σωστά κατά την άποψή μου, σκληρή κριτική για την στάση και την συμπεριφορά της ελληνικής κυβέρνησης.

Η Ελλάδα, αν και δεν της ζητήθηκε, έγινε «βασιλικότερη του βασιλέως», βγήκε αδικαιολόγητα εντελώς μπροστά, στην πρώτη γραμμή του μετώπου της αντιρωσικής υστερίας, με λόγια και έργα, έκανε ότι ήταν δυνατόν, να προκαλέσει, να προσβάλει και να ζημιώσει την ρωσική πλευρά, φθάνοντας στην υπέρτατη αθλιότητα να κηρύξει λεκτικά, τον πόλεμο κατά της Ρωσίας, αδιαφορώντας για ιστορικούς δεσμούς, μακροχρόνιες πολιτικές καλών σχέσεων και συμπαράστασης της Ρωσίας σε εθνικά μας θέματα (π.χ. στην Κύπρο).

Από την άλλη είδαμε μια ανεξήγητη πολιτική λατρείας και θαυμασμού της ουκρανικής ηγεσίας, όχι και τόσο δημοκρατικής, που ζημίωσε τον ελληνισμό της περιοχής της Μαριούπολης, αφού ο «φίλος» πρόεδρος της Ουκρανίας, κατήγγινε δια νόμου το 2023, την αναγνώριση της ελληνικής μειονότητας της Ουκρανίας.

Και ως «ευχαριστώ» για την άθλια πράξη της Ουκρανίας προς τους ομογενείς μας αποφάσισε η ελληνική κυβέρνηση, να αποστέρησει κρίσιμο στρατιωτικό υλικό, όπλα και πυρομαχικά από τον Ελληνικό Στρατό, ως βοήθεια προς την Ουκρανία, αποστρατικοποιώντας σε σημαντικό βαθμό τα ελληνικά νησιά, μειώνοντας εγκληματικά την αποτρεπτική μας ικανότητα, έναντι του προαιώνιου εχθρού, της αναθεωρητικής Τουρκίας, με το αναπάντητο ερώτημα, γιατί άραγε;

Η πολιτική αυτή, όπως τονίζει ο συγγραφέας, βλάπτει σοβαρά και επικίνδυνα τα εθνικά συμφέροντα, ειδικά σήμερα που η κατάσταση στον στρατιωτικό τομέα, στο στρατιωτικό ισοζύγιο ισχύος επιδεινούνται συνεχώς εις βάρος μας.

Τέλος και πολύ σημαντικό, ο συγγραφέας μετά τις διαπιστώσεις, εισηγείται προτάσεις, λύσεις, πρακτικές και πολιτικές που καταλήγουν σε μια νέα προσέγγιση της εξωτερικής μας πολιτικής και την αλλαγή στάσης και πορείας, για την επιβίωσή μας ως έθνος. Το βιβλίο συνιστάται ανεπιφύλακτα για όλους τους Έλληνες, που ενδιαφέρονται για την αλήθεια, τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή μας και αισθάνονται ενεργοί πολίτες και όχι κομματικά άβουλα και πειθήνια στρατιωτάκια.

1. ΝΕΑ ΜΕΛΗ

27/3 Καβρουδάκης Δημ. Αναπλ.ωτής Καθηγητής Γεωγραφικής ανάλυσης
27/3 Δεριζιώτη Ιφιγένεια ΠΑΜΑΚ Τμήμα Βαλκανικών και Σλαβικών σπουδών
3/4 Ρέρρας Ιορδάνης συνεργείο αυτοκινήτων
10/4 Μαργαλιάς Αθανάσιος Αντιστράτηγος του ΠΣ
10/4.Καράμπελλας Κων. Δημόσιος Υπάλληλος
15/5 Αρώνης Παναγιώτης, Καθηγητής Πληροφορικής
15/5Γεωργακοπούλου Αχιλλία, Φοιτήτρια ΕΚΠΑ Τμ. Αεροδ. Επιστήμης
15/5Φωτιάδης Ιωάννης,Επιχειρηματίας.
15/5Σταματιάδης Ηλίας, Supervisory Contracting Officer
15/5Πεντάκαλος Κοσμάς,Τομεάρχης Ευρωπαϊκών προγραμμάτων
15/5Νινοπούλου Βασιλική, Δικηγόρος
15/5Λυμπεριάδης Χρήστος, Σύμβουλος ανάπτυξης Επχσεων
15/5Καμακάρης δημήτριος, Σμηναγός ε.α.
15/5Ερωτοκρίτου Στέλιος, Ερευνητής
15/5Κώτη Ευδοκία,Φοιτήτρια ΠΑΠΕΙ,
15/5Μαλκίδης Κων/νος,Υπαξιωματικός ε.ε. του ΠΝ.
22/5Κατράνης Κων. Ιδιωτικός Υπάλληλος-Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
22/5Παπαδογιάννης Δημήτριος φοιτητής ΕΚΠΑ
22/5 Βεζυρτζή Μαρία -Κωνσταντίνα, Αναλύτρια, Πανεπιστήμιο KENT
29/5 Σαλοούτ Αλέξανδρος, Sales Manager
12/6 Βογιατζής Αθανάσιος, Αρχιτέκτων συνταξιούχος

2.ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

10/4 Σύσταση Τομέα Θαλάσσιας Στρατηγικής-(ΤΕΘΙΣ). Εγκρίθηκε η πρόταση του Αντιπροέδρου του ΕΛΙΣΜΕ, για τη σύσταση Τομέα Θαλάσσιας Στρατηγικής στο ΕΛΙΣΜΕ, με προσωρινό Υπεύθυνο τον Αντιπρόεδρο του ΕΛΙΣΜΕ.
30/4 Αποφασίσθηκε η χρήση της πλατφόρμας zoom με τον ίδιο σύνδεσμο και για τις συνεδριάσεις ΔΣ

3.ΒΙΒΛΙΑ -ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

10/4 Ολοκληρώθηκε η εκτύπωση του βιβλίου «Ο Περίγυρος της Ελλάδος» και παραλήφθηκε ο συμφωνημένος αριθμός των βιβλίων από το ΕΛΙΣΜΕ
10/4 Το μέλος μας κ. Ματζάκος Ανδρέας, Αντιστράτηγος ε.α., ανέλαβε τη σύνταξη της Επισκόπησης «Με μια Ματιά» με έναρξη το τεύχος α/α 121.
10/4 .Δωρεά από το μέλος μας κ. Κατσούφρου Θ.14 αντιτύπων του βιβλίου του "Νομικά Παράδοξα"
24/4 .Δωρεά από το μέλος μας κα. Μαρίνου Δημ. 23 αντιτύπων «Ιστορικό Λεύ-

κωμα από 1968-1991»

5/6 Απεστάλησαν 31 βιβλία "Η γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου» σε Γυμνάσια - Λύκεια Δήμου Νικαίας, συνοδευόμενα από αντίστοιχες επιστολές.
5/6 Δωρεά από το μέλος μας κ. Γκουνάγια Κων. του βιβλίου του Σκανδιναβική Ξυλεία-Παραγωγή-Ποιοτική Διαλογή και Ταξινόμηση σε κλάσεις αντοχής».
12/6 Παρελήφθη το νέο βιβλίο του ΕΛΙΣΜΕ, το σχετικό με την Εσπερίδα του Ντύσελτορφ, σε 220 αντίτυπα και καθορίσθηκε η διανομή του.

4. ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

5. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ.

30/4 Η ΥΔΗΣ κα. Παναγιωτοπούλου ενημέρωσε ότι αναλαμβάνει το κόστος διεξαγωγής των Σεμιναρίων της Microsoft, για 50 άτομα του ΕΛΙΣΜΕ. Εντός 2ημέρου συμπληρώθηκαν οι 50 αιτήσεις συμμετοχής και ήδη ακολουθούνται οι διάφορες διαδικασίες προς υλοποίησή του.

6.ΣΥΝΕΔΡΙΑ

--Την 14-15-16 Απρ συμμετείχε το ΕΛΙΣΜΕ στο 5ο Συνέδριο Θεσ/νίκης G3 Foresight Forum με θέμα «Αξιώσεις Ισχύος &Γεωπολιτικοί Ανταγωνισμοί, Επιπτώσεις - Ελλάδα – Βαλκάνια» .με 3 Εισηγητές.
--Την 30 & 31 Μαΐου συμμετείχε το ΕΛΙΣΜΕ στο 7ο Συνέδριο G3 Foresight Forum : «Από τη Θεωρία στην Πράξη-Η Ελλάδα στο Επίκεντρο» με 7 Εισηγητές.

7. ΜΕΛΕΤΕΣ

8. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

9 .ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

9.1 Συνεργασία με Ιταλικό Ινστιτούτο
27/3 Εγκρίθηκε το αποσταλέν ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ και υλοποιείται αυτό με διακίνηση άρθρων.
9.2. Συμμετοχή στη DEFEA
Το ΕΛΙΣΜΕ από 6 έως 8 Μαΐου συμμετείχε με μεγάλη επιτυχία, στη Διεθνή Έκθεση Άμυνας, Ασφάλειας και Τεχνολογίας DEFEA 2025, στη μεγαλύτερη έκθεση του κλάδου στη ΝΑ Ευρώπη, η οποία διοργανώθηκε από την Εταιρεία Οργάνωσης Εκθέσεων (ROTA Α.Ε.) και τον Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΚΠΥ), υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, με δικό του περίπτερο (Hall 3/F40), Με τη λήξη εκδόθηκε Δελτίο Τύπου ενημερωτικό προς τα μέλη μας.
9.3. Την 10/4 απεστάλη επιστολή προς ΕΛΚΑΚ, σχετική με την Αμυντική Βιομηχανία, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η πραγματοποίηση συνάντησης αρμοδίων φορέων.

10.ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

24/4 Δωρεά από το μέλος μας κ. Βάρδα Μιχαήλ 1000 Ε για κάλυψη λειτουργικών αναγκών του ΕΛΙΣΜΕ.

15/5 Δωρεά 500 Ε από την εταιρεία "ΚΟΦΙΝΑΣ Α.Ε.", κατόπιν ενεργειών μέλους μας κ. Γκουνάγια.

12/6 Απεστάλη επιστολή στο ΕΙΠΔ για αφαίρεση του logo από τις «Συνεργασίες» της Ιστοσελίδας του.

11 ΟΜΙΛΙΕΣ- ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ

26/3 Συμμετοχή του ΕΛΙΣΜΕ στην Ημερίδα των Republicans Overseas Hellenic Chapter με τίτλο «ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΙΣΧΥΟΣ

27/3 Ομιλία από τον Ταξχο (ΥΙ) ε.α. κ. Κασσάρα Γεώργιο για την «Συμβολή των φιλελλήνων γιατρών στην επανάσταση του 1821».

3/4 Ομιλία από το μέλος μας κ. Καραβίδα με θέμα: " Θεωρία Αεροπορικής Ισχύος και Πολιτική Εθνικής Άμυνας. Το Ελληνοτουρκικό Αεροπορικό Ισοζύγιο το 2030 ".
10/4 Ομιλία από τονκ. Ζηκίδη Κων. Σμήναρχο ΜΗ, με θέμα « Βαλλιστικοί Πύραυλοι, η Απειλή κατά της Ελλάδας».

24/4 Ομιλία ζπό την κα. Αθανασιάδου Κων. Πρέσβη ε.τ., με θέμα «Η Πολιτική Τραμπ έναντι Καναδά και Γροιλανδίας».

27/4 Συμμετοχή στην Εσπερίδα σε συνεργασία με τους Republicans Overseas και αντικείμενο το Μεταναστευτικό-Δημογραφικό.

30/4 Ομιλία με θέμα «Η Νέα Διεθνής Τάξη που Απαιτεί Η Αμερική Ξανά Μεγάλη», με Ομιλήτρια την κα Μαρία Δελιβάνη Νεγρεπόντη, πρώην Πρύτανη και Καθηγήτρια του Παν/μίου της Μακεδονίας και Πρόεδρο του Ιδρύματος Δημητρίου και Μαρίας Δελιβάνη

15/5 Ομιλία από τον κ. Βαληνάκη Ιωάννη,Καθηγητή Διεθνών Σχέσεων,ς , πρ. Υφυπουργό Εξωτερικών, με θέμα «Για μια Νέα Στρατηγική Απέναντι στην Τουρκία»

19/5 Πραγματοποίηση Εσπερίδας στο σύλλογο Εφ. Αξκών Νομού Άρτας,με 4 Εισηγητές.

22/05 Ομιλία από τον Ομότιμο Καθηγητή Διεθνών & Ευρωπαϊκών Θεσμών Παντείου Κωνσταντίνου Στεφάνου με τίτλο «Η Διαχρονική Επιδίωξη Διαρκούς και Δίκαιης Ειρήνης».

29/5 Ο κ. Μαρτζούκος ενημέρωσε για την συμμετοχή του σε εκδήλωση με θέμα τον Καποδίστρια, στην επέτειο εορτασμού για την εθνοσυνένεση της Τροιζήνας

29/05: Ομιλία με θέμα " Οι Κρυπτοχρηστιανοί του Πόντου και της Μικράς Ασίας ", με ομιλητή τον Συνταγματάρχη ε.α. Ιωάννη Παπαδόπουλο

2/6 Συμμετοχή στην Εσπερίδα του ΣΑΕΔ Ο κ. Ηλιόπουλος ενημέρωσε ότι ήταν επιτυχημένη , όλοι οι Εισηγητές , μεταξύ των

οποίων το μέλος του ΔΣ κ. Πορτοκαλλάκη ήταν εξαιρετικοί και οι εντυπώσεις από το ακροατήριο άριστες
5/6 Εσπερίδα με θέμα «Κυπριακό, Χθές, Σήμερα και Προοπτικές» και Εισηγητές τον Πρέσβη .ε.τ. κ. Περικλή Νεάρχου, τον Πρόεδρο ΕΛΙΣΜΕ κ Μπαλτζώη Ιωάν.και τον Αντπρόεδρο ΕΛΙΣΜΕ κ. Μαρτζούκο

12/6 Εσπερίδα με θέμα «Ενεργειακή διασυνδεσιμότητα Δυτικής Ευρασίας: Ανατολή-Δύση και τανάπαλιν και ο ρόλος της Μεσογείου θάλασσας' και Εισηγητές τους Δρ. Μπασιιά& Μαρκέτο

12. Γεωπολιτική Επισκόπηση

Σε κάθε συνεδρίαση εγένετο γεωπολιτική επισκόπηση με τα φλέγοντα ζητήματα και ακολουθούσε ανταλλαγή απόψεων.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Συνέχεια από την Σελίδα 2 (Προβληματισμοί Εκδότη)

βαθιά μέσα στην Ρωσία και καταστροφή η πρόκλησης ζημιών τουλάχιστον 11 στρατηγικών βομβαρδιστικών Tu 22 και Tu 95 επί του εδάφους. Η προσβολή ενός μέρους της ρωσικής πυρηνικής τριάδας, είναι και πρόκληση μεγάλη, αφού ο πρόεδρος της Ρωσίας, έχει το δικαίωμα απάντησης με πυρηνικά όπλα. Μέχρι τώρα η απάντηση των Ρώσων είναι μετρημένη, δια πυραύλων και Drones, ενώ πολλοί εκτιμούν ότι θα επακολουθήσει πολύ σκληρό κτύπημα, ίσως και με τακτικό πυρηνικό όπλο. Στο Μνημόνιο που παρέδωσαν οι Ρώσοι στους Ουκρανούς ζητούν όλη τη νιστορική για τους Ρώσους NOVO RUS SIYA, δηλαδή τις επαρχίες Σούμι, Χάρκοβο, Λουχάνσκ, Ντονιέσκ, Ζαπορίζια, Χερσώνα και Οδησσός και φυσικά ούτε λόγος για Κριμαία.. Συμπέρασμα; **Συνέχιση του πολέμου.**

Ε. Ευρώπη-Εθνικά Θέματα. Συνεχίζει την ίδια αδιάλλακτη κατά Ρωσίας και υπέρ Ουκρανίας και διαφορετική των ΗΠΑ πολιτική. Η Ε.Ε. με το ReArm Europe Plan/Readiness 2030 και το SAFE των 800 δις ΕΥΡΩ, σχεδιάζει τον επανεξοπλισμό της Ευρώπης, με το αφήγημα ότι η Ρωσία σε 4-5 χρόνια θα επιτεθεί στην Ευρώπη και πρέπει να είναι έτοιμη. Σε αντικατάσταση των ΗΠΑ, επιλέγει την Τουρκία με τον στρατό και την πολεμική της βιομηχανία και την βάζει στον σκληρό πυρήνα της Ε.Ε., στον τομέα άμυνας και ασφάλειας. Η δε Τουρκία αγοράζει και συνεργάζεται με μεγάλες εταιρίες, όπως Airbus, Leonardo, Piaggio Aerospace, 14 ισπανικές, γερμανικές και γαλλικές εταιρίες. Η Ελλάδα διπλωματικά υφίσταται ήττες. Πρώτα, με την απόφαση του Εφετείου Ισραηλίας για το καθεστώς της Ι.Μ. Αγίας Αικατερίνης του Σινά, δια της αποφάσεώς του υφάρπαξε το ιδιοκτησιακό καθεστώς από την Μονή και το παρέδωσε στο Αιγυπτιακό κράτος, αγνοώντας την Αχτιμανέ (Διαθήκη) του Προφήτη Μωάμεθ, την εντολή του Σουλτάνο Σελήμ Α' περί ιδιοκτησίας της Ι. Μονής των μοναχών και την αναγνώριση κυριότητας της Μονής στους μοναχούς από την Αίγυπτο στην UNESCO το 1992. Το δεύτερο αφορά ενδεχόμενη αλλαγή στάσης του στρατάρχου Χαφτάρ, ισχυρού άνδρα της ανατολική Λιβύης και πιθανής αναγνώρισης του τουρκο-λιβυκού μνημονίου. Και η Ελλάς απούσα, άφωνη και αδρανής, δείγμα της γεωπολιτικής μας απαξίας. Στο δε Αιγαίο, στο θέμα πόντισης ηλεκτρικού καλωδίου, όπως δικαιούμεθα, η Ελλάδα ανίκανη να πράξει και να αντιδράσει, εμπορούμενη με φοβικά σύνδρομα, δίδει το δικαίωμα στην Τουρκία να πράξει ότι της επιτρέπει η ισχύς της, την Ελλάδα όσα της επιβάλλει η αδυναμία της, καθιστώντας την Ελλάδα οιωνοί προτεκτοράτο της Τουρκίας.

15 Ιουνίου 2025

Αντγος (ε.α.) Ιωάννης ΑΘ. Μπαλτζώης,
M.Sc. στην Γεωπολιτική από το ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος ΕΛΙΣΜΕ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΕΛΙΣΜΕ

Το Ελληνικόν Ινστιτούτον Στρατηγικών Μελετών για μία ακόμη φορά, με οδηγό την επινοητική θέση «... έν τῷ εὖ τῷ πολλῷ», συγκροτεί ένα σώμα αξιολόγων μελετητῶν για να εξετάσει το ουσιώδες ζήτημα του περιγύρου της Ελλάδος.

Είναι μία πρόκληση στο να διασκοπηθεί η Ελλάδα, ως πολιτική οντότης εντός ενός αναποφεύκτου γεωπολιτικού εναγκαλισμού.

Το ανεξάντλητον του θέματος, ωστόσο απαιτεί στο να συσταλεί σε ένα βιβλίο ευχρήστου όγκου με την αναλογούσα πυκνότητα διανοημάτων, ώστε να αποδίδει ικανοποιητικές απαντήσεις επί ζητημάτων, που ελκύνουν τον αναγνώστη.

Και ασφαλώς αναγνώστες είναι οι όσοι διακατέχονται από κάποιο βαθμό εγνοίας για την ορθή πολιτική ή για τον αναπροσανατολισμόν συναδόντων πολιτικών χειρισμών τῶν και σκοπούντων σε μία ευκαταία και ευοίωνον εθνικήν πορεία.

Η Πόλις Θάλω

Η ημερομηνία 29 Μαΐου 1453 σηματοδοτεί ένα κομβικό σημείο στην παγκόσμια ιστορία, την πτώση μιας αυτοκρατορίας που άντεξε για πάνω από χίλια χρόνια.

Η πολιορκία της Κωνσταντινούπολης ξεκίνησε στις 6 Απριλίου 1453, με τον 21χρονο σουλτάνο Μωάμεθ Β' να ηγείται ενός τεράστιου οθωμανικού στρατού. Οι Βυζαντινοί, με επικεφαλής τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο ΙΑ' Παλαιολόγο, αντιστάθηκαν σθεναρά, αλλά οι δυνάμεις τους ήταν σαφώς υποδεέστερες.

Το Βυζάντιο ήταν ήδη εξασθενημένο και διαιρεμένο τους τελευταίους δύο αιώνες, σκιά της παλιάς Αυτοκρατορίας. Η Άλωση του 1204 από τους Σταυροφόρους και αργότερα, μετά την επανάκτησή της το 1261, οι πολιτικές και θρησκευτικές έριδες, η αδυναμία βοήθειας από τη Δύση, η άσχημη οικονομική κατάσταση και η φυγή ανθρώπινου δυναμικού, οδήγησαν στη σταδιακή εξασθένηση και συρρίκνωση. Η κατάληψη της Καλλίπολης το 1354 από τους Οθωμανούς, η οποία έφερε ορδές φανατικών μουσουλμάνων πολεμιστών στην Ευρώπη, σταδιακά κύκλωσε εδαφικά το Βυζάντιο, το οποίο έγινε το 1373 φόρου υποτελής στον Οθωμανό σουλτάνο. Έτσι, η Άλωση ήλθε ως φυσικό αποτέλεσμα και της αδιάκοπης επέκτασης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην ευρύτερη περιοχή. Οι συγκρούσεις ήταν ιδιαίτερα άνισες υπέρ των Τούρκων, σε σημείο που να μνημονεύεται από τις πηγές το τετελεσμένο της έκβασης της πολιορκίας. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται και στον ηρωισμό των πολιορκημένων και ιδιαίτερα του Αυτοκράτορα. Το γεγονός της πτώσης της «θεοφυλάκτου Πόλεως», άφησε βαθιά ίχνη στις πηγές της εποχής.

Απόρροια της Άλωσης ήταν η ανελέητη συνέχιση της εδαφικής προώθησης των Τούρκων στη Βόρεια Αφρική και στην Κεντρική Ευρώπη. Κατά τα τέλη του 17ου αιώνα η Οθωμανική Αυτοκρατορία έφτασε στο απόγειό της, απειλώντας τη Βιέννη. Πολλές φορές η Άλωση της Κωνσταντινούπολης χρησιμοποιείται από τους ιστορικούς ως γεγονός που σηματοδοτεί το τέλος του Μεσαίωνα και την έναρξη της Αναγέννησης και της Εποχής των Ανακαλύψεων. Πολλοί μάλιστα εξ αυτών συμφωνούν στο ότι η μαζική μετακίνηση πολλών Ελλήνων από την Κωνσταντινούπολη στην Ιταλία λόγω της Άλωσης έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του περιεχομένου και της φιλοσοφίας που ακολούθησαν τα πρόσωπα της Αναγέννησης.

<https://www.livemedia.gr/i-polis-ealw-san-simera-i-alwsi-tis-kwnstantinoypolis>